

HISTORIIKKI

Oulun taiteilijaseura -63 ry

HISTORIIKKI

Oulun taiteilijaseura -63 ry

50-vuotias Oulun taiteilijaseura 63 Ry.

ISBN 978-952-93-3235-9 (nid.)
ISBN 978-952-93-3236-6 (PDF)
ISBN 978-952-93-3237-3 (EPUB)

Historiikki:
Riitta Marjamaa
Lassi Ryynänen

Taitto:
Karoliina Niemelä/Osuuskunta Waria

Vanhojen kuvien skannaus ja käsittely:
Jyrki Poussu

Henkilökuvat:
Markku Siekkinen

Oulu 2013

Painopaikka:
Popa - Pohjolan Painotuote Oy
2013

Kannen kuva: Varovasti tauluja. Juhani Hakalahti (vas.) ja Reijo Hukkanen näyttelymatkalla.
Kuva: Oulu-lehti

Alkusanat

Tämä Oulun taiteilijaseura -63 ry:n nyt julkaistava historiikki on syntynyt kahden eri ihmisen , Riitta Marjamaan ja Lassi Ryynäsen, kirjoitustyön tuloksena. Pohjana historiikissä on Riitta Marjamaan vuonna 2006 julkaistu pro gradu –tutkimus ja sen pohjalta luonnosteltu, mutta keskeneräiseksi jäänyt historiikki, joka nyt on kirjoitettu loppuun. Olen muokannut Riitta Marjamaan luvalla osan hänen tutkimuksestaan pohjaksi tälle uudelle historiikille. Alkuosa historiikistä on Riitta Marjamaan kirjoittamaa ja loppuosa – Oulun taiteilijaseura -63 ry:n perustamisesta lähtien, on omaa tekstiäni, jossa olen käyttänyt Riitta Marjamaan tutkimusta lähteenä niiltä osin kuin se siihen soveltui.

Työtä tehdessäni minulla on ollut käytettävissäni kirjallisina lähteinä aiemmat matrikkelit, sekä taiteilijaseuran arkistomapit, joista valitettavasti osa (60-70-luvun vaihteen asiakirjat) on tuhoutunut. Läpikäymissäni mapeissa on ollut mielenkiintoisia löytöjä 40-vuoden taipaleelta, julkilausumia, kirjeitä, anomuksia, henkilökohtaisia tunteenpurkauksiakin. Olen käyttänyt myös Oulun maakunta-arkiston tietokantoja sekä taidemuseon julkaisuja ja lehtileikekokoelmaa. Lisäksi Riitta Marjamaan pro gradu –tutkielmassa on käytetty erilaista tutkimuskirjallisuutta. Tarkempia lähdeviitteitä etsivä löytää ne sieltä. Historiikissä olevat perustajäsenten haastattelut ovat Riitta Marjamaan tekemiä ja myöhempien puheenjohtajien haastattelut taas omiani. Yhdistyksen, yhteisön, tässä tapauksessa taiteilijaseuran muodostavat kuitenkin ihmiset elämäntarinoineen, ne henkilöt, jotka ovat vuosikymmenien aikana toimineet seurassa. Tämän takia mielestäni tärkeimpänä tietolähteenä ovat olleet henkilökohtaiset haastattelut: Riitta Marjamaa haastatteli viisi kahdeksasta Oulun taiteilijaseura -63 ry:n perustajajäsenestä. Kaksi perustajajäsenistä on kuollut ja yksi oli sairauden takia estynyt haastattelusta. Heidän työstään ja toiminnastaan olen hankkinut tietoa kirjallisista lähteistä. Haastattelut painottuvat perustajajäseniin: ovathan he olleet olennainen osa seuran toimintaa ja heitä on kiittäminen seuran olemassaolosta. Taiteilijaseuran parikymmenvuotisesta ateljeeasuntoprojektista on Riitta Marjamaa haastatellut erästä seuran jäsenistä, joka on toiminut myös seuran puheenjohtajana. Haastateltaviini olen ottanut itse yhteyttä, mutta myös taiteilijaseura on informoinut jäseniään mahdollisuudesta tulla haastatelluksi historiikin tiimoilta. Olen kuunnellut haastateltaviani, heidän tarinaansa ja antanut heidän kertoa. En etsi totuuksia, vaikka asiakirjafaktat niitä lähestyvätkin. Lähtökohtani on, että kertomukset ovat totta, ja tämä kirjoittamani on minulle kerrottu tarina viisikymmenvuotiaasta Oulun taiteilijaseura -63 ry:sta.

Lassi Ryynänen
Historiikin toinen kirjoittaja

Sisällysluettelo

Alkusanat 5

Sisällysluettelo 6

Esipuhe 9

Oululaislähtöisiä ja Oulun seudulla vaikuttaneita kuvataiteilijoita 11

Taidekoulutusta Oulun seudulla 15
Oulun vapaa taidekoulu 15
Limingan taidekoulu 15

Oulun taiteilijaseuran edeltäjiä 16
Oulun Taiteilijaseura 1921 16
Pohjalainen taiteilijaliitto 16
Oulun taideseura 16
Merikoskikerho 17
Joulukuun ryhmä ja ”taulusota” 18

Oulun taiteilijaseuran perustaminen 21
OTS 63:n perustajajäsenet 23
Eeli Aalto 23
Juhani Hakalahti 27
Aatto Hukkanen 28
Pentti Junno 29
Matti Mikkola 30
Tauno Ohenoja 31
Ilmo Pihkala 35
Olli Pohjola 36

Oulun taiteilijaseura – Jäsenet ja toimitilat 41
Jäsenet 43
Jäsenet aktiivisiksi 44
Eroamisia 45
Oulun taiteilijaseuran henkilökunta 46
Valtion ja kaupungin taloudellinen tuki 46
Prosenttipäätös 47
Kuvaamataidetoimikunta 48
Rauhala – Asemakatu – Pikisaari 49
Visuaalinen keskus, Galleria 5 ja ARTo 51

Läpileikkaus Oulun taiteilijaseuran näyttelytoimintaan 55
Näyttelyitä baareista gallerioihin – 1960- ja 1970-luvut 58

Osuuspankista Turkansaareen
– 1980-luvun näyttelyt 61
Ympäristötaidetta ja gallerioita
– 1990-luvun näyttelyt 64
Lähitaidetta ja yhteistyötä
– 2000-luvun näyttelyt 66
Kansainvälisyyttä
– Oulun taiteilijaseura maailmalla 70
Croquis, grafiikka ja inspirointi
– Oulun Taiteilijaseura kurssittajana 73

Taiteilijaseuran viisi vuosikymmentä - kannanottoja ja politiikkaa, toimintaa ja yhteistyötä *77*

1970-luku — kannanottojen vuosikymmen 79
Ateljeeasunnot 80
Vaakunan juttu ja tyytymättömyyttä taidemuseoon 81
1980-luku — aluepolitiikkaa 82
Kirjelmöintiä taiteen puolesta 82
Sisäisiä erimielisyyksiä 83
Pikisaaren puolesta 84
Apuraha-asiat jälleen tapetilla 86
SKjL ja pohjoiset taiteilijat 86
Taiteilijatyöpaja 87
Nettiaikaan 87
2000-luku — yhteistyötä 88
Visuaalisten alojen kehittämishanke Art360 88
ARTOulu 91
Lasaretinväylä 92

Haastattelut *95*

Karoliina Niemelä 96
Kari Södö 98
Leena Kangas 100
Jyrki Poussu 102

Oulun taiteilijaseura 63 ry:n näyttelyitä *105*

Esipuhe

Rupikonna. *Raimo Metsänheimo ”Mettä-Raikku” ja Oulun taidemuseonjohtaja Jorma Westerlund tarkastelevat Metsänheimon teosta lokakuussa 1983. Kuva: Liitto*

Oululaislähtöisiä ja Oulun seudulla vaikuttaneita kuvataiteilijoita

Kuvataiteen juuret Pohjanmaalla ovat kirkkomaalareissa, joista varhaisin lienee ollut Lars Gallenius, joka eli vuosina 1658-1753. Myös Erik Westzynthius vanhempi ja nuorempi, isä (1711-1755) ja poika (1743-1787), Mikael Toppelius (1734-1821) sekä Emanuel Granberg (1754-1758) ovat kaikki kuuluja töistään. Oulu lähialueineen on ollut myöhemminkin monen suomalaisen kuvataiteilijan synnyinseutua. Monesti koulutus ja taidemaailma on vienyt etelään ja sille tielle on jääty, joskus palattukin. Yksi muualle lähteneistä on ollut Isac Wacklin, joka syntyi Oulussa 1720. Isacin vanhemmat olivat postimestari Mikael Wacklin ja hänen vaimonsa Helena Paldani. Taideopintoja Isac harjoitti Tukholmassa 1731-1734. Oulusta Wacklinin tiedetään paenneen pikkuvihan aikana Tukholmaan ja myöhemmin matkustaneen Pietariin. Wacklin oli muotokuvamaalari ja useat hänen töistään ajoittuvat 1750-luvulle. Wacklin kuoli Tukholmassa 1758.

Amélie Lundahl (1850-1914) oli varakkaan kaupunginviskaalin Abraham Lundahlin ja vaimonsa Katarinan perheen nuorimmainen yhdestoista lapsi. Amélie kävi muutaman vuoden Svenska Fruntimmerskolania, eli nykyistä Ruotsalaista koulua, mutta jäi jo 8-vuotiaana orvoksi ja joutui asumaan useilla Pohjois-Pohjanmaan paikkakunnilla sukulaisten hoivissa. Taide kiinnosti nuorta naista ja 20-vuotiaana Amélie lähti Helsinkiin Suomen taideyhdistyksen piirustuskouluun. Sieltä hän siirtyi pian Tukholmaan taideteollisuuskouluun, mutta palasi myöhemmin takaisin Etelä-Suomeen, josta hän teki maalausmatkoja muun muassa Pariisiin, Bretagneen ja Firenzeen. Ouluun Amélie ei enää koskaan palannut.

Juho Mäkelä (1885-1943) syntyi Oulussa kaksilapsisen perheen esikoisena. Hänen vanhempansa työskentelivät Ruotsalaisella koululla, jossa isä oli vahtimestarina. Myös perheen äiti osallistui koulun lämmitys- ja kunnossapitotehtäviin. Juho kävi kansakoulua kuusi luokkaa ja jatkoi sitten käsityöläiskoulussa, jonka jälkeen hän pääsi maalarimestarin liikkeeseen töihin. Myöhemmin Juho Mäkelä opiskeli Helsingissä koristemaalariksi ja kuvataidetta hän opiskeli Suomen Taideyhdistyksen piirustuskoulussa 1904-1907. Opiskelun ja ulkomaanmatkojen jälkeen Mäkelä palasi Ouluun vuonna 1913. Kotikaupungissaan hän työskenteli 30 vuotta ja sai kuva-aiheensa pääosin Pohjois-Pohjanmaan maisemista.

Werner Åström (1885-1979) syntyi kuopuksena perheeseen, jossa lapsia oli viisi. Hänen sukunsa oli lähtöisin Ruotsista, josta isoisä Nils muutti 1826 Ouluun perustaen leipomoliikkeen. Wernerin isä Axel oli aluksi merillä, mutta vaihtoi myöhemmin agentuurialalle. Äiti Maria osallistui monenlaiseen avustustoimintaan vähäosaisten auttamiseksi. Åströmin suvulla oli omistuksessaan

useita oululaisia merkittäviä teollisuusyrityksiä, vaikkakaan Wernerin vanhemmat eivät olleet osakkaina tässä toiminnassa.

Werner kävi koulua Oulussa, mutta lopetti ruotsalaisen reaalilyseon viidennen luokan kesken haaveillen taideopiskeluista. Åström aloittikin opintonsa Suomen taideyhdistyksen piirustuskoulussa Helsingissä 1903, mutta keskeytti sen seuraavana vuonna: perspektiivioppi tuotti vaikeuksia! Taideopintoja hän kuitenkin jatkoi muun muassa Pariisissa. Ouluun Åström ei Suomeen tultuaan palannut, vaan jäi tekemään taidetta etelään. Werner Åströmin kerrotaan arvioineen syntymäkaupunkiaan lausahduksella: "Oulusa on hyvä syntyä, mutta huono ellää!"

Vilho Lampi syntyi Oulussa 1898, mutta eli suuren osan elämästään Limingassa. Hän oli puuseppä isän Antonin ja äidin Marian esikoinen. Perhe muutti Liminkaan, kun Vilho oli 9-vuotias. Vilho Lampi kävi kansakoulua ensin Oulussa ja sitten Limingassa "Kivikoulussa", josta myöhemmin oli tuleva taidekoulun piirustusluokka. Vilhon into piirtämiseen heräsi jo koulussa, jossa yhtenä innostajana oli kansakoulun tuolloinen opettaja. Lampi kävi Limingan kansanopistoa vuosina 1915-1916 ja armeijan jälkeen hän aloitti opintonsa Turun piirustuskoulussa 1921. Lampi tuli tunnetuksi voimakkaista ekspressiivisistä töistään. Ensimmäinen yksityisnäyttely Oulussa 1931 oli menestys ja soi Lammelle mahdollisuuden matkustaa Pariisiin, missä hän opiskeli mm. suomalaisten taiteilijoiden suosimassa Académie Colarossissa. Vilho Lampi palasi Liminkaan parin kuukautta kestäneen Pariisin matkan jälkeen ja työskenteli kuumeisesti vuodet 1933-1935. Keväällä 1936 Vilho Lampi matkasi Ouluun, jossa epätoivon hetkenä hukuttautui Oulujokeen Merikosken kuohuihin.

Oli myös taiteilijoita, joita elämä eri polkuja kuljetti muualta Suomesta Ouluun asumaan ja työskentelemään. Aukusti Koivisto oli syntynyt Juvalla 1886, josta perhe muutti pian Helsinkiin. Koiviston taideopettajina toimivat siellä esimerkiksi Albert Gebhard, Eero Järnefelt ja Hugo Simberg. Aukusti Koivisto oli Lapin ja pohjoisen ihailija ja vuonna 1916 hän muutti Ouluun, jossa hän maalasi paikallisia maisemia ja josta käsin hän teki matkoja Lappiin. Aukusti Koiviston ateljee oli kuulu Honkalinna Limingantullissa, josta muodostui oululaisen taide-elämän keskipiste seuraavaksi pariksikymmeneksi vuodeksi. Honkalinna tuhoutui jatkosodan pommituksissa; sen mukana tuhoutui samalla useita taiteilijan maalauksia. Aukusti Koivisto kuoli Oulussa vuonna 1962.

Paavo Leinonen (1894 -1964) syntyi Oulujärven Säräisniemellä perheensä esikoisena. Isä Kaarlo piti kauppaa ja harjoitti maanviljelyä. Äiti Kaisa oli ahkera käsityöihminen ja taitava piirtäjä. Kansakoulun käytyään Paavo Leinonen jatkoi opiskelua Oulun lyseossa ja asui Oulussa. Lyseoaikoina syntyi innostus taiteeseen: ei kuitenkaan koulussa, sillä silloin kuvaamataitoa ei opetettu lyseossa. 1914 Leinonen kirjoittautui Helsingin Taideteollisuuskeskuskouluun, selviytyi koeajasta ja aloitti koristemaalauslinjan opinnot. Opettajana hänellä oli Väinö Blomstedt ja lisäkoulutusta Leinonen hankki myös Suomen Taideyhdistyksen piirustuskoulussa.

Opintojen ja armeijan jälkeen Leinonen palasi kotiseudulleen työskentelemään. Paavo Leinonen oli Juho Mäkelän ystävä ja työtoveri, ja molemmat taiteilijat kuuluivat Marraskuun ryhmään. Paavo Leinonen teki opintomatkoja Pariisiin, kuten moni muukin kollegansa, opiskellen Académie Colarossissa. Merkittävän työsaran Leinonen teki myös kirkollisissa kohteissa.

Paavo Leinonen muutti sitten pysyvästi asumaan Oulun Toppilaan ja osallistui ahkerasti pohjoissuomalaisten taiteilijoiden näyttelyihin sekä Oulussa että muualla Suomessa. Leinosella oli läheiset suhteet useisiin oululaisiin

Taiteilijaystäviä Aukusti Koiviston ympärillä 50-luvulla. Toinen vas. Aatto Hukkanen, kesk. Aukusti Koivisto.
Kuva: Hilkka Inkala

ja lähialueiden taiteilijoihin, esimerkiksi Olli Seppänen Neittävältä oli sukulaismies ja Aatto Hukkanen ystävä. Leinosen, oululaisen taiteen uranuurtajan viimeiseksi näyttelyksi jäi Oulun ”villien” protestinäyttely kaupungintalon lämpiössä vuonna 1962.

Martti Tarvainen (1897- 1985) oli Pieksämäellä syntynyt, mutta Ouluun muuttanut ja sinne asumaan asettunut kuvanveistäjä. Oppinsa hän oli saanut Turun taideyhdistyksen piirustuskoulussa 1915-1917 ja 1924-1925 Suomen taideakatemian koulussa. Tarvaisen veistoksia on Oulussa useita, ehkä tunnetuimpana Plaananojaan Karjasillalle sijoitetut ”Siivet”; vedestä lentoon lähtevät joutsenet. Martti Tarvainen kutsuttiin perustetun Oulun taiteilijaseura 63:n kunniajäseneksi heti pian seuran perustamisen jälkeen.

Åke Mattas (1920 – 1962) muutti perheineen Ouluun vuonna 1928, jolloin tuleva taiteilija oli 8-vuotias. Perheen isä tuli tuolloin töihin Toppila-yhtiöön tekniseksi johtajaksi. Åke Mattas kävi Ruotsalaista koulua ja oli innokas piirtäjä jo nuorena poikana. Ylioppilaaksi hän kirjoitti Oulusta 1938. Taideakatemian koulua käytyään ja sen keskeytettyään – sodasta selviytyneenä - Mattas palasi Ouluun 1947. Åke Mattas maalasi tilaustyönä Ruotsalaisen koulun (Svenska privatskolan i Uleåborg) Kellarisaliin vuonna 1949 Oulu-aiheiset, paikallista historiaa kuvaavat al secco seinämaalaukset.

Vasemmalla Oulun Vapaan Taidekoulun ensimmäiset oppilaat syksyllä 1940. Istumassa vas. Kalle Tervonen, Hermine Hellemaa (Aarre Hellemaan vaimo), Veikko Pälve (Aaltona), Marjatta Ylitalo. Seisomassavas. Kalle Lehtomäki (antoi kuvan ja oheiset tiedot, hänen siskonsa on Hannu Väisäsen äiti), Yrjö Matkaselkä, A.Sipola, Teuvo Holopainen Olavi Laine, Sigfrid Hietala. Hiilipiirros: Kalle Lehtomäki Kuva: Matti Mikkolan kokoelma

Taidekoulutusta Oulun seudulla

Oulun vapaa taidekoulu

Välirauhan aikana vuonna 1940 Oulussa, Korkeasaaressa, toimi Oulun vapaa taidekoulu, jonka perustajana ja opettajana oli Simossa syntynyt, mutta Oulussa tuolloin asunut taidemaalari Veikko Pälve-Aaltona (s. 1910). Pälve-Aaltona oli myös Pohjalaisen taiteilijaliiton jäsen. Taidekoulu toimi Pälve-Aaltonan kotitalon yhdessä huoneessa.

Oppilaina koulussa olivat muun muassa Kalle Lehtomäki (taiteilija Hannu Väisäsen eno), Olavi Laine, Kerttu Kauniskangas (pakinoitsija ”Juorkunan Jussi”) ja Aarre Viinikanoja, josta tuli myöhemmin taidemaalari. Työskentely päättyi kuitenkin lyhyeen. Noin vuoden toiminnan jälkeen talossa syttyi tulipalo samaan aikaan, kun Pälve-Aaltonan töitä oltiin pakkaamassa näyttelyä varten. Pälve-Aaltona perusti myöhemmin taidekoulun Ruotsiin, mutta ilmeisesti tämäkin koulu tuhoutui tulipalossa.

Limingan taidekoulu

Perinteikäs Limingan taidekoulu - aiemmin yleissivistävä Limingan kansanopisto on ollut monen Oulun taiteilijaseuralaisen ja myös taiteenharrastajan opinahjo. Usea kuvataiteilija on taidekoulun käytyään suunnannut Kuvataideakatemiaan Helsinkiin tai joko Lahden tai Turun piirustuskouluun. Sittemmin on tultu myös takaisin: useita entisiä oppilaita on ollut Limingassa opettajina vuosien varrella.

Pohjois-Pohjanmaan Kansanopisto Limingassa aloitti toimintansa vuonna 1892. Kuvataidekouluksi kansanopisto kehittyi vähitellen alkaen vuodesta 1966, jolloin opistossa aloitti kuvaamataidon linja yleisen linjan ohella. Jo aiempina vuosina koululla oli järjestetty kuvataiteen kesäkursseja: 1963 kemiläinen taiteilija Liisa Rautiainen veti maalauskurssia ja seuraavina kesinä kursseilla opetti oululainen taidemaalari ja Oulun Taiteilijaseuran perustajajäsen Matti Mikkola, joka piti koululla myös talviaikaan elävän mallin piirustuskerhoa. Rolf Siilasvuo, opiston pitkäaikainen rehtori, kirjoittaa Limingan kansanopiston historiaa käsittelevässä teoksessaan siitä, että taidekoulu oli kuin käenpoika, joka kasvaessaan työntää muut ulos pesästä ja niin kävi: taidekoulutus tuli, jäi ja voitti.

Ensimmäiseksi opettajaksi opistolle valittiin vuonna 1966 taidemaalari Olli Pohjola – Oulun Taiteilijaseuran perustajajäsen hänkin. Olli Pohjola toimi taidekoulun opettajana 11 vuotta. Alkuun ainoa kuvataideopettaja, jonka toimialaan kuuluivat kaikki opetettavat taideaineet. Myöhemmin maalaus, piirustus, grafiikka ja kuvanveisto muodostuivat omiksi erillisiksi opetusaloikseen, joten kouluun tarvittiin lisää opettajia.

Limingan taidekoulun käyneitä ja myöhemmin kuvataiteilijaksi valmistuneina taidekouluun opettajaksi palanneita taiteilijaseuralaisia ovat olleet esimerkiksi Lauri Arola, Kirsti Carlenius, Ari Koch, Hannu Lukin, Sakari Matinlauri, Lea-Sisko Pasanen, Jyrki Poussu ja Lauri Rankka.

Oulun taiteilijaseuran edeltäjiä

Oulun Taiteilijaseura 1921

Ouluun perustettiin taiteilijaseura vuonna 1921 tarkoituksena oli koota yhteen Oulussa ja sen lähistöllä vaikuttavat taiteilijat ja taiteen harrastajat. Kuvataiteilijoita oli vähän, joten siksi muutkin taiteenalat, kuten kirjallisuus ja musiikki olivat mukana. Kuvataiteilijoista tässä seurassa toimivat Eero Nelimarkka ja Juho Mäkelä. Taiteilijaseuran toiminta ilmeisesti loppui jo alkuvaiheessaan, eikä toiminnasta ole tarkempia tietoja. Suomen kuvataiteilijoiden henkilöhakemistossa vuodelta 1972 kuitenkin mainitaan taidemaalari Mikko Asunnan (s. 1909) olleen Oulun taiteilijaseuran perustajajäsen ja puheenjohtaja vuosina 1936-37.

Pohjalainen taiteilijaliitto

Pohjalainen taiteilijaliitto perustettiin alkuvuodesta 1941, ja sen puheenjohtajana toimi pari ensimmäistä vuotta Juho Mäkelä. Tällä Vaasassa pääasiallisesti toimivalla taiteilijayhdistyksellä oli toimintaa myös Oulussa. Taiteilija Mikko Asunta oli liiton jäsen vuosina 1946-1953 ja jäsenenä toimi myös oululaissyntyinen taidemaalari ja -graafikko Aira Hellaakoski (s.1898).

Oulun taideseura

Oulun Taideseuran perustava kokous pidettiin Suomalaisella klubilla helmikuussa 1948. Perustetun yhdistyksen tarkoituksena oli ” Oulussa tukea kuvaamataiteita ja ylläpitää sekä kehittää niiden harrastusta”. Yhdistyksen toiminta-ajatuksena oli järjestää sekä jäsenilleen että yleisölle keskustelu- ja esitelmätilaisuuksia, tukea oululaisten taiteilijoiden työskentelyä ja pitää yhteyttä Pohjalaiseen taiteilijaliittoon sekä muihin vastaaviin järjestöihin. Kokous teki myös toimihenkilövalintoja: puheenjohtajaksi valittiin tohtori Urho Matinolli, johtokunnan jäseniksi ylilääkäri Väinö Nevanlinna, apteekkari Felix Vanhala, taiteilijat Aukusti Koivisto ja Mikko Asunta sekä varatuomari Emil Hartikainen. Kokouksessa olivat paikalla myös taiteilijat Pentti Koivisto, Esteri Tuominen, Mirjam Kinos, Martti Tarvainen ja Paavo Leinonen. Mielenkiintoisena yksityiskohtana mainittakoon, että seuran jäsenmaksun (5000mk ainaisjäsenmaksu tai 100mk vuosijäsenmaksu) saattoi ”kuvaamataiteilija suorittaa ainaismaksuna johtokunnan hyväksymänä omana työnään”.

Jostakin syystä taideyhdistyksen toiminta hiipui. Asiakirjojen mukaan seuraava virallinen kokous taideyhdistyksellä oli vasta vuonna 1958. Kokouksen kutsuivat koolle pankinjohtaja R. W. Terämaa, taiteilija Pentti Koivisto ja lehtori Veikko Larjatie. Kokouksen tarkoituksena oli keskustella taideyhdistyksen keskeytyneen toiminnan jatkamisesta ja taidekokoelmien hankkimisesta. Kokouksessa päätettiin pyytää lainaksi taideteos Ateneumin kokoelmista. Sovittiin, että mahdollisesti lainaksi saatava teos esiteltäisiin seuraavassa kokouksessa. Virallisten asioiden jälkeen lehtori Larjantie näytti 150 värikuultokuvaa Italian matkaltaan, pankinjohtaja Terä-

Merikoskikerho kevätretkellä Hailuodossa 60-luvun alussa. Kuvassa mm. Kapellimestari Paavo Rautio, kuvauspuuhissa Atte Kalajoki ja Uolevi Kianto, taaempana yliopiston ylikirjastonhoitaja Rae Murhu, lehtori Kalevi Rousti, ja taidemuseon hoitaja Kaija-Riitta Koivisto. Kuva: Matti Mikkola

maa lauloi aarian Verdin oopperasta Sisilialainen Vesper ja taidemaalari Pentti Koivisto esitti pianonsoittoa. Tästä uudelleenkäynnistämisestä taideyhdistyksen toiminta vilkastuikin: vuosina 1959 ja 1960 järjestettiin muun muassa kauppaoppilaitoksella kiinalaisen maalaustaiteen näyttely ja Diakonissalaitoksella vieraili Suomen Taideakatemian näyttely.

Merikoskikerho

Merikoskikerho oli poikkitaiteellinen kulttuuriyhdistys, joka aloitti toimintansa sodan jälkeen. Matti Mikkolan muistelun mukaan Oulun 40-luvun sodanjälkeiseen ilmastoon perustettiin Merikoskikerho. Keskeisinä aktivisteina toimivat Atte Kalajoki ja Reino Rinne.

Tämä kirjallisuuspainotteinen kulttuurikerho laajeni myöhemmin edistämään eri taiteenalojen tarpeita ja pyrkimyksiä.

Merikoskikerho toimi aktiivisesti 1950- ja 1960-luvuilla monialaisena kulttuuria edistävänä järjestönä. Oulun taidepäiviä, jotka järjestettiin ensimmäisen kerran vuonna 1953, Merikoskikerho oli järjestämässä alusta alkaen. Pohjois-Suomen taiteen näyttely järjestettiin vuonna 1961 Oulun V taidepäivien yhteydessä. Järjestelyissä olivat mukana oululaisten lisäksi myös kemiläiset taiteilijat. Tuossa näyttelyssä oli mukana 64 pohjoisen taiteilijaa. Oulun taidepäivät, joita Merikoskikerho järjesti määrävuosin 1950-luvun alkupuolelta lähtien, muodostuivat tärkeäksi tapahtumaksi kaupungissa, jossa ei ollut ainoatakaan taidegalleriaa puhumattakaan taidemuseosta. Myös teatterin ja musiikkielämän ulkoiset puitteet olivat varsin kyseenalaisia. Tässä tilanteessa taidepäivien ohjelmaan kuuluvat tilapäisesti järjestetyt näyttelyt muodostuivat Oulun kuvataide-elämän kannalta erittäin merkityksellisiksi. Mainittakoon laaja Vilho Lammen näyttely, joka toi yleiseen tietoisuuteen tämän upean lakeuden maalarin.

Merikoskikerhon taustatuella järjestettiin myös Oulun taiteilijoiden näyttelyitä sekä ensimmäinen Pohjois-Suomen taiteen näyttely. Näillä näyttelyillä lienee ollut merkitystä Oulun taiteilijaseuran syntyyn. Pohjois-Suomen taiteen näyttely oli Merikoskikerhon kuvataiteilijajäsenten voimin pääosin talkootyöllä aikaansaatu mittava hanke, joka kirvoitti ajatuksia oman kuvataiteilijoiden seuran perustamiseksi.

Joulukuun ryhmä ja "taulusota"

Syksyllä 1962 Oulussa käytiin niin sanottua taulusotaa, joka sai myös valtakunnallista huomiota osakseen. Kaupungin kuvaamataidetoimikunta oli saanut 1 200 000 markan määrärahan taidehankintoihin tulevan taidemuseon kokoelmiin. Niinpä kaupunginhallituksen kehotuksesta järjestettiin näyttely Oulun työväenopistolle tarkoituksena oli hankkia töitä kaupungin kokoelmiin tästä näyttelystä. Kaikki taiteilijat eivät kuitenkaan olleet järjestelyyn tyytyväisiä, vaan kokivat tulleensa syrjäytetyiksi.

Marja Junttila kertoo artikkelissaan Matti Mikkolasta kertovassa kirjassa Oulussa tuolloin käydystä "taulusodasta". Hän kirjoittaa: "...pienoista eripuraa oli jo olemassa "akatemian poikien" ja itse oppinsa hankkineiden taiteilijoiden kesken. Muutamat oululaiset taiteilijat olivat jo jonkin aikaa olleet tyytymättömiä kuvaamataidetoimikunnan hankintatapoihin ja sota syttyi "kaupungin näyttelyn" avajaisten alla." Itsensä syrjäytytetyiksi kokeneet taiteilijat järjestivät samaan aikaan varjonäyttelyn Oulun kaupungintalon lämpiöön. Tähän, myöhemmin Joulukuun ryhmäksi nimettyyn joukkoon, kuuluivat tässä näyttelyssä Pentti Junno, Olli Pohjola, Ilmo Pihkala, Pentti Loponen, Aatto Hukkanen ja Paavo Leinonen. Leinonen oli Pihkalan mukaan ryhmän jonkinlainen isähahmo, paitsi ikänsä puolesta myös siksi, että hän töillään ja läsnäolollaan tuki ryhmää sen protestinäyttelyssä 1962.

Ryhmän nimi muodostui sanomalehtikritiikin mukaan, mutta ryhmä hyödynsi sitä näyttelyissään myöhemminkin. Ydinryhmään kuuluivat Aatto Hukkanen – joka temperamenttisella tyylillään oli ryhmän alkuunpanija, Pentti Junno, Ilmo Pihkala ja myöhemmin Leo-Lassi Saarela. Mukaan kutsuttiin tilanteen mukaan osaan näyttelyistä myös muita taiteilijoita. Joulukuulaiset halusivat poiketa "akateemisista", taideakatemian käyneistä kuvataiteilijoista. Ryhmä kritisoi konkretismia ja konstruktivismia kylmiksi ja epäinhimillisiksi. Viimeisin Joulukuun ryhmän näyttely on järjestetty Oulun taidemuseossa vuodenvaihteessa 1988-1989.

Oululaistaiteilijoita vierailulla Olli Seppäsen "Olavinlinnassa" Neittävällä vuonna 1955. Vas. Olli Seppänen, Aatto Hukkanen, Matti Mikkola. Taustalla tuntemattomaksi jäänyt kylänmies. Kuva: Matti Mikkolan kokoelmat

Oulun taiteilijaseura -63 ry:n perustaminen

Oulun Taiteilijaseuran perustava kokous Antellin kahvilassa Kirkkokadun ja Saaristonkadun kulmassa 6.1.1963
Vas. Tauno Ohenoja, Matti Mikkola, Juhani Hakalahti, Olli Pohjola, Eeli Aalto, Ilmo Pihkala, Aatto Hukkanen ja Pentti Junno.
Kuva: Matti Mikkola

Oululaisen taiteilijaseuran perustamisen ajatus heräsi 1960-luvun alkuvuosina. Monialainen Merikoskikerho koettiin liian etäisenä, vaikka se oli aktiivisesti ollut mukana monissa tärkeissä hankkeissa, kuten yliopisto-opetuksen saamisessa Ouluun ja toiminnassa eri taiteenalojen yhteisjärjestönä. Oululaiset taiteilijat olivat jo osoittaneet ammattitaitonsa taiteen tekijöinä ja näyttelyjärjestäjinä ja tarvittiin seura ajamaan kuvataiteilijoiden etuja.

Oulun taiteilijaseura aloitti toimintansa epävirallisesti jo vuoden 1962 puolella. Perustava kokous pidettiin Antellin kahvilassa 6.1.1963. Yhdistysrekisteriin seura saatiin vasta myöhemmin – aluksi rekisteröimistä ei pidetty kovin tarpeellisena. Yhdistysrekisteriin seura merkittiin 1967. Seuran nimeksi tuli Oulun taiteilijaseura -63 perustamisvuoden mukaan, mutta myös siksi, että yhdistysrekisteristä löytyi jo Oulun taiteilijaseura, joka oli toiminut Oulussa jo ennen sotia. Vuonna 1988 yhdistysrekisteriin tehtiin vielä muutosilmoitus siitä, että vuosiluku lyhennetään ilman yhdysmerkkiä: Oulun Taiteilijaseura -63 ry.

Seuran perustajajäsenet olivat Eeli Aalto, Juhani Hakalahti, Aatto Hukkanen, Pentti Junno, Matti Mikkola, Tauno Ohenoja, Ilmo Pihkala ja Olli Pohjola. Kunniajäseniksi perustettuun seuraan kutsuttiin Paavo Leinonen ja Martti Tarvainen.

OTS 63:n perustajajäsenet

Eeli Aalto

Eeli Aalto on Viipurista sotaa pakoon lähtenyt ja sittemmin oululaistunut taiteilija. Hän oli Oulun taiteilijaseura -63:n ensimmäinen puheenjohtaja, joka muistelee taiteilijaseuran varhaisvaiheita : ”Niin siinä 60-luvun alussa, sen 60-luvun molemmin puolin, meitähän oli kourallinen silloisia nuoria taiteilijoita. Ja jokainen tunsi osaltaan juuri sen, kuinka täällä ei ollut paikkaa, mihin näyttelyä panna. Täällähän oli toki 50-luvun, oikeastaan 50-luvun aikana toiminut Merikoskikerho niminen yhdistys. Siinähän on muistettava, että siinä ei ollut olemassa mitään kulttuuritoimintalakia, ei mitään virallista ollut, ei liioin kaupungilla ollut minkäänlaista virallista kulttuurilautakuntaa olemassa. Mutta tämä Merikoskikerho epävirallisena.”

”Siinä oli monen taiteenalan ihmisiä ja myös opettajia, jotka olivat yleensä taiteesta kiinnostuneita ihmisiä, siinä ei välttämättä tarvinnut olla taiteilijoita. Se spontaanisti kokoontui...siinä oli ensimmäisenä puheenjohtajana...sekin oli itse asiassa kerho, joka oli olemassa jo ennen sotia. Mutta se on selvää, että sotien aikana kaikki lamaantui. Ja sen herätti henkiin silloinen kapellimestari Urpo Pesonen. Minäkin olin sitten useaan otteeseen 50-luvun

loppupuolella puheenjohtajana. Sehän järjesti taidepäiviä. Minä muistan, olikohan se viidennet taidepäivät, kun minä olin vielä mukana siinä, muistaakseni kuudennet sitten taisi olla viimeiset siltä erää. Niissä taidepäivissä koitettiin saada edustavia kulttuuritilaisuuksia, musiikkia, kirjallisuutta, kirjoitusmatineoita, taidenäyttelyitä. Ja tietysti ne taidenäyttelyiden järjestämiset olivat tuskallisia, kun ei ollut paikkaa...Tuossa NMKY:n vanhalla puupuolella, en tiedä missä käytössä se nykyisin on... niihin tungettiin...Kerran oli kaupungintalon juhlasalissa, sinne oli irtoseinät pykatty ja niihin laitettu näyttely. Sitten oli jossain tanssipaikassa kerran. Se oli hyvin tuskallista. Silloin me, jo sen Merikoskikerhon aikana – siellä oli niitä taiteilijoita mukana, jotka sitten perustivat oman yhdistyksen. Mietittiin, että olisko siitä apua, että perustaisi oman seuran, että sillä tavalla olisimme ikäänkuin enemmän olemassa."

"Valokuva perustajajäsenistä on minun itseni ottama, jalustalla ja itselaukaisimella otettu. Olin hankkinut sen ajan kunnon välineet. Itse sitten kotona kehitettiin...Tämä on ollut siinä mielessä tärkeä kuva, kun ne paperit hävisi – yhteen aikaan ei tiedetty, kuka on ollut ensimmäinen puheenjohtaja ja ketä muita oli mukana perustamassa. Kuva oli sittemmin Liitossa, johon Artturi Puusti teki lehtijutun, hän lainasi tuota kuvaa."

"Siinä oli Akatemian käyneitä...tai sanotaan opiskelevia, taidetta opiskelleita olivat oikeastaan muut paitsi Junnon Pena oli itseoppinut, omia teitään, ja sitten Aatto Hukkanen, niin ja Ilmo Pihkala myös, olivat täkäläisiä. Niin ja Juhani Hakalahti ei varsinaisesti ollut käynyt taideakatemian koulua, mutta hän oli kuitenkin taideteollisessa."

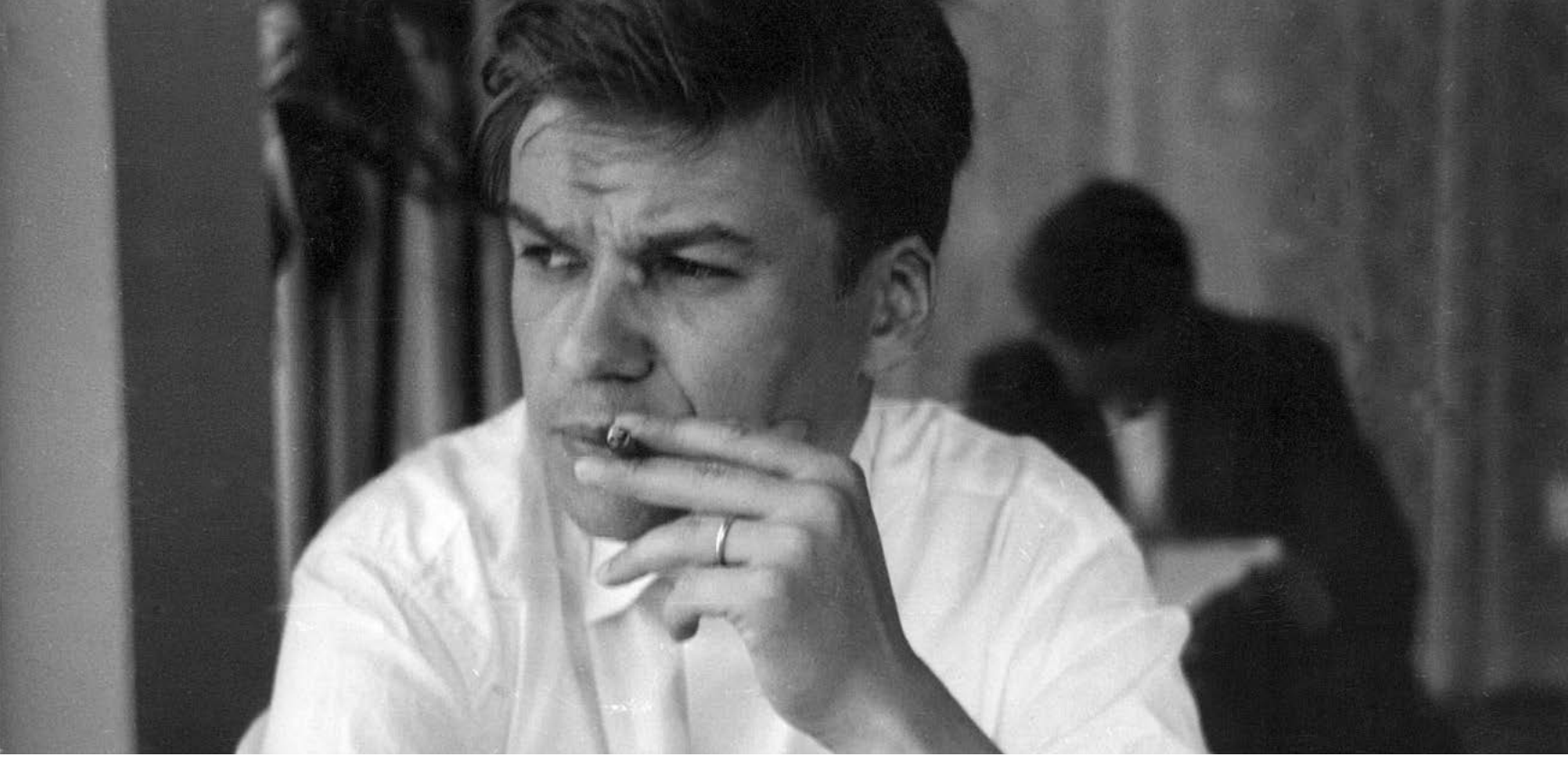
"Oulun piireissä tutustuttiin, jo 50-luvulla, Merkoskikerhon taidepäiviä järjestimme, niin kyllähän me tulimme tutuiksi – se oli sentään pieni tämä piiri silloin. Siinä ei ollut naisia silloin, meillähän oli Merikoskikerhossa Hilkka Inkala hyvinkin aktiivisena ja sihteerinä hyvinkin usein. Minä en ollut kovin kauan tuossa taiteilijaseurassa, olinkohan kolme neljä vuotta, kun sitten tuli Erno Paasilinna tänne Ouluun ja minä sitten liityin tähän Pohjoisen piiriin, menin tavallaan siihen Pohjoisen toimitukseen. Vetäydyin näistä taiteilijaseuran toiminnoista, kun minulle tuli myös tuo television filmikausi. Etäännyin niin, että en sitten sen koomin ole ollut mukana, muuta kuin olen lehdistä olen lukenut."

Eeli Aallolle taiteilijauran valinta oli itsestäänselvyys. Hän kertoo: "Omasta urasta, en ole koskaan voinut kuvitella mitään muuta, enkä ole edes katunut, enkä, jos saisin aloittaa uudelleen valitsisi toisin. En oikeastaan koskaan ollut kiinnostunut muusta kuin kuvista."

Taiteilijaseuran perustamisajoista hän muistelee: "Lähdimme liikkeelle hyvin tarmokkaasti esimerkiksi siten, että me tällä porukalla järjestimme näyttelyitä, eikä ainoastaan Ouluun. Minulla oli silloin käytössäni iso amerikkalainen henkilöauto ja se lastattiin täytteen...kattoteline täyteen. Veimme näyttelyitä muuallekin, kauimmaksi oli Tampereelle, sitten oli Jyväskylässä, Haapavedellä. Se oli semmoista varsinaista pioneerityötä, että me, menimme kuin mustalaiskuorma, täynnä se auto sisältä, yltä ja päältä – kyllä ne vähän ihmeissään katsoivat jossakin Jyväskylässä tätä porukkaa. Niin me vaan pykattiin näyttelyt sinne. Ei voinut puhua mistään läpimurrosta, mitä tulee arvosteluihin silloin, nehän oli hyvin kriittisiä ja ihmeissään, että mitä porukkaa tämä on..."

"Suhtautuminen etelässä oli epäluuloinen ja penseä noin ylimalkaan. Se oli vaikea siellä niiden uskoa- ja on vaikea vieläkin, että täällä pohjoisessa voisi olla järjissään olevia ihmisiä..."

"Olin taiteilijaseuran ensimmäinen puheenjohtaja. Kai minut siksi pantiin siihen tehtävään, kun minulla oli se iso punainen auto ja olin Merikoskikerhon puheenjohtajana tottunut kyllä organisoimaan. Olihan sitä sitten Oulussa hyvin myrskyisiä taiteilijoitten sisäisiä ristirii-

Eeli Aalto - Oulun Taiteilijaseuran ensimmäinen puheenjohtaja
Kuva: Matti Mikkola

toja, joita ilmeni hyvin nopeasti, ja se tuli hyvin vahvasti näiden itseoppineiden taholta. Hukkanen oli hyvin aktiivinen johtaja näissä asioissa, ”villien ryhmien” kanssa, he katsoivat vähän karsaasti meitä ”oppineita”. Niin että taiteilijaseurassa, sisältäpäinkään, ei ollut kovin helppoa sen ohjastaminen. Seura ei ollut yhtenäinen. Minusta tuntuu, että meidän ”kouluttautuneiden” puoli oli aika hiljaa ja ihmeissään. Se oli hyvin herkkää ja tuskallistakin. Koin sen, kun olin vetämässä seuraa ja jouduin olemaan tavallaan lippulaivana, lehdistötilaisuuksissa oli minun sanottava jotakin – herkästi joutui siihen tilanteeseen, että koettiin, että tässä nyt yksi kukkoilee. Tein minkä tein näitä asioita ja sitten vetäydyin, tavallaan siten, että muiden oli sitten hyvä jatkaa.” Mitä seurasta sitten oli hyötyä ja tukea taiteilijoille?

Eeli Aalto kertoo: ” Kun ajattelee sitä surkeaa näyttelytila-asiaa; kyllähän se näkyi ja räiskyi myös kaupungin suuntaan. Sopiva rähinöinti oli välttämätöntä seuran toimesta. Sitten ruvettiin saamaan esimerkiksi taidepäivien järjestämiseen myös kaupungilta tukea jonkun verran, vaikka aluksi kaupunginjohtaja olikin sitä mieltä, että taidepäivät olivat vain yksittäisiä harrastuksia eivätkä kuulu kaupungille. Vähitellen tuli kuitenkin apua. Luulen, että jopa taidemuseon saaminen juontui siitä, että pystyttiin osoittamaan, että täällä on taiteilijoita olemassa oikeasti. Siinä asiassa auttoi kovasti Vilho Lammen esilletulo 1950-luvulla, hän nousi niin komeasti uudelleen. Tätä asiaa käytettiin kovasti tukena: näin loistava taiteilija on ollut täällä huomaamatta, unohdettuna. Osoitettiin, että tarvittaisiin tosiaan huomiota näihin asioihin.”

”Uuden Suomen kriitikko E.J. Vehmas oli täällä Lammen näyttelyn avajaisissa – hän ihastui kovasti Lammen töihin. Hän oli sitten myös juryttämässä taidepäivien näyttelyä, muistaakseni vuonna 65. Olin silloin kiusallisessa tilanteessa, kun taiteilijat hyökkäsivät silloin Vehmasta kohtaan, joka sanoi, että hän ei enää ikinä tule tänne. Semmoista ilmapiiriä oli. Mielelläni sitten vetäydyin. No, Paasilinnan kanssa kyllä sota jatkui, mutta toisella rintamalla.”

”Oulussa 60-luvulla oli valtava ekspansio muun muassa musiikkiasioissa. Silloin 50-luvulla Urpo Pesonen tuli johtamaan Lahdesta Oulun orkesteria – hän sai aikaan kaupunginorkesterin. Teatteri ja kaupunginorkesteri toimivat molemmat kaupungintalon juhlasalissa kauhean ahtaissa oloissa. Painetta tuli kulttuurin alalla joka suunnalta. Ja sitten kun tuli tämä kulttuuritoimintalaki, tuli lakisääteisesti tiettyjä velvoitteita kaupungille ja valtio tuli mukaan. Tämä kaikki mahdollisti sitten jo taidemuseohankkeen, musiikki- ja kirjastorakennusten rakentamisen- kaikki nämä olivat olleet ahtaalla.”

”Silloin tuntui, että taiteilijaseuralla oli merkitys ja se oli tehtävä, mitä voitiin tehdä. Kyllä se semmoista epätoivoista taistelua oli. Nyt kun katsoo noita tiloja ja puitteita: ei semmoisesta olisi voinut uneksiakaan silloin. ”

”Taidepäivillä ja tilaisuuksissa, joita järjestettiin, oli valtava yleisö ja kutsuvieraitakin ympäri maata. Se asia rohkaisi painamaan päälle kaupunkia kohtaan. Sotavuosien jälkeen – sotahan oli vielä aika lähellä -oli sietämätön kahdeksan vuotta sotakorvauksia, joita kansa joutui tosiaan maksamaan selkänahastaan. 50-luvulla alkoi hiukan löysätä ja silloin tuli ihmisille vahva kulttuurin nälkä. Silloin pohjustettiin yliopistohankekin, Merikoskikerho oli myös siinä mukana taustalla. Eivät nekään olleet helppoja hankkeita, eikä Helsingistä tullut helpolla tukea.”

Eeli Aallon auto oli taiteilijaseuran toiminnassa tärkeä aikana, jolloin autot eivät vielä olleet kovin yleisiä. ” Se kuvaa, kuinka pohjalta toiminnassa lähdettiin”, kertoo Aalto. ”Kaikki toiminta oli taiteilijoiden itsensä organisoitava, bensarahat kerättiin porukalla ja työt pakattiin, kuljetettiin ja näyttelyt pystytettiin omin voimin. Sitten kun tuli kulttuuritoimintalaki ja palkatut ihmiset tekemään töitä, ei enää tarvittu niin paljon talkoovoimia.”

”Muistan kuinka menimme sanomalehti Kalevaan, jossa oli yksi urheilutoimittaja, jonka tehtävänä olivat myös kulttuuriasiat. Yritimme sanoa, kuinka olisi tämmöiset taidepäivät: toimittaja suurin piirtein näytti meille ovea. Lähtökohta oli niin tyly, että ei ole ihme, jos välillä pinnat paloi. Olihan siihen aikaan esimerkiksi Paavo Leinonen, näitä edellisen ikäpolven hienoja taiteilijoita, jotka hekin vähän masentuneena sivusta seurasivat. Nuoret taiteilijat järjestivät sitten Leinoselle taiteilijaeläkkeen. Paavo Rintala oli asiassa myös mukana.”

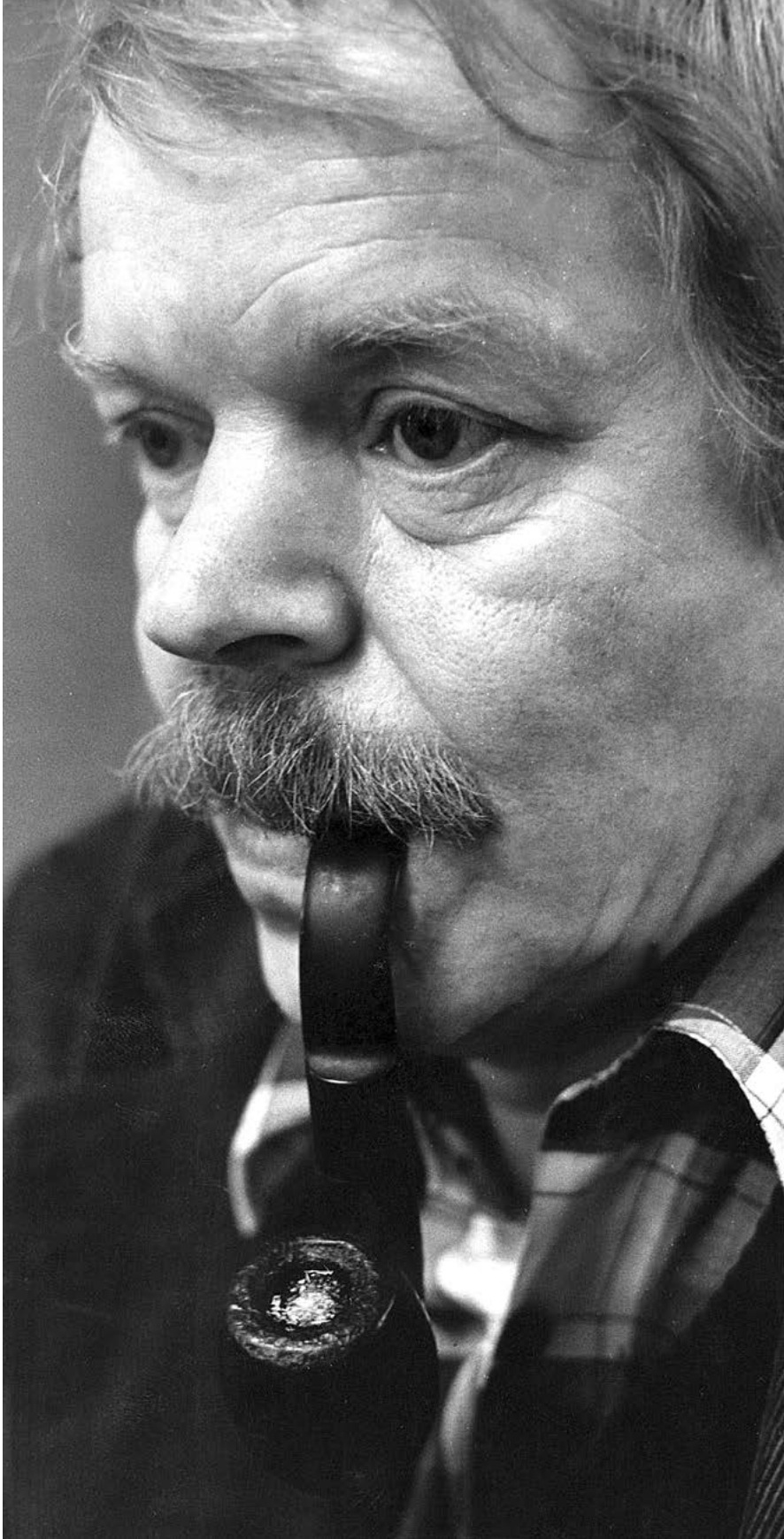
Taiteilijaseuran tehtävästä Aalto ajattelee myös niin, että ehkäpä taiteilija tarvitsee taiteilijaseuraa alkuvaiheen uralleen ponnistuslautana, käyttää sitä sen, mitä tarvitsee ja sitten vetäytyy oman työn ehdoilla, omaan tekemiseensä. Taiteellinen suoritushan on yksilön työ, ei ryhmän. Nykyään tuntuu hieman oudolta se, että taidemuseo nykyään pyrkii sanelemaan sen, mikä on taidetta. Nuorille taiteilijoille se on nykyään kova tie, tulla hyväksytyksi instituutiossa.

Juhani Hakalahti

Juhani Hakalahti syntyi vuonna 1934 Raahessa nelilapsiseen perheeseen. Raahessa hän vietti myös lapsuutensa ja nuoruutensa. Hakalahti suoritti kauppakoulussa merkantin tutkinnon, piirteli itsekseen ja tutki taidekirjoja ihaillen muun muassa Suomen kultakautta ja ekspressionisteja. Näihin aikoihin hän seurasi raahelaisen opettajan, luokkatoverinsa isän, maalaamisharrastusta ja innostui myös itse kokeilemaan maalaamista. 1950-luvulla Hakalahti pääsi tekstaajaharjottelijaksi Kulutusosuuskuntien keskusliiton mainososastolle Helsinkiin ja alkoi opiskella Taideteollisen keskuskoulun iltalinjalla koristemaalausta. Juhani Hakalahti siirtyi sitten Taideakatemian kouluun, jossa hän oli muun muassa Sam Vannin oppilaana. Vuonna 1959 Hakalahti päätti opintonsa ja 1961 hän muutti Ouluun kuvaamataidonopettajan sijaiseksi. Syksyllä 1963 Hakalahti oli opiskelutoveriensa Matti Mikkolan ja Tauno Ohenojan kanssa perustamassa Oulun taiteilijaseuraa.

Kuvaamataidonopettajana Hakalahti oli sittemmin useassa oululaisessa koulussa ja erilaisilla kursseilla 1960-luvulta 1980-luvulle. Taidemaalarina hän on myös tehnyt mittavan uran, osallistunut lukuisiin yhteis- ja yksityisnäyttelyihin ja ollut monissa luottamustehtävissä.

Juhani Hakalahti - mies ja piippu.
Kuva: Oulu-lehti

Aatto Hukkanen ja yksi hänen teoksistaan. Kuvattu Aaton ateljeessa elokuussa 1984 Kuva:Liitto

Aatto Hukkanen

Aatto Hukkanen syntyi Oulujoen Laanilassa 23.6.1918 satulaseppäisän ja käsitöitä taitavan äidin toiseksi vanhimpana lapsena. Aatto Hukkanen oli kiinnostunut piirtämisestä jo lapsena, mutta taiteilijan uralle hän antautui vasta monenlaisten elämänvaiheiden ja työtehtävien jälkeen. Hukkanen oli ollut mm. ahtaajana satamassa, hinaajan kansi- ja konemiehenä, rakennusmiehenä, piirustusmallina, talonmiehenä, kirvesmiehenä, muurarina ja konemestarina. Taiteilijauransa hän aloitti vuoden 1950 vaiheilla; opettajina hänellä olivat esimerkiksi Olli Seppänen, Paavo Leinonen ja Eeli Aalto. Aatto Hukkanen otti aktiivisesti kantaa oululaisessa taide-elämässä. Hän oli aloitteentekijänä ja käynnistäjänä Joulukuun ryhmälle. Aatto Hukkanen oli temperamenttinen taiteilija, voimakkaasti tunteilla elävä persoonallisuus. Aatto Hukkanen kuoli Oulussa vuonna 1988.

Taiteilijaseuran jäsen Raimo Metsänheimo kirjoittaa Oulun Taiteilijaseuran 25-vuotismuistelossaan vuonna 1988 Aatto Hukkasesta: ”Istuipa kolme kuvantekijää, Hukkasen Aatto, Junnon Pentti ja Pohjolan Olli kerran tuolla Vännin nokalla (sillä Vänmannin kulttuurisaarella, mistä Kaarlenväylä nykyään johtaa Rantakadun ja Pakkahuoneenkadun risteykseen) ja tuli siinä Olli sanoneeksi, että sais se Oulussakin olla taiteilijaseura. ’Sehän on ruvettava tekemään!’ oli Aaton, toiminnan miehen ajatus. Ja Pena oli joo-miehenä mukana. Tuosta syntysanojen lausujakolmikosta on yksi, Aatto Hukkanen, poistunut keskuudestamme 26.8.1988 vähän alle 70-vuotiaana. Kun viimeksi Aaton tapasin, kadulla kävelemässä, siitä mahtaa hyvin olla vuosi aikaa, pysähdytimme juttelemaan. Tai-

Oulun taiteilijaseuran jäseniä vuonna 1965. Vas. Pentti Junno, Juhani Hakalahti ja Olli Pohjola (seuran puheenjohtaja vuosina 1965-1966)

teesta ja taidepolitiikasta, mistäpä muusta. Itsetunto oli Aatolla tallella, kun hän sanoi lopuksi näinkin: 'Minä jään elämään.' Ja jatkoi heti: 'sinä kans jäät elämään.' Mieluisa ajatus tietysti meille molemmille. Aatto oli tekemässä näitä hiekkalaatikoita, kuten hän sanoi, useampiakin. OTS 63:n lisäksi kun ovat toimineet Joulukuun ryhmä, Pohjois-Suomen taiteilijaseura sekä Oulun kuvataiteilijat. Olisiko vakaisin näistä kumminkin tämä Oulun taiteilijaseura 63 ry. Saisi se sekin jäädä elämään."

Pentti Junno

Pentti Junno on 1936 Piippolassa syntynyt kuvataiteilija, joka oli perustetun seuran ensimmäinen sihteeri. Myös Junno muistelee Merikoskikerhon aikoja ja sitä, kuinka näyttelyiden organisointi ja järjestäminen kuului taiteilijoille itselleen, mikä oli raskasta työtä. Junno kertoo, kuinka Eeli Aalto oli ryhmästä ainoa, jolla oli auto käytettävissään. Auto oli Eeli Aallon taksinkuljettajaisän auto. Tällä autolla taidetta kuljetettiin ja näyttelymatkoja tehtiin esimerkiksi Helsinkiin ja Tampereelle. Noihin aikoihin Pentti Junno työskenteli oululaisessa H.W. Snellmanin rautakaupassa mainosmiehenä.

Kuvataidetta Junno on harrastanut koko ikänsä. Pentti Junnon äiti oli ilmeisen lahjakas kuvataiteellisesti ja hän on tehnyt esimerkiksi veistoksen istuvasta Pentti-pojasta (muotoillen sen juustonkuorivahasta) ja sommitellut tauluja materiaalinaan värjätty villa. Pentti Junnon kuvanveistäjäpikkuveli Tapio Junno on myöhemmin valanut äidin tekemän veistoksen pronssiin. Pentti Junno muistaa piirtäneensä jo alakoulussa. Hän kävi ensimmäisen kouluvuotensa sotalapsena Ruotsissa, jolloin suomen kieli lähes unohtui. Kotiin palattuaan oli osin kommunikoitava piirtämällä opeteltaessa suomen kielen sanoja uudelleen.

Junnon ensimmäisiä taideopettajia oli Pentti Koivisto. Koivisto järjesti kursseja mm Karjasillalta vuokratussa kellarissa, jossa piirrettiin elävää mallia. Myöhemmin opettajina, vaikutteiden antajina ja ystävinä ovat olleet Ilmo Pihkala, Aatto Hukkanen ja Olli Seppänen. Seppäsen Neittävän mökillä tehtiin töitä yhdessä. Paavo Leinonen oli taiteilija, jonka antamaa kannustusta Junno on arvostanut. Mutta myös Martti Mäen Pentti Junno liittää opettajiensa listaan. Junno itse oli yksi Joulukuun ryhmän pysyvistä jäsenistä.

Matti Mikkola

Matti Mikkola syntyi Kangasalalla vuonna 1930. Perhe muutti Oulujoelle pientilalliseksi Matin ollessa 9-vuotias. Innostus maalaamiseen syntyi jo nuorena. Mikkola kertoo: ”Olinko vielä viittätoistakaan, kun setäni oli käymässä ja toi minulle öljyvärit ja muutamia siveltimiä. Nämä olivat jääneet hänen veljiltään, jotka olivat harrastelijamaalareita, taiteellisesti lahjakkaita. He olivat kuolleet jo 30- ja 40-luvuilla; värituubit olivat jääneet heiltä jonnekin nurkkiin. Innostuin väreistä niin kauheasti, vaikka minulla ei ollut alkeellisintakaan tietoa mistään tekniikasta. Se öljyvärin tuoksu...raplasin niitä auki ja pensselöin niitä töitä. Tästä syntyi sitten semmoinen kipinä, että yhä enenevässä määrin rupesi harrastamaan ja hakeutumaan sitten oppiin. Oli kova halu päästä oppiin, vaikka koti oli maatalo ja työvoimasta oli kova puute. Olin talon ainoa poika.”

”Olin kuullut, että Oulussa oli taiteilija Aukusti Koivisto, joka oli ehkä paikallisesti tunnetuin taiteilija 40-luvulla. Menin rimputtamaan Koiviston ovikelloa. Olin ottanut kainaloon töitä, joita olin tehnyt. Ajattelin, että saan jotakin ohjeita, ja sainkin. Aukusti sanoi, että Pentti Koivistolla, hänen pojallaan oli täällä Oulussa maalauskerho, jossa kävi kuvataiteen harrastajia, jotka kokoontuvat kerran viikossa maalaamaan. Sinne menin sitten. Pyöräilin Ylikiimingin suunnalta Savijärveltä, jossa asuttiin, noin viidentoista kilometrin päästä kerhoon. Asetelmaa maalattiin oululaisten taiteenharrastajien kanssa.

Kerho kuitenkin loppui aika pian, olikohan liian vähän väkeä tai joku muu syy. En ehtinyt edes kokonaista talvea siellä käydä. Pentti Koivisto lupasi kuitenkin käydä kotonaan näyttämässä töitä ja antaa ohjeita. Pentti Koivisto ja hänen vaimonsa Kaija-Rita Koivisto ja heidän lapsensa asuivat silloin Valtatiellä. Kaija-Ritahan oli sitten myöhemmin pitkään taidemuseon johtajana.”

” Koiviston kurssilla tapasin Johannes Ylitalon, joka oli kansakoulunopettaja ja harrastanut taidetta pitempään. Hän oli käynyt monilla taideleireillä eri puolella Suomea. Hän suositteli minulle Korpilahden putkilahden taideleiriä, joka oli Jyväskylän taiteilijaseuran järjestämä kesäleiri. Niin minä lähdin sinne – ei ollut helppo lähteä kiireisimpänä heinäntekoaikana – käsitykset taiteen tekemisestä olivat paljon ahdasmielisempiä 1950-luvulla. Taiteilijaksi ryhtyminen oli vähän arveluttavaa hommaa. Leirillä oli hyviä opettajia ja paljon porukkaa. Leiri oli upea kokemus. Pyrin Ateneumiin ja pääsin, onneksi ensi yrittämällä.”

Myöhemmin Mikkola palasi Ouluun, jossa hän on tehnyt mittavan uran taiteilijana ja taidevaikuttajana.

Minkä Matti Mikkola kokee olleen oman seuran perustamisen merkityksen taiteilijoille? Hän vastaa: ”Seura oli tärkeä koko kuvataide-elämän kehittämiselle: kaikki oli niin alussa, eivätkä muut kuin kuvataiteilijat ajattele samalla tavalla asian tärkeydestä. Jo Merikoskikerhon aikoihin kuvataiteilijat olivat aktiivisia, kerhon nimissä järjestettiin monenlaista toimintaa. Alkoi kuulua ääniä siihen suuntaan, että tarvitaan oma seura taiteilijoiden asioiden ajamiseksi. Uskon, että myös valtakunnallinen tunnettavuus lisääntyi.”

Oulun uudessa taidemuseossa näyttelyä juryttämässä. Vas. Kaija-Riitta Koivisto, joka oli taidemuseon ensimmäinen museonhoitaja, Matti Mikkola, Eeli Aalto ja Tauno Ohenoja. Kuva: Lehtikuva

”Taiteilijaseuran toimesta kaupungille lähetettiin kirjelmiä, suunniteltiin ateljeetaloja, näyttelytiloja. Myös maalauskohteita ehdotettiin kaupungille. Nämä jatkuvat yhteydenotot ja kirjoittelut ovat mielestäni muokanneet maaperää kuvataiteelle edullisemmaksi. Niin pienistä silloin 60-luvun alkupuolella liikkeelle lähdettiin.”

Tauno Ohenoja

Tauno Ohenoja on vuonna 1934 syntynyt oululainen taidemaalari, hän kävi Suomen Taideakatemian koulun vuosina 1956-1960. Ohenojan kiinnostus taiteeseen syttyi lyseon piirrustuskerhosta, jossa asiastaan innostunut kuvaamataidonopettaja Asunta huomasi nuoren lahjakkuuden ja kannusti tätä taideakatemiaan, jonne Ohenoja pääsikin. Opintojen jälkeen hän palasi Ouluun ja toimi mainosalalla, josta hän siirtyi kuvaamataidon opettajaksi.

Taiteilijaseuran perustamisesta Tauno Ohenoja kertoo: ”Eeli Aalto ja Jaukkurin Matti muistavat toiminnasta; minä olin aika ulkopuolinen. Perustavasta kokouksesta en muista yhtään mitään. Olen valokuvassa, mutta siitä on neljäkymmentä vuotta...se oli semmoista, että päätettiin perustaa taiteilijaseura. Mallina oli ne seurat, joita oli jo toisissa kaupungeissa. Kyllähän taiteilijaseuran perustaminen oli merkittävä tapahtuma meidän kuvantekijöitten kannalta. Eihän täällä ollut minkäänlaista yhteisöä ja vähän kuvantekijöitä. Vähän laajemmalta alueelta seura keräsi yhteen kuvantekijöitä ja harrastajia. Vähemmän oli niitä, joilla oli koulutus silloin. Olin akatemian koulun käynyt. Se oli 1963, kun taiteilijaseura perustettiin, tämä nykyinen. Täällähän oli aikaisemminkin Oulun taiteilijaseura.”

”Osa taiteilijoista oli jo ennalta tuttuja, Raimo Metsänheimo oli tuttu - vaikka ei tainnutkaan olla perustaja-

jäsen. Eeli Aalto oli tuttu, Mikkolan Matti, ja Hakalahden Jussin kanssa oltiin yhtä aikaa taideakatemian koulussa. Hukkasen Aatto taisi olla, ja Pihkala. Kyllä ne oli kaikki tuttuja jo ennen seuran perustamista. Aluksi se oli vähän semmoista, että vaan kokoonnuttiin juttelemaan ja sitten tuli vasta vähitellen se muodollinen puoli siihen, että järjestettiin näyttelyitä ja jonkinlaista toimintaa kaavailtiin. Pohjolan Olli hoksasi kerran kokouksessa, että tämä seurahan pitäisi rekisteröidä. Sitten kun sitä alettiin rekisteröidä, tuli ilmi, että täällähän on aiemmin ollut jo sillä nimellä rekisterissä Oulun taiteilijaseura. Täytyi liittää se Oulun taiteilijaseura 63 siihen nimeen. Meille kuvantekijöillehän se oli hyvin tärkeää toimia yhdessä. Tämmöisessä ammatissa, jossa ei ole oikeastaan minkäänlaista työyhteisöä, eikä edes kunnolla tuntenut mitä toiset teki, oli tärkeää kokoontua yhdessä keskustelemaan. Yhteisö oli tärkeä. Myöhemmin tuli sitten tärkeäksi yhteydet kaupunkiin. Oulun kaupungillekin on ollut suuri merkitys Oulun taiteilijaseurasta. Alkoi tulla uusia jäseniä ja koulutettuja kuvantekijöitä seuraan ja saatiin mainetta valtakunnallisestikin. Oulun taiteilijaseura teki aloitteita apurahojen saamiseksi, toimintakeskus tuli myöhemmin... Alettiin päättäjienkin taholta huomata, että semmoinen seura on olemassa ja siinä on jotakin järkeäkin."

"Olin mukana taiteilijaseuran näyttelyissä Torniossa ja Kemissä taisi olla, Jyväskylässä... kyllä olin näissä, mutta en nyt yhtäkkiä muista. Mehän tehtiin ne talkoilla, ei saatu minkäänlaisia apurahoja näyttelyitä varten. Rakennettiin itse ja pakattiin ja kuljetettiin, jollakin oli yleensä auto. Seuralla ei ollut mitään budjettia olemassa. Alussa oli semmoista... Myöhemmin tuli jäseniä, jotka oli tavattoman hyviä toimimaan ja he panivat vauhtia toimintaan. Oli halu ottaa yhteyttä päättäjiin ja muihinkin järjestöihin. Siitä alkoi varsinainen seuran toimiminen osana valtakunnallista järjestöä, Kuvataidejärjestöjen keskusliittoa. Sitten osallistuttiin valtakunnallisiin kokouksiinkin, niissä joskus olin."

"Ei taiteilijaksi ryhtyminen ole kenelläkään itsestäänselvyys. Enemmän se on sattumista kiinni... ei oikein kelvannut mikään muu työ...monenlaista olen kokeillut sitä ennen. Mainosalallahan minä olin sitä ennen, koulun jälkeen. Sitten minun kohdallani oikeastaan innostus alalle lähti lyseon piirustuskerhosta, siellä oli tavattoman innostunut kuvaamataidonopettaja, Asunta. Siinä vaiheessa tuli sitten tämä taideakatemian kouluun pyrkiminen jonkinlaiseksi tavoitteeksi. Mutta sinne täytyi tienata rahat. Oli pakko olla töissä ja säästää, koska kotoa ei saanut rahaa, eikä ollut minkäänlaisia apurahoja siihen aikaan opiskelijalle. Rahat täytyi tienata. Välillä töissä säästää rahaa ja sitten yrittää sillä... Olin ollut mainosalalla Osuuskaupassa mainosapulaisena. Siihen aikaan, se oli 50-lukua, mainosala oli huomattavasti taiteellisempaa kuin nykyään. Siinä piirrettiin ja tekstattiin käsin, sommiteltiin ja suunniteltiin. Olin joskus koulun jälkeen sitten kesäaikaan silloisen Centrumin mainosmiehenä. Mainosala muuttui silloin radikaalisti, ettei siinä minkäänlainen taiteilu enää...se oli se kauppa ja tuottavuus vain tavoitteena, kaikki tähtäsi siihen. Kaikki julisteet, mitä tarvittiin, tuli Helsingistä, ei siellä voinut olla enää. Nuoremmat mainosalan ihmiset, jotka tulivat, eivät osanneet enää tekstata. Kaikki tehtiin koneella. Minä olin oppinut ne taidot siellä Oulun Osuuskaupalla 50-luvun alussa. Siellä oli mainososaston hoitaja Antero Haapaniemi, hän oli myös kuvataidetoimikunnassa hyvin pitkän aikaa."

"Olin kuvaamataidelautakunnassa 1970-luvulla, olinkohan vuoden. Jaukkurin Matti taisi olla siinä, mutta valittiin läänintaiteilijaksi, ja minä menin sitten hänen tilalleen hänen toimikautensa loppuun. Aluksi oli kuvaamataidelautakunta, nimi muuttui minun aloitteestani, minusta se oli niin hassu: kuvaamataide...koska se on kuvataidetta. Muutettiin se nimi sitten. Haapaniemen

Antero oli pätevä tekstaamaan. Kävin minä jonkun mainoskurssinkin, mutta se oli liikkeen sisäistä toimintaa, Kulutusosuuskuntien keskusjärjestön, Helsingissä olin kurssilla.

Asunnan kanssa puhuttiin taideakatemian koulusta. Voitin koulussa teinien kulttuurikilpailussa, valtakunnallisessa. Sain siellä joka sarjassa palkintoja. Nämä pienet seikat vaikuttivat ammatinvalintaan. Olen ollut jo lapsesta semmoinen, että olen aina piirtänyt. Ja samoin olen veistänyt ihan lapsesta saakka. Olen ollut semmoinen syrjäänvetäytyvä, yksikseen viihtyvä. Monet semmoiset alkaa tehdä käsitöitä."

"Taiteilija sitten vaan on. Tämä kuvataiteilijan ammatti on aika lailla huuhaata. Varsinkin silloin kun meikäläinen aloitti. Ei täällä ollut taidemuseota eikä mitään näyttelytiloja, ei mistään saanut apurahoja. Eihän sitä voinut ajatellakaan, että olisi alkanut heti taideakatemian koulun jälkeen ammattitaiteilijaksi. Sitä olisi lyhyessä ajassa kuollut nälkään. Silloin oli pakko mennä töihin. Aluksi olin niissä mainoshommissa, sitten kuvaamataidon opettajana olin neljä vuotta, sitten iltaryhmissä, harrastusryhmissä opistoissa opettajana. Sääntö oli se, että kolme vuotta jaksoi olla samassa paikassa, sitten alkoi kiertää samat asiat, samat oppilaat, oli pakko vaihtaa opistoa. Tuli turhautuminen. Sitten tuli vaihe, ettei jaksanut mennä mihinkään enää. Pidin kymmenen vuotta väliä ja yritin mennä Kempeleeseen, kun ne eivät saaneet opettajaa kansalaisopistoon. Yhden lukukauden olin siellä. Sitten päätin, että nyt riittää. Kummasti sitä on sitten toimeen tullut. Sen verran ollut tilaustöitä, muotokuvia tehnyt."

Taiteilijan asemasta Tauno Ohenjoja kertoo seuraavasti:

"Nykyään on näitä apurahoja, systeemejä. Nykynuoret on paljon tietoisempia ja niillä on rohkeampi itsetunto - ne uskaltaa vaatia. Ja näitä työttömyyspäivärahoja käyttävät hyväkseen - kyllä ne ilmeisesti tulevat toimeen kuvantekijänä nyt, mutta ovat kaikkien avustusten varassa paljon. Ennen ei saanut mistään rahaa, jos ei itse pystynyt tienaamaan."

"Se on kiitos näiden taiteilijajärjestöjen - on tehty valtavasti propagandaa, tapeltu rahoista, taiteilijaeläkkeestä. On ollut taitavia kavereita hoitamassa asioita, eihän muuten olisi minkäänlaista apurahasysteemiä. Ei ole mesenaatteja. Taiteilijoita on tullut valtavasti lisää. Se on yksi asia. Mitä enemmän tulee apurahoja jakoon, sitä enemmän tulee taas taiteilijoita. Tavallaan pysytään aika lailla siinä samassa. Kyllä kuvantekijän, taiteilijan asema on aina huono, ei se ole koskaan hyvä, ellei tule joku kansalaispalkkasysteemi."

"Koulutus on huuhaata. Lähinnähän koulutus on sitä, että saa todistuksen, että on sen koulun käynyt ja sillä sitten on jonkinlaista arvovaltaa siinä, kun apurahoja on hakemassa, voi esittää päästötodistuksen. Opetuksen kannalta ei sitä koulutusta missään akatemioissa anneta, kyllä se on ihmisessä itsessään. Joitain teknillisiä neuvoja voidaan antaa. Minä olin kyllä kaikki saanut jo ennenkuin taideakatemian kouluun menin. Tiesin kaikki jo öljyvärimaalauksesta ja piirtämisestä. En oppinut akatemian koulussa mitään. Asunnan kerhossa opin. Ja Koiviston Pentin - Matti Mikkola oli siellä yhtä aikaa - kursseilla täällä Oulussa."

"Ollaan Matin kanssa luontomaalareita. Meillä on niin erilainen tausta kuin tämän päivän kuvantekijöillä. On hyvin vaikeaa... haluaa vetäytyä syrjään, kun ei ymmärrä tämän päivän kuvataiteesta yhtään mitään. Sitä on aika lailla ulkona, kun se tausta on niin erilainen kun nykyisillä nuorilla ihmisillä. Se mitä ne pitää hyvänä ja ihailee... ei käsitä, että siinä olisi mitään järkeä. Ei sillä, että sitä olisi oikeassa, mutta sitä on jäänyt vaan ulos. Ainahan niin käy vanhemmille ihmisille. On turhaa alkaa protestoimaan sitä vastaan."

Oulun Taiteilijaseuran ensimmäinen näyttely oli kutsunäyttely Haapaveden Kulttuuripäivillä. Kuvassa Oulun Taiteilijaseuran edustajia, sekä muita Kulttuuripäivillä esiintyneitä taiteilijoita: mm. Pentti Junno, Jukka Hapuoja, Matti Tuloisela Soile Kallioniemi ja Matti Mikkola. Kuva: Lehtikuva

”Nykyään Oulun taiteilijaseurassa lienee jäseniä toistatasataa. En ole siellä ollut vuosikymmeniin, kokouksissa enkä missään muussakaan toiminnassa. Ei sitä ajatellut niin, että taiteilijaseurasta olisi ollut omalle tekemiselle hyötyä, lähinnä se, että tavata kollegoja, se oli ainoa taho, jonka kanssa pystyi keskustelemaan omista probleemeista ja yleensäkin kuvantekemisestä. Ei ollut muita ihmisiä, joille olisi voinut... Eikä siitä poisjäänyt sen takia, että ei olisi enää hyötyä, vaan ei jaksa olla mukana enää, kiinnostus loppui.”

”Muistan kerran, taisi olla 80-luvulla, Pikisaaressa oli vielä taiteilijaseuran toimitila. Siellä oli kokous ja ajattelin, että käyn pitkästä, pitkästä aikaa siellä. Mutta ai siellä ollut enää ketään tuttuja. Oli täysin tuntematonta porukkaa... Ajattelin, että sopivassa välissä, kun vain kehtaa lähteä, niin lähden pois.”

Ilmo Pihkala

Ilmo Pihkala (1926-1995) oli Oulussa syntynyt taidemaalari ja graafikko. Taiteilijana hän oli itseoppinut. Pihkala on kertonut haastattelussa taiteilijaksi ryhtymisestään: ”Aloitin varsinaisen maalaamisen melko iäkkäänä, jos niin voi sanoa. Olin jo hyvän joukon kolmannella kymmenennellä, kun tein ensimmäisen öljyvärityöni tuolta Oulujoen rantamaisemista. Se oli vanha riihirakennus, jonka sitten yllätyksekseni myös möin tämän tilan omistajille.”

”Olin aikaisemmalta ammatiltani sähköhommeleita tekevä, mutta sitten vakava sairaus pani esteen tälle ammatille.Jouduin olemaan sairaalahoidossa pitkät ajat ja silloin heräsi uudelleen kiinnostus piirtämiseen, jota olin aina silloin tällöin harrastanut. Kun sitten pääsin kotiin toipilaaksi, kiinnostukseni kasvoi taidemaalausta ja yleensä taiteita kohtaan, mutta en tiedä ajattelinko maalarin ammattia vielä siinä vaiheessa elämänurakseni. Elämänkatsomuksenikin alkoi muokkautua kyllä juuri tuolloin ” uuteen uskoon”. Olihan silloin juuri ilmestynyt Väinö Linnan Tuntematon sotilas, jonka luin siellä potilaana ollessani ja se vaikutti minuun, niin kuin varmaan moneen muuhun valtavasti juuri maailmaa muokkaavasti. Ehkäpä tässä on kuitenkin hiukan aineksia siihen, että piti jatkaa vain tervaamista”.

”Osallistuin ensi kerran jyrytettyyn yhteisnäyttelyyn v.1955. Kysymyksessä oli Oulun Taidepäivien ensimmäinen näyttely. Luulen, että juuri tämä näyttely on jäänyt mieleeni kaikkein selvimmin sen takia, että pyrin siihen nimenomaan vakavammin kuin yhteenkään muuhun, koska tämä tuli olemaan minun ensimmäinen jyrytetty näyttely- ja sitä paitsi sain muutaman päivän loman sairaalasta voidakseni viimeistellä jo aikaisemmin aloitetut kuvani. Ei se ollut mitään helppoa silloinkaan - taiteen teko- ja aina vaikeammaksi se käy, mitä enemmän luulee osaavansa.”

”En ole koskaan - enkä missään tilanteessa - aikonut luopua maalaamisesta. Taikka sanoisin niin, että taiteen tekemisestä. Luulen, että ellen voi maalata tahi tehdä muuta vastaavaa, minun joka tapauksessa pitää olla mukana taiteessa - ainakin niin ,että saan jollekin ihmiselle olla jonkinlaisena kannustavana ”eteenpäinpotkijana”. Mutta en missään tapauksessa voi kuvitella, etteikö mullakin voisi olla jotain sanottavaa tässä ja nyt- ilman sarvia ja hampaita ja ilman jäsenkirjaa. HYVÄ TAIDE ON AINA OSALLISTUVAA TAIDETTA, on minun vaalilauseeni.”

”Silloin, juuri niinä vuosina aloin käymään taidenäyttelyissä. Oli Vilho Lammen ja Mäkelän näyttelyt. Oli jonkinlainen katsaus pohjoisten taiteilijoiden töihin. Vilho Lampi ennen kaikkea oli se voimakas persoona, joka vaikutti sen ajan taiteen ystäviin. Hänessä oli voimaa, jota minä kunnioitin ja hitonmoista persoonallisuutta, joka niin kuin olen huomannut, tänä päivänä melko toisarvoista. Silloin ajattelin, että kunpa edes tuohon pääsisin. Kunpa olisi paljon elinpäiviä ja terveyttä, jota luja taide vaatii. Tänään olen jo rauhallisempi. Kunhan eläisi huomiseen ja voisi tehdä vielä yhden kuvan, joka jää ihmisten ajatuksiin ja minun merkkiini. Tässä on se kaikki.”

”On vaikea sanoa, mitä tyylisuntaa itse edustan.Alkuaikoina se oli ehkä ekspressionistinen homma. Läiskin väriä jopa palettiveitsellä kankaalle. Toistaiseksi en ainakaan ” ismeile”. Minä vaan maalaan ja sitten se tulee mitä tulee. Kyllähän ne kriitikot ovat lyöneet otsaan milloin surrealistin, milloin naivistin leimaa. Saattaa olla, että kuljen jossakin siellä välimaastossa.”

”Surrealismi on kai jonkinlaista alitajuista sielunelämää kuvaileva taidesuuntaus. Sehän usein ilmenee tuollaisilla unenomaisilla, jopa hallusinaatioita muistuttavilla keinoilla ja poikkeaa siten suuresti tavanomaisesta realismista. Naivismi taas on primitiivistä kansantaidetta

muistuttavaa tyyliä, johon ovat vaikuttaneet mm. lasten ja esim. sielullisesti sairaiden piirrokset ja maalaukset."

"Kohdallani ei voi puhua varsinaisista esikuvista. Olen kuitenkin pitänyt paljon esim. italialaisen surrealistin de Chiricon töistä. Hänhän kyllä itse kielsi näiden surrealististen töittensä arvon ja alkoi maalaamaan v.1940 aivan naturalistista suuntaa. En usko, että hänenkään vaikutusta näkyisi maalauksissani."

Olli Pohjola

Olli Pohjola (1928-) on syntyisin Virolahdelta, ja hän on käynyt Suomen taideakatemian koulun vuosina 1953-1956. Taiteilijaseuran perustamisajankohdasta hän kertoo: " Tilanne silloin, joskus vuonna 1961 oli semmoinen, että oli kai joku näyttelyn avajaistilaisuus kun lähdimme sieltä...en muista tarkasti ketä siinä oli...Mikkola ja Ohenoja ja muistaakseni Hakalahti, ehkä Junnokin...Mentiin siitä näyttelypaikalta tuonne Haarikkaan jatkoille. Minä siellä matkan varrella sitten mainitsin, että eikö se olisi Ouluun jo aika perustaa taiteilijaseura, jos sillä mahdollisesti olisi jotakin annettavaa. Kaverit oli sitä mieltä, ettei sellaisella mitään merkitystä ole, että eihän sitä tarvita. Homma jäi sitten siihen, ei siinä sen enempää asiaa pohdittu. Minä sitä mielessäni elättelin..."

"Ajattelin, että seuralla olisi jotain käytännön merkitystä käytännön kannalta, että voisi yhteyksiä pitää vähän laajemmin ja sitä kautta saada tukea sille toiminnalle porukan etua ajatellen. Sitten vuonna 1963 eräänä sunnuntaiaamuna – minulla kun ei ajatukset toimi kuin heti heräämisen jälkeen tunnin pari – niin mietiskelin siinä että jospa se perustettaisiin se taiteilijaseura. Minä Hukkasen tunsin hyvin ja tiesin, että Hukkanen tarttuu syöttiin, kun sen heittää sopivassa muodossa. Minä en ole koskaan ollut sillä tavalla toimelias, että olisin itse alkanut sitä junailemaan sen pitemmälle – lähdin Hukkasen juttusille. Hukkanen sanoi: No se me tehdään! Joka tapauksessa päätimme sillä kertaa, että pyydetään porukka koolle ja kehitellään asiaa eteenpäin. Niin tehtiinkin. Päätettiin perustamiskokouksen ajankohta; perustamiskokous oli sitten Antellin kahviossa."

"Siitä se sitten lähti, Eeli valittiin puheenjohtajaksi ja hän hoiteli sitä hommaa pari vuotta. Se nyt oli vähän sellaista – kukaan ei ollut aluksi kovin innostunut siitä seuratoiminnasta. Jossakin vaiheessa sitten Eeli luopui puheenjohtajuudesta ja näytti siltä, että koko puuhastelu päättyy siihen. Kukaan ei ollut halukas nuijanvarteen, mutta ajattelin, että ei sitä nyt siihen lopeteta. Sitten suostuin siihen puuhaan. Siitä se sitten nitisten ja natisten jatkoi matkaa eteenpäin. Minulla on se käsitys, että tämä nuorempi väki on hoitanut sitä hommaa huomattavasti aktiivisemmin kuin me silloin"

"Minä olin yhden kauden puheenjohtajana silloin 60-luvun puolenvälin kieppeillä. Tipahtihan niitä kaupungin apurahoja jonkin verran ja sitä kautta toiminta jatkui ja näyttelytoimintaa pystyttiin sen varassa rakentelemaan. Alunpitäenkin oli tarkoitus, että seuran puitteissa saataisiin jotain parannusta työtiloissa aikaan ja sitä kautta kuvantekijöitten toimintaedellytykset turvata. Ne olivat aika heikot: ei ollut työtiloja, työskentely tapahtui asuntojen yhteydessä."

"Meitä oli se oma porukka. Toinen porukka oli, joka oli jo ikääntynyt. Me vähän nuoremmat tultiin siihen kuvioihin mukaan...vanhempaa ikäpolvea oli enää Paavo Leinonen, Martti Tarvainen ja Aukusti Koivisto. He olivat jo sen verran ikääntyneitä, että elivät omaa elämää siinä omassa rytmissänsä ja me nuoremmat oltiin omalla tavallamme aloittelemassa niitä kuvioita."

Olli Pohjola on "tullista tullut", kotoisin Viipurin seudulta Virolahdelta. Seudulta, missä Suomen kultakauden taiteilijat viettivät kesiänsä. Ouluun Pohjola sanoo "tuulen tuoneen". Hän kertoo :" En ollut käynyt Jyväskylää

pohjoisempana vielä 1954. Sitten tätä sukukuntaa oli tänne tullut aikaisemmin; eräänä kesänä päätin lähteä tutustelemaan vähän ylemmäksi Suomeen. Tarkoitus ei ollut tänne jäädä. Typeryys sai jäämään tänne. Rumasti sanottu, mutta minun kohdallani se on ollut näin. Etelässä olisi ollut helpompaa. Kaikin puolin. Täällä koko elämän piiri oli täysin vierasta niin maisemallisesti kuin muutenkin. En ole täysin tottunut vieläkään."

Olli Pohjola oli Limingan taidekoulun ensimmäinen kuvataideopettaja. Siitä ajasta hän kertoo: " Se oli semmoinen hassu tilanne. Olin ollut noissa oppikouluissa opettajana aikaisemmin, silloinkin syksyllä 1966. Huomasin Kalevasta ilmoituksen, että Limingan kansanopisto aikoo perustaa taidelinjan. Sinne haluttiin opettajaa. En muista sanatarkasti, mutta vähän niinkuin papinvaalissa ensimmäisellä ehdokassijalla oli kuvaamataidon opettaja, seuraavaksi taidegraafikko, kolmanneksi kuvanveistäjä ja viimeisenä oli taidemaalari. Minä kun luin tämän niin ajattelin, että kukahan puupää se on tuonkin ilmoituksen laatinut. En tuntenut Siilasvuota, opiston rehtoria, ollenkaan. Ajattelin, että soitan ja kysyn, ajattelin, että se olisi mielenkiintoisempi tehtävä kuin noissa oppikouluissa, että työ olisi vapaampimuotoista. Sain sitten Rollen langanpäähän. Kyllähän me opettajaa tarvitaan, sanoi Rolle, aloitamme syksyllä, eikä vielä ole opettajaa. Sanoin, että minusta oli vaan aika omituinen se järjestys siinä ilmoituksessa. Kuinka niin, kysyi Rolle. Sanoin, että mielestäni kuvaamataidonopettaja on lähinnä askartelunohjaaja. Jos vakavassa mielessä perustetaan kuvataidelinjaa,

□ Taiston tiellä. Eli toinen näytös operetista Oulun kaupungin ja -läänin kuvataidepolitiikasta.

Yhteispelillä se sujuu. Olli Pohjolan pilapiirros "Pohjolantyö" Pohjolan Työssä 17.11.1977

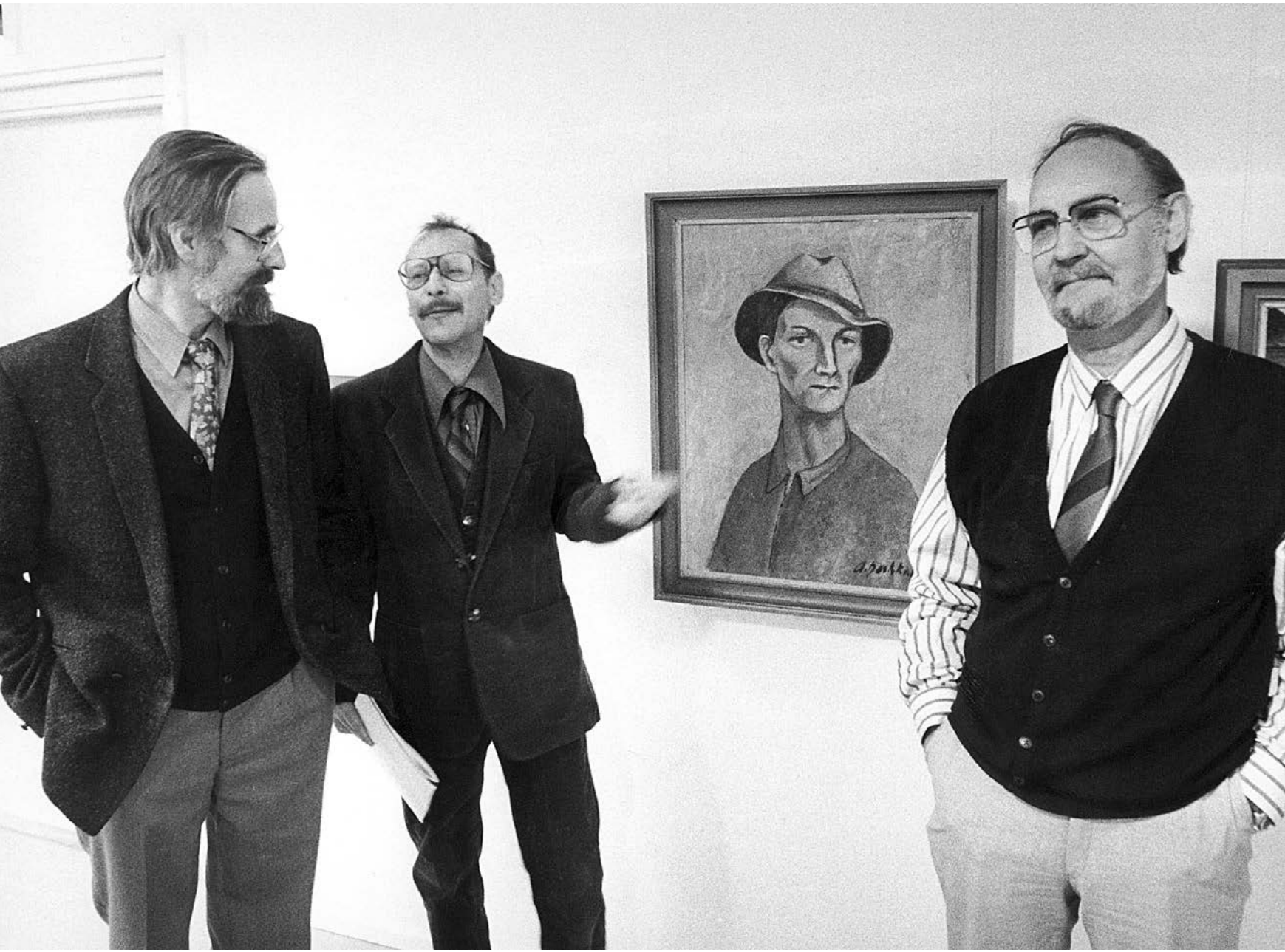
asettaisin järjestyksen päinvastoin kuin siinä ilmoituksessa. Rolle sanoi olevansa eri mieltä ja kertoi, että hänen mielestään kuvaamataidon opettaja osaa kaikkein eniten, hallitsee tämän tehtävän kaikkein parhaiten. Seuraavaksi osaavin hänen mielestään oli taidegraafikko ja kuvanveistäjä ja maalari osasi hänen mielestään kaikkein vähiten. Minun mielestäni taas maalari hallitsi koko skaalan. No anteeksi vaan, eihän minulla ole mitään mahdollsiuuksia, sanoin Rollelle. - Älkääpäs vielä sulkeko, hän sanoi. Jättäkää semmoinen vapaamuotoinen hakemus niin katsotaan sitten, eihän sitä tiedä, vaikka hyvinkin... Minulla ei ollut paperiakaan kun joku A3. Siihen huumorimielellä raapustin jotakin. Meni pari viikkoa ja Rolle sieltä soitteli ja sanoi, että onneksi olkoon, teidät on valittu Limingan kansanopiston taidelinjan opettajaksi."

"Siinähän sitä sitten tuli tehtyä päivätyötä muutama vuosi. Kyllähän se alkuun oli vähän hankalaa. Olinkohan siinä sitten yksitoista vuotta. Ihan liian kauan. Sitten myöhemmin oli opettajana niitä, jotka olivat olleet minulla oppilaina. Lea-Sisko Pasanen oli ja Lauri Arola. Marika Koskinen oli, nykyinen Mäkelä, joka lienee nykyään nimekkäin heistä, ja Sinikka Tuominen, Tuomisen Juhani, Lauri Rankka... Siinä nyt on tätä nimikaartia, sieltä ne lähtivät."

Taiteilijaksi ryhtymisestä Olli Pohjola kertoo seuraavaa:

"Kyllä kai jonkulainen kiintymys taiteeseen on ollut jo hyvin varhaisessa vaiheessa. Muistan kansakoulun alaluokilla jossakin vaiheessa minulla oli ihan semmoinen tiedostettu asia, että muuta en halua tehdä. Kuvanteko on ainoa, joka minua kiinnostaa. "Typeryyttäni" olen pitänyt siitä kiinni. Huomattavin osa ajasta on mennyt leipätöihin. En olisi toisessa tilanteessa pystynyt niinkään paljon tekemään tätä omaa, se olisi ollut yhtä kitumista. Siinä on joutunut kompromisseja tekemään. Monet on sitä mieltä, että ei se ole mikään aito taiteilija, joka alkaa puuhastelemaan kaikenkarvasten leipätöiden kanssa. Kyllähän se tietenkin on pakko. Siinä on se kääntöpuoli, että kumman valitsee. Tekeminen on ontuvaa molemmissa tapauksissa. Minähän olen ollut apurahakuvioiden ulkopuolella, en ole saanut varsinaisia apurahoja kuin 38 000 mk vanhassa rahassa koko toimintani aikana. Siihen aikaan kun niitä olisi kipeimmin tarvinnut, niin eihän niitä kovin paljon ollut apurahoja. Oli pakko olla työpaikka, jos aikoi elää. Olisihan sitä voinut mennä veneen alle ja jostakin sen leipäpalasen hankkia, mutta kumpi se sitten on parempi? Minun käsityksen mukaan niitä valinnan mahdollisuuksia ei kovin montaa ollut. Useimmat ratkaisivat sen naimakaupoilla, kuka mitenkin."

"Taideakatemian koulu oli minulle semmoinen valinta, että ei kovin paljon muuta ollut. Semmoinen, että tässä mennään läpi vaikka vuoren. Silloin kun hakeuduin Ateneumiin olin ainoa, joka ei ollut saanut minkäänlaista oppia sivustapäin. Kuka oli käynyt missäkin kursseilla. Kesäleirejä ei ollut vielä kovin paljon, Jyväskylän taiteilijaseura oli järjestänyt siellä Putkilahdella muuatman vuoden aikana kesällä taideleirin. Olin Ateneumissa jo silloin, kun menin sinne 1954 kesällä. Se oli kuukauden leiri. Jaksoin siellä pari viikkoa olla. Opettajana siellä oli Eva Söderström ja Unto Koistinen ja Tauno Sarmaja, joka oli lahjakas maalari... Se oli vähän sellaista lomanviettoa... lähdin sitten kesken kaiken pois."

Joulukuun ryhmän näyttely Oulun Taidemuseossa joulukuussa 1988 Vas. Pentti Junno, Leo-Lassi Saarela ja Ilmo Pihkala. Taustan maalaus on edellisenä vuonna kuolleen Aatto Hukkasen omakuva. Kuva: Liitto

Oulun taiteilijaseura -63 ry
– Jäsenet ja toimitilat

Asuntomessutaiteilijat Toppilan Möljällä 2005. Vasemmalta Rauli Körkkö, Jaakko Mattila, Maija Paavola, Tiina Vehkaperä, Moosa Myllykangas Pirjo Valinen, Niilo Komulainen, Hannu Lukin, Jyrki Poussu sekä taidemuseon silloinen johtaja Taina Myllyharju.

Jäsenet

Oulun taiteilijaseura -63 ry on virallisesti merkitty yhdistysrekisteriin tammikuussa 1967; tätä ennen oltiin toimittu käytännön tasolla, eikä rekisteröintiä oltu katsottu tarpeelliseksi. Taiteilijaseuran arkiston dokumentit alkavat vuodelta 1968, sillä alkuvuosien arkistomateriaalia ei ole säilynyt: seuran kokouksessa 7.5.1968 ilmoitettiin, että seuran sihteeri oli hävittänyt aiemmat arkistot. Johtokunta käsitteli kokouksessaan asiaa ja tuli siihen tulokseen, ettei hävinnyt arkisto sisältänyt seuran toiminnan ja talouden kannalta korvaamattomia papereita.

Taiteilijaseurasta haluttiin alun alkaen ammattitaiteilijoiden yhdistys, johon ei toivottu harrastelijakuvantekijöitä. Tämän takia jäsenkriteerit pidettiin alusta pitäen korkeana. Tarkoituksena oli saada aikaan seura, joka pystyi ajamaan ammattikunnan etuja myös valtakunnallisesti. Taiteilijaseuraan pyrkivän tuli jättää kirjallinen hakemus toimihenkilöille: yleensä jos kriteerit täyttyivät, hakija hyväksyttiin. Vuosien varrella seuran sääntöjä on tarkistettu ja muuteltu niin, että jäseneksi pääsy on ollut välillä helpompaa, välillä vaikeampaa.

Perustajajäseniä oli kahdeksan ja alkuvuosina seuran jäsenet olivat lähes yksinomaan miehiä. Vähitellen on käynyt kuten muillakin aloilla: naiset ovat tulleet mukaan, ja nykyisin seuran jäseninä on enemmän naisia kuin miehiä. 1960-luvun lopulta alkaen jäsenmäärä on pikkuhiljaa kasvanut ja 1970-luvun alussa jäseniä oli 23. Seuraavalla vuosikymmenellä jäsenmäärä kasvoi tasaisesti: 1970-luvun puolivälissä se oli jo yli kolmenkymmenen. 1980-luvulla jäsenmäärä pysytteli tasaisesti yli hieman yli kolmessakymmenessä ja vuonna 1990 seuraan kuului 40 jäsentä. Vuosikymmenen alussa jäsenkriteereitä lievennettiin ja seuran jäsenmäärä kasvoi niin, että alkuvuodesta 2003 jäsenmäärä oli jo 131 ja vuoden 2011 lopussa seuran jäsenmäärä oli 163.

Seuran jäsenkriteerejä on muutettu vuosien aikana useaan kertaan. Vuonna 1974 seuran jäsenyyttä rajoitettiin seuraavasti: jos seuran jäsen tai jäseneksi hakeva kuului jonkin muun taideyhdistyksen piirin, jäsenyys Oulun taiteilijaseura -63 ry:ssä ei ollut mahdollista. Vuoteen 1976 asti jäseneksi pääsi, jos kaksi seuran jäsentä antoi kirjallisen suostumuksen uudesta jäsenestä; myös selostus taiteilijatoiminnasta vaadittiin. Hyväksyminen seuran jäseneksi tapahtui äänestyspäätöksellä yleiskokouksessa. Sitten jäsenkriteereitä tiukennettiin: vuoden 1976 sääntömuutoksen jälkeen jäseneksi hyväksyttiin taiteilija, joka on osallistunut vähintään yhteen valtakunnalliseen näyttelyyn ja lisäksi kahteen jurytettuun näyttelyyn. Tämän lisäksi vaadittiin selostus taiteilijatoiminnasta ja kahden seuran jäsenen suositus; ehdokkaan oli saatava vähintään kaksi kolmasosaa yleiskokouksen äänistä.

Oleellisena osana Oulun taiteilijaseura -63 ry:n jäsenistöä on Oulussa tai Oulun seudulla asuminen; ei haluttu mennä muiden seurojen alueelle, eikä toisaalta ottaa jäseniä muualta. Vuonna 1978 päätettiin, että seuran jäseneksi voidaan ottaa taiteilijoita seuraavilta paikkakunnilta: Oulun kaupunki, Haukipudas, Kiiminki, Muhos, Kempele, Liminka, Oulunsalo, Hailuoto, Ylikiiminki, Tyrnävä, Ii, Lumijoki, Yli-Ii ja Kuivaniemi. Vuonna 1988 tehtiin sääntömuutos, jolla Pudasjärvi, Utajärvi, Temmes ja Vaala lisättiin Oulun taiteilijaseura -63 ry:n alueeseen. Lisäksi ehdotettiin poistettavaksi ehtoa, etteivät seuran jäsenet eivät saa kuulua toiseen

paikalliseen taiteilijaseuraan. Suomen Taiteilijaseuran sääntöjen mukaisesta taidekilpailun palkintosijasta tuli yksi jäsenyyden kriteereistä.

1990-luvun alussa toteutettiin sääntömuutos siten, että seuran jäseneksi hyväksymisen kriteereinä tulivat huomioiduiksi taiteen oppilaitoksissa suoritetut loppututkinnot. Valtakunnanäyttelyihin pääseminen ja sitä kautta jäsenkriteerien täyttyminen alkoi olla pohjoisen nuorille taiteilijoille vaikeaa, koska taidekoulutuksen kasvun myötä tarjontaa näyttelyihin oli ylenmäärin. Sääntömuutos vuodelta 1996 taas muutti jäsenyysehtoja niin, että seuraan voivat anoa jäsenyyttä Oulun alueella asuvat taiteilijat, eikä muutto muulle paikkakunnalle enää edellyttänyt eroa seurasta. 1990-luvulla Oulun taiteilijaseura -63 ry täten lievensi jäsenkriteereitään. Tämä johtikin jäsenmäärän kasvuun, mutta seuran jäsenkriteerit eivät enää samalla tavalla korostaneet ammattillisuutta kuin aikaisemmin.

Vuosituhannen vaihteessa taiteilijaseura otti käyttöön kokelasjäsenyyden. Jäsenkriteereiksi tuli myös osallistuminen yhteen jurytettuun aluenäyttelyyn, yhteen valtakunnalliseen tai kansainväliseen näyttelyyn, menestys kilpailussa, ammatillinen koulutus, yksityisnäyttely ammattimaisessa galleriassa, projektin, esityksen tai tapahtuman suunnittelu ja toteutus tai muu taiteellinen ansioituneisuus. Kolme kriteeriä täytettyään hakija pääsee seuran jäseneksi. Kahdella kriteerillä on mahdollista päästä kolmen vuoden ajaksi seuran kokelasjäseneksi. Tämän kolmen vuoden aikana on viimeinen puuttuva kriteeri täytettävä, jotta jäsenyys voidaan myöntää. Jäsenkriteereitä tiukennettiin, koska seurassa haluttiin jälleen korostaa ammattitaiteilijuutta.

Uusin jäsenmuoto, jonka Oulun taiteilijaseura -63 ry on ottanut käyttöön on niin sanottu kannattajajäsenyys, joka on tarkoitettu yrityksille. Yritys voi halutessaan liittyä kannattajajäseneksi ja hyödyntää täten Oulun taiteilijaseura -63 ry:n jäsenten tarjoamia palveluja. Yritys voi esimerkiksi tilata taiteilijan suunnitteleman kalenterin tai järjestää vaikka taidenäyttelyn yrityksen tiloissa. Kannattajajäsenet voivat myös saada alennusta taidelainaamo ARTon palveluista.

Oulun taiteilijaseura -63 ry:llä on vuosien varrella ollut edustajia valtakunnallisissa järjestöissä kuten Suomen taiteilijaseuran edustajistossa, Suomen Kuvataidejärjestöjen Liiton hallituksessa ja Valtion kuvataidetoimikunnassa. Paikallisesti taiteilijaseuran jäseniä on toiminut läänin taidetoimikunnassa sekä kuvataidetoimikunnassa ja –lautakunnassa. Edustajia seuralla on ollut myös Taidemaalariliitossa ja Suomen taidegraafikoiden liitossa. Seurassa arvostetaan toimimista valtakunnallisissa järjestöissä, vaikka usein pohjoisesta onkin aikaavievää kulkea etelässä järjestettävissä kokouksissa. Suurinosa kuvataidekentän toimijoista on Etelä-Suomessa ja siihen on pohjoisen taiteilijan sopeuduttava. Seurassa koetaan tärkeäksi, että pohjoisesta käydään kokouksissa ja pidetään näin yllä pohjoisen taiteilijan asemaa.

Jäsenet aktiivisiksi

Lisätäkseen toimintaan osallistumista seura puuttui ankarasti jäsentensä passiivisuuteen: taiteilijaseuran toiminnan aktivoimiseksi hyväksyttiin vuonna 1978 seuran sisäinen sääntö, jonka mukaan jäsenten on osallistuttava vähintään viiteen kokoukseen toimintavuoden aikana. Jäsenet, jotka eivät vuosiin ole osallistuneet

seuran toimintaan sovittiin jäädytettävän, mikäli he eivät jatkossakaan osallistu seuran kokouksiin. He eivät tulisi saamaan jäsentiedoteita, eivätkä he voisi osallistua seuran näyttelyihin tai muuhun toimintaan. Jäädytetyille oli tarkoituksena ilmoittaa asiasta kirjeellä, johon oli vastausoikeus. Jotta tehtäviä seuran jäsenille voitaisiin määrätä tasapuolisesti, ryhdyttiin kontrollitoimiin: pitämään läsnäololistaa ja kirjaamaan suoritteita. Kaikki osallistumiset ja aktiviteetit merkittiin muistiin. Kunniajäsenet saivat vapautuksen näistä määräyksistä. Virikkeen tähän jäsenten aktivointiyritykseen antoi ilmeisesti erään seuran jäsenen lähettämä kirje, jossa todetaan tuolloin vallinnut tosiasia, että vastuu seuran toiminnasta on jäänyt liikaa vain pienelle joukolle seuran jäseniä. Poliittiset erimielisyydet aiheuttivat nekin tuolloin kitkaa jäsenkunnassa ja muutamien seuran jäsenten katsottiin hoitavan yhteisiä asioita puoluepoliittisin tarkoitusperin ja pelaamalla omaan pussiin.

Seuran toiminnassa näkyy, että hallitukset vaihtuvat usein ja jokainen jäsen on mukana vapaaehtoispohjalta, jolloin pitkäjänteinen toiminta on haastavaa. Harva taiteilija tekee taidetta täyspäiväisesti ja usealla onkin päivätyö, kuten esimerkiksi opetustyö, jolloin ajan löytäminen seuran toiminnassa mukana olemiseen voi olla haastavaa. Onkin syytä muistaa, että tällöin jokainen seuran toiminnassa mukana oleva tekee sitä siksi, koska kokee seuran olevan tärkeä. Lisäksi täytyy muistaa, että Oulun taidepiirit ovat pienet, useat Oulun taiteilijaseura -63 ry:n jäsenet korostavatkin haastatteluissa, että yhteen hiileen puhaltamista tarvitaan ja hyvä henki seuran jäsenten kesken on tärkeää, jotta asioita saadaan tehdyksi. Seurassa on toki ollut myös erimielisyyksiä, mutta yleensä niistä on päästy yli.

Eroamisia

Seurasta myös erottiin: paikkakunnalta muuttaminen, mutta myös henkilökohtaiset erimielisyydet olivat eroamisien taustalla. Eräs seurasta eroava kirjoittaa kirjeessään taiteilijaseuran kuukausikokoukselle: ”Ilmoitan eroavani Oulun taiteilijaseura -63 ry:stä välittömästi. Syy: aiheeton ja epäoikeutettu vuosinäyttelystä reputtaminen, koska kyseisessä vuosinäyttelytoiminnassa ei voi arvostella muuta kuin laadullista tasoa.” Vuonna 1980 seurasta erosi seitsemän taiteilijaa, 1986 kolme, 1987 yksi ja 1988 kaksi. Myöhemminkin seurasta on erottu, usein syynä on ollut paikkakunnalta poismuutto.

Sanomalehtikirjoitteluissa syinä seurasta eroamisiin on muun muassa pidetty mm sitä, ettei Oulun taiteilijaseura -63 ry arvosta ajattelun, toiminnan ja persoonallisen ilmaisun vapautta luovan työn edellytyksinä. Seurasta eroaja kuvasi törmänneensä kateuteen, ahdasmielisyyteen ja tasapäisyyteen. Myös seuran politisoitumista pidettiin yhtenä syynä eroamiseen.

Kuvataidejärjestöjen keskusliittoon seura liityi ja myöhemmin erosi. Yksi haasteltavista seuran jäsenistä kertoo: ”Jossakin vaiheessa Oulun taiteilijaseura -63 ry erosi Kuvataidejärjestöjen keskusliitosta. Politiikka vaikutti tuona aikana. jolloin vasemmisto-oikeisto-jako oli voimakas ja ammattiyhdistysliike voimissaan. Kuvataidejärjestöjen liitto edusti tuolloin jollakin tavalla harrastajahenkeä; ajateltiin, että taidemaalariliitto, kuvanveistäjäliitto ja muut samanlaiset järjestöt riittävät. Kuvataidejärjestöjen liitto oli tuolloin oikeistovetoinen - nämä olivat syitä, joiden takia erottiin - äänestyspäätöksellä ja yhden äänen enemmistöllä.” Myöhemmin Oulun taiteilijaseura -63 ry liittyi takaisin Kuvataidejärjestöjen keskusliittoon.

Oulun taiteilijaseura -63 ry:n henkilökunta

Oulun taiteilijaseura -63 ry:n nykyisten työntekijöiden palkkaus on tapahtunut pääosin palkkatuen ja kuntalisän avulla. Toiminnanjohtaja, järjestösihteeri ja lainaamonhoitaja ovat osa-aikaisia työntekijöitä, joista kahden viimeksi mainitun palkkaamiseen on saatu avustusta. Toiminnanjohtaja ja järjestösihteeri tuovat toimintaan kaivattua pitkäjänteisyyttä hoitamalla seuran käytännön rutiineja. Toiminnanjohtajan tehtäviin kuuluu esimerkiksi seuran taloudesta huolehtiminen ja yhteistyö eri sidosryhmien välillä. Järjestösihteerin työhön kuuluu muun muassa kokousten valmistelu, tiedotus ja jäsenasiat. Taiteilijaseuran jäsenten haastatteluista käy ilmi, että seuassa ollaan tyytyväisiä toiminnanjohtajan ja järjestösihteerin olemassaoloon. Seuran puheenjohtajien vaihtuessa vuosittain on pitkäjänteinen toiminta ollut välillä hukassa ja palkattu henkilöstö tuo kaivattua ammattimaisuutta ja uskottavuutta Oulun taiteilijaseura -63 ry:n toimintaan. Rahoitukseen liittyvät seikat ovat kuitenkin rajoittaneet tähän asti työvoiman palkkausta ja seurassa toivotaan, että henkilöstöä olisi mahdollista palkata kokopäiväisesti.

Seuran taloudellisen tilanteen kohentamiseksi on toimittu monin tavoin, esimerkiksi järjestämällä taidehuutokauppoja ja myyjäisiä. Vuonna 1981 taiteilijaseura järjesti taidehuutokaupan, josta taiteilijat saivat itselleen vain materiaalikustannukset korvatuiksi. Loput rahoista jäivät seuran juoksevien kulujen hoitamiseen. Nykyään taidelainaamo- ja myymälätoiminta tuovat rahaa oman gallerian toimintaan. On kuitenkin selvää, etteivät huutokaupat ja myyjäiset riitä kokopäiväisen henkilöstön palkkaan, vaan siihen tarvitaan ulkopuolista tukea.

Valtion ja kaupungin taloudellinen tuki

Valtion tuki taiteelle on peräisin autonomian ajoilta. Taidealoille suunnattua suunnitelmallista taloudellista tukea valtio on ryhtynyt harjoittamaan 1800-luvun jälkipuoliskolla, taiteen kultakaudella. Jo vuonna 1863 valtio avusti Suomen Taideyhdistystä taiteilijoille jaettavien palkintojen, apurahojen ja eläkkeiden muodossa. Itsenäisyyden saavuttamisen jälkeen vuonna 1918, aloittivat toimintansa valtion taidelautakunnat. Suomen akatemia, jonka toimialaan kuului myös taiteen tukeminen apurahoin, aloitti vuonna 1948.

Valtion ja kuntien taloudellinen tuki taiteelle perustuu lakiin. Vuonna 1965 ilmestyi valtion taidetoimikunnan mietintö. Vuonna 1968 annettiin Suomessa laki taiteen edistämisen järjestelyistä. Tässä laissa säädettiin valtion ja läänin taidetoimikunnista ja niiden tehtävistä. 1970-luvulla taiteilija- apurahojen määrää lisättiin. Vuonna 1981 säädettiin kuntien kulttuuritoimilaki, joka lisäsi määrärahoja taiteen tuotantoon, julkisten rakennusten taidehankintoihin ja taidealojen koulutukseen. Vuonna 1981 seura saikin kaupungilta ensimmäisen kerran toiminta-avustusta — aiemmat avustukset olivat toimitilojen vuokriin myönnettyjä. Toiminta-avustus mahdollisti seuran grafiikan, serigrafian ja valuvälineiden uudet hankinnat.

Oulun taiteilijaseura -63 ry:n merkittävimmät yhteistyökumppanit paikallisella tasolla ovat Oulun kaupunki ja erityisesti sen kulttuuritoimi ja taidemuseo. Valtion organisaatiossa taloudellinen tukija on Oulun läänin taidetoimikunta ja yksityisistä järjestöistä tärkein yhteistyökumppani on ollut Oulun Saskiat. Oulun Saskiat ry on yhdistys, jonka tarkoituksena on tukea oululaisia kuvataiteilijoita, tai-

deopiskelijoita ja edistää taidekasvatusta. Oulun Saskiat ovat olleet merkittävä Oulun taiteilijaseura -63 ry:n tukija koko seuran toiminnan ajan. Saskiat ovat muun muassa jakaneet apurahoja taiteilijoille sekä järjestäneet perinteisiksi muodostuneita tapahtumia. Näitä ovat olleet Nuutinpäivän glögitilaisuus, johon liittyen seuralla on ollut usein myös näyttely Osuuspankissa. Ensimmäinen Nuutinpäiväntapahtuma oli vuonna 1973. Vapun vastaanottajaiset, kesäiset puutarhajuhlat, joulumyyjäiset sekä Moulin Rouge- tilaisuudet ovat myös olleet Saskoiden järjestämiä tapahtumia.

Oulun kaupunki ja sen kultturitoimi, mukaanluettuna taidemuseo, on ollut tiivissä yhteistyössä taiteilijaseuran kanssa. Taiteilijaseuralla on ollut taloudellisesti aina tiukkaa, mutta kaupungin ja valtion tuet ovat mahdollistaneet seuran olemassaolon. Avustuksia seura on saanut toimitilojen vuokriin ja näyttelykustannuksiin sekä toimintaan. Kaupungilta saadut toiminta-avustukset ja vuokra-avustukset sekä läänin taidetoimikunnan myöntämät avustukset ovat olleet seuran pääasialliset tulolähteet.

Vuoden 2012 aikana Oulun taiteilijaseura -63 ry neuvotteli kaupungin kanssa kumppanuussopimuksen. Kyseessä on kolme vuotta kestävä sopimus, jonka tarkoituksena on, että taiteilijaseura tarjoaa sovittuja palveluita kaupungille. Kaupunki puolestaan maksaa tästä taiteilijaseuralle rahallista korvausta. Kyseessä on esimerkiksi näyttelytoiminnan järjestämistä, vaihtonäyttelytoimintaa sekä erilaisia sovittuja tapahtumia. Oulun taiteilijaseura -63 ry:stä tulee täten palveluntuottaja Oulun kaupungille. Kumppanuussopimus on merkittävä tulonlähde Oulun taiteilijaseura -63 ry:lle ja toiminnanjohtaja Seija Saarikon mukaan vaikuttaa seuran talouteen tervehdyttävästi.

Prosenttipäätös

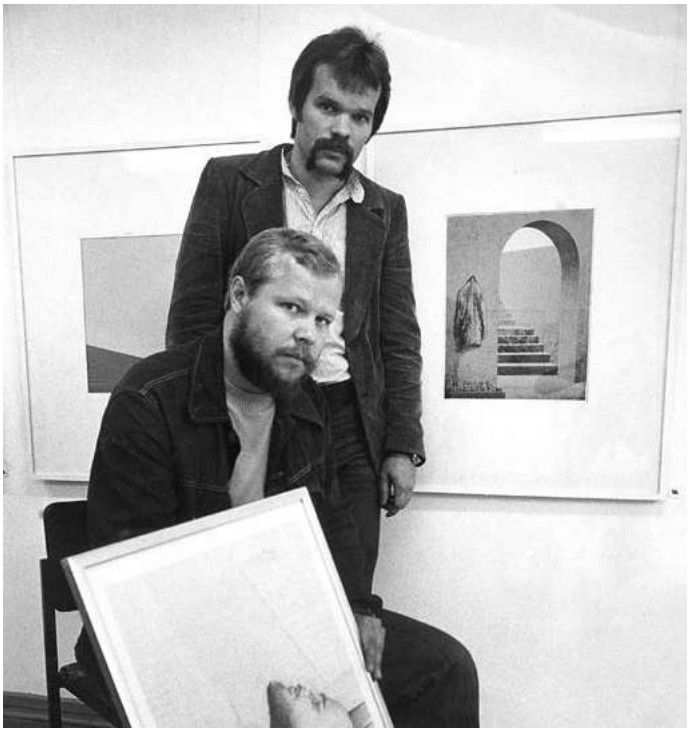
Prosenttipäätös tehtiin Oulun kaupungissa vuonna 1964. Kuvaamataidetoimikunnan toimesta esitettiin, että julkisten rakennusten kustannusarvioista käytettäisiin puolitoista prosenttia veistoksiin, seinämaalauksiin tai muihin taidehankintoihin. Kaupunginvaltuustossa enimmäissuositukseksi kirjattiin kaksi prosenttia. Valtakunnalliseen tasoon verrattuna, joka oli yksi prosentti kustannusarviosta, voidaan Oulun kaupungin päätöstä pitää kulttuurimyönteisenä.

Ensimmäinen prosenttipäätöksen mukainen taideteos saatiin kaupunkiin vuonna 1967, kun Nuottasaaren koulun julkisivuun ripustettiin kuvanveistäjä Aapo Räsäsen kuparireliefi. Prosenttitaidetta hankittiin monin eri tavoin myös 70- ja 80-luvuilla: kutsukilpailuilla tai hankintoja tehtiin valtakunnallisten kilpailujen tuloksena. Teoksia on saatu myös suorina tilauksina taiteilijoilta. Prosenttiperiaate jäi kaupungissa monen muun paikkakunnan tavoin unohduksiin 1990-luvun lamavuosien aikana.

Päätöstä on ryhdytty noudattamaan uudestaan vuoden 2001 alusta lähtien. Oulun kaupunki on ollut 2000-luvulla aktiivinen prosenttipäätöksen toteuttaja. Prosenttisäännön noudattamisesta on kaupunginvaltuuston päätös, joka koskee kaikkien julkisten palvelutilojen rakentamista ja peruskorjausta. Kaupungin teknisen keskuksen tilapalveluiden (vuoden 2008 alusta Tilakeskuksen) ja katu- ja viherpuolen sekä taidemuseon yhteistyöllä on luotu toimiva malli, jolla sääntöä käytännössä toteutetaan. Prosenttipäätöksessä pyritään ottamaan huomioon alueellisuus niin, että yli puolet valituista taiteilijoista asuisi tai olisi kotoisin Pohjois-Suomesta. Prosenttitai-

Oulun Taiteilijaseuran ensimmäinen työhuone sijaitsi Ylioppilastalo Rauhalassa. Seuran uuden grafiikanprässin ympärillä vuonna 1972 vas. Kauko Rantala, Reino Niemelä ja Matti Mikkola. Kuva: Lehtikuva

Esa Leskelä (seuran puheenjohtaja vuonna 1975) ja Veikko Törmänen Asemakadun Taidepisteessä vuonna 1977. Taidepisteessä sijaitsivat seuran näyttely- ja työtilat.
Kuva: Liitto

depäätöstä on toteuttu erityisesti uusien julkisten rakennushankkeiden, kuten koulujen ja monitoimitalojen suunnittelun yhteydessä.

Kuvaamataidetoimikunta

Kuvaamataidetoimikunta, myöhemmin kuvataidetoimikunta ja –lautakunta perustettiin vuonna 1959 kaupunginhallituksen alaiseksi vakinaiseksi toimikunnaksi, jonka tehtävänä oli lausunnoillaan avustaa kaupunginhallitusta kaikissa kuvataiteita koskevissa kysymyksissä. Toimikunnan tuli myös seurata edustamansa alan oloja ja tarpeita Oulussa sekä tehdä näiden johdosta esityksiä kaupunginhallitukselle. Toimikunnassa oli edustus myös taiteilijaseurasta. Kuvataidetoimikunta hankki kaupungin kokoelmiin ja julkisiin tiloihin taidetta, osallistui apurahojen ja avustuksien jakamiseen ja valvoi taidemuseon toimintaa. Taiteilijaseura teki myös yhteistyötä kuvataidelautakunnan kanssa ja järjesti muun muassa keskustelutilaisuuksia kaupungin kuvataidepolitiikasta. Kuvaamataidetoimikunnan alkuvuosien tärkein saavutus oli kunnollisten näyttelytilojen hankkiminen kaupunkiin.

1990-luvulla kuvataidelautakunta lakkautettiin. Lakkauttamiseen johti se, että vuonna 1981 Ouluun perustettiin kulttuuritoimintalain edellyttämä kulttuurilautakunta. Aluksi tämä kulttuurilautakunta toimi kymmenisen vuotta rinnakkain kulttuurin eri alojen lautakuntien, siis myös kuvataidelautakunnan kanssa. Lakkauttamisen myötä kulttuurilautakunta sai hoitaakseen myös kuvataiteen kenttää kaupungin organisaatiossa.

Aino-Kaarina Pajari työhuoneensa edustalla Pikisaaressa 1993
Kuva:Liitto

Rauhala – Asemakatu – Pikisaari

Ensimmäisen toimitilan Oulun taiteilijaseura -63 ry sai vuonna 1972 ylioppilaskunnan kiinteistöstä Rauhalan yläkerrasta Mannenkadulta. Tila oli yhteinen Oulun kirjoittajaringin ja Pentti Haanpää –seuran kanssa. Toimintakeskusta kunnostettiin näyttelytiloiksi talkoovoimin ja lahjoituksin. Tämän toimitilan tarina oli kuitenkin lyhyt. Rauhalan toimintakeskus jouduttiin lopettamaan jo vuonna 1973, mikä vaikeutti seuran toimintaa ja aiheutti huolta jäsenistössä. Seura kirjelmöi toimitilojen puuttesta Suomen Taiteilijaseuralle toivoen tukea uusien tilojen saamiseksi. Vetoomus lähetettiin myös kaupungin kuvataidetoimikunnalle. Vetoomuksessa kirjoitetaan:

”...Tällä hetkellä Oulun taiteilijaseura -63 ry:n toiminta on vakavasti lamassa. Metallipaino ja muut välineet ovat säilytettävinä entisen toimintakeskuksen ullakolla. Uusi kivipaino lojuu yliopiston arkkitehtiosaston komerossa, ja taiteilijaseuran kokoukset järjestetään milloin missäkin..”

Kesällä 1974 seura sai vuokrattua uudet toimitilat Asemakatu 21:stä. Uudet tilat nimettiin Taidepisteeksi, jonka ylläpitämiseen taiteilijaseura sai kaupungilta vuokratukea. Pirkko Seitamaa-Oravala aloitti seuran ulkopuolisena taideasiamiessihteerinä toimimisensa. Taiteilijaseuran uudessa toimintakeskuksessa Taidepisteessä järjestettiin Oulun päivän yhteydessä avajaisnäyttely. Asemakadulla taiteilijaseuran toimitilat sijaitsivatkin siihen saakka, kunnes seura pääsi muuttamaan Pikisaa-

Taiteilijaseuran kuvanveisto-ateljee Pikisaaressa vuonna 1993. Kuva: Jyrki Poussu

reen 1980-luvun alkupuolella. Vuokrasopimus Pikisaaren vanhan kivirakennuksen toisen kerroksen työtiloista allekirjoitettiin lokakuussa 1982.

Pikisaaressa taiteilijoiden toimitilat olivat aluksi vanhan Villatehtaan piharakennuksessa, joka on rakennettu jo 1889; paikka ei ollut paras mahdollinen taiteelliselle työskentelylle. Kaleva kirjoittaakin kriittisesti vuonna 1991: ”Taiteilijat haluaisivat työtiloja, joissa ei tarvitsisi työskennellä henkensä kaupalla”. Artikkelin lähtökohtana oli keskustelutilaisuus, jonka läänin taidetoimikunta oli järjestänyt taiteilijoiden työtila-asian pohtimiseksi. Pikisaaren ateljeet sijaitsivat tuolloin ullakolla, jonne muun muassa materiaalien kuljetus oli vaikeaa. Myös muita ongelmia oli: esimerkiksi sähköasennukset olivat auttamattomasti vanhat ja jopa vaaralliset, portaat lahot ja seinissä asbestivaara. Keskustelutilaisuudessa oli myös edustaja Helsingin Kaapelitehtaalta: Nokian vanhan kaapelitehtaan kunnostamista taiteelliselle toiminnalle pidettiin esimerkkinä, jota voitaisiin seurata Oulussakin.

Pikisaaren tiloissa toimi grafiikanpaja vuodesta 1983 1990-luvun alkuvuosiin asti, joilloin taiteilijaseura päätti sen lakkauttaa. Graafikoita ei tuolloin Oulussa ollut kuin muutamia ja tilat näin vajaakäytössä. Toimitilat Pikisaaressa myös rapistuivat pahasti remontin puuttessa 1990-luvulle mentäessä. Tilassa suoritetun sähkötarkas-

tuksen perusteella määrättiin käyttökielto muutamille laitteille ja kaikille irtovalaisimille. Kaupunki korjautti viat ja ulkoportaatkin uusittiin entisten jo loppuun kavuttujen tilalle.

Vuonna 1992 seura vuokrasi ja peruskorjasi talkoovoimin aikaisemmin grafiikanpajana toimineen tilan Pikisaaresta kuvanveistopajaksi seuran jäsenten käyttöön. Kulttuurilautakunta kävi tutustumiskäynnillä seuran toimitiloissa.

Karoliina Niemelä kertoo grafiikanpajan kohtalosta seuraavasti: *"Seurallahan oli Pikisaaressa aiemmin grafiikanpaja ja saatiin sieltä yhdeksänkymmentäluvun alussa myös kuvanveistoateljee, jonka seuralaiset remontoivat talkooporukalla. Kuvanveistoateljeessa oli Poussun Jyrki, Matinlaurin Sakari ja minä. Meillä oli aikaisemmin ollut vankilaa vastapäätä työhuone, ja samalla porukalla muutettiin Pikisaareen. Siinä vaiheessa mietittiin sitä, että mitä järkeä niitä tiloja on pitää seuran nimissä, kun kaikki kaupungin avustukset menee niihin. Grafiikanpajalla ei ollut käyttäjäkuntaa enää siinä vaiheessa kun yksi, joskus kaksi muistaakseni. Siitä syystä seura luopui grafiikanpajanimikkeestä, ne työtilat jaettiin puoliksi ja toiselle puolelle tuli Rankan Lauri. Me otettiin oman työhuoneen vuokrasopimus itselle, johon saatiin sitten työhuonetukea. Mutta käsittämätöntä oli se, että kaupunki leikkasi seuran avustukset silloin melkein kokonaan. Kaupungin antama toiminta-avustus oli annettu logiikalla, että kun ne kohdennetaan toimitilojen vuokraan, niin ne palautuivat takasin kaupungin kassaan. Seuran toimitilat oli olleet grafiikanpajassa myös, tai ei siellä varsinaista toimistoa ollut mutta arkistot ja puhelin. Siinä mielessä se oli väärä liike. Nyt ollaan tilanteessa, että grafiikanpaja koitetaan saada kaupunkiin takasin, koska nyt on taas graafikoita, jotka sitä tilaa tarvitsisi."*

Visuaalinen keskus, Galleria 5 ja ARTo

Vuonna 1996 Oulun taiteilijaseura -63 ry:n aloitteesta ryhdyttiin puuhaamaan kaupunkiin visuaalisten taiteenalojen keskusta. Neuvotteluja käytiin muun muas-sa valtion kuvataidetoimikunnan ja läänin taidetoimikunnan kanssa sekä yhteistyötä tehtiin muiden visuaalisten taiteenalojen kanssa. Joulukuussa 1996 seura vuokrasi toimitilat yhdessä Pohjois-Suomen taideteolliset suunnittelijat ry:n PROTON:n kanssa. Yhdistysten yhteistyö alkoi 26.11.1996 yhteistyösopimuksen solmimisella. Visuaalisen keskuksen toimialoja olivat muun muassa kuva- ja taideteollisuusnäyttelyiden järjestäminen sekä taideteosten vuokraus ja myynti taidelainaamo ARTo:n kautta.

Aluksi näyttely- ja toimistotilat olivat niin sanotussa Kolmiotalossa Torikadulla – samassa rakennuksessa, jossa aloitti toimintansa 1960-luvulla Oulun kaupungin taidemuseo. Kolmiotalossa näyttelytilaa oli 80 neliötä. Torikadun tilat toimivat taiteilijaseuralle tärkeänä kohtaamispaikkana ja olivat merkitykselliset myös teosmyynnin kannalta. Galleria ja toimisto tuottivat omat kulunsa, joten seuran talous ei toiminnasta merkittävästi rasittunut. Toiminnan mahdollisti Nuoriso ja kulttuurikeskuksen kautta saatu palkkatuella työllistetty työntekijä. Myöhemmin Nuoriso- ja kulttuurikeskus tarjosi Visuaaliselle keskukselle uutta galleriatilaa kunnostettavaan taloon Hallituskatu 5:ssä. Oulun taiteilijaseura -63 ry ja PROTO ry tekivät yksimielisen päätöksen muuttaa tarjottuun kiinteistöön.

Kolmiotalosta keskus muutti nykyisiin tiloihinsa Hallituskatu 5:een toukokuun toisena päivänä vuonna 1999 ja uudet tilat nimettiin uuden osoitteen mukaan Galleria 5:ksi. Näyttelytilaa 1880-luvulla rakennetussa talossa oli 62 neliötä. Ensimmäinen toimintavuosi uusissa tiloissa

oli onnistunut ja galleriassa kävi paljon uusia vierailijoita tutustumassa tarjontaan ja taidelainaamoon. Galleria 5 sai myös paljon paikallista mediajulkisuutta. Galleria tuotti yli kulujensa ensimmäisen toimintavuotensa aikana, mikä osoitti, että oululaiset ottivat uudet tilat hyvin vastaan. ARTo taidelainaamon tilat vaihtuivat toimitilojen siirtymisen myötä vuonna 1999 Galleria 5:n yhteyteen. Vuosina 2009-2011 taidelainaamo ARTo toimi Oulun Akselissa osoitteessa Uusikatu 28, mutta palasi sittemmin takaisin Galleria 5:een.

Galleria 5 on Oulun taiteilijaseura -63 ry:n ja PROTO ry:n ylläpitämä näyttelytila, jonka tarkoituksena on esitellä monipuolisesti kuvataidetta ja taideteollisuutta. Galleria 5:n toimintamuodoiksi on määritelty kuvataide- ja taideteollisuusnäyttelyt sekä muu Oulun taiteilijaseura -63 ry:n ja PROTO ry:n yhteinen toiminta. Galleria 5:n velvoitteista alunperin oli Oulun taiteilijaseura -63 ry:n osuus 60 % ja PROTO ry:n osuus 40 %. Vuonna 2010 PROTO ry:n hallitus koki taidelainaamo- ja myymälätoiminnan yhdistyksen perustoimintaan kuulumattomaksi. Syksyllä 2010 laadittiin sopimus taidelainaamotoiminnan siirtymisestä kokonaan Oulun taiteilijaseura -63 ry:n hallintaan ja ARTo näin ollen siirtyi 1.1.2011 Oulun taiteilijaseura -63 ry:lle.

Galleria 5 saa toiminta-avustusta Oulun kaupungin kulttuurilautakunnalta. Näyttelysihteerin palkkaukseen TE-keskus on myöntänyt palkkatukea ja Oulun kaupungin työllistämiskeskus kuntalisää. Lisäksi Galleria 5:n toimintaa rahoitetaan näyttelytilasta perityllä vuokralla sekä näyttelymyyntiprovisiolla. Galleria 5:n henkilökunta koostuu taloudenhoitaja-sihteeristä, jonka vastuualueena on talouden ja toiminnan sujuvuus. Taloudenhoitaja toimii lähiesimiehenä muulle henkilökunnalle sekä näyttelysihteeristä, jonka työtehtäviin kuuluu muun muassa näyttelyjen järjestäminen, ripustuksessa ja purussa avustus sekä tiedotus. Näyttelysihteeri myös solmii lainaussopimukset taiteilijoiden kanssa ja tekee kauppakirjat asiakkaille. Galleria 5 on työllistänyt työelämävalmennuksen kautta harjoittelijan, jonka työtehtäviin kuuluu erilaisia toimistotehtäviä, kuvankäsittelyä, mainosten tekoa ja taittamista, tapahtumien suunnittelua ja Gallerian juoksevien asioiden hoitoa.

Galleria 5:ttä vuokrataan näyttelytilaksi yleisen näyttelyhaun kautta. Oulun taiteilijaseura -63 ry:n ja PROTO ry:n jäsenet saavat näyttelytilasta 20% alennuksen. Oulun taiteilijaseura -63 ry ja PROTO ry voivat järjestää Galleria 5:ssä myös omia näyttelyitään sekä yhteisnäyttelyitä keskenään tai muiden osapuolien kanssa. Galleria 5:n toimintaperiaate on järjestää ennakkoluulottomasti ja monipuolisesti korkeatasoisia näyttelyitä. Galleria 5:n näyttelyt valitsee näyttelytoimikunta, johon kuuluu sekä Oulun taiteilijaseura -63 ry:n että PROTO ry:n jäseniä. Vuosittain galleriassa järjestetään kymmeniä näyttelyitä, kuvataide- ja taideteollisuusnäyttelyiden suhde vaihtelee tarjonnan mukaan.

Taidelainaamo ARTo:n sääntöjen mukaan teoksia voi lainata tiettyä korvausta vastaan. Taidelainaamosta yksityiset asiakkaat voivat lainata design-, kuva- ja valokuvataidetta kotiinsa vähintään yhden kuukauden ajaksi. Teoksen lainaaja suorittaa kuukausittain sovitun lainausmaksun ja teos on mahdollista lunastaa halutessaan myöhemmin omaksi, jolloin kuukausimaksut hyvitetään työn hinnasta. Yritykset ja yhteisöt voivat lainata kokonaisia teossarjoja ja kuratoituja näytelykokonaisuuksia. Palvelut pitävät sisällään näyttelyn suunnit-

Galleria 5. Kuvaaja: Ismo Lallukka

telun, ripustuksen, teosten kuljetukset, tiedotteet sekä erilaisten kurssipalvelujen suunnittelun ja toteutuksen. ARTo ylläpitää taiteilijoiden portfoliokokoelmaa, jonka kautta asiakkaille voidaan esitellä taiteilijoiden tuotantoa. Lainattaviin teoksiin on mahdollista tutustua myös internetissä olevassa verkkogalleriassa osoitteessa arthouse.oulu.net.

Taidelainaamotoiminta oli alunalkaen pienimuotoista, mutta se on kasvanut tasaisesti. Esimerkiksi vuonna 2009 taidelainat tuottivat yhteensä 10000€. Taidelainatuotoilla ylläpidetään ja gallerian toimintaa. Taidelainaamotoimintaa kehitettiin eteenpäin osana ART360 -hanketta. Oulun taiteilijaseura -63 ry ja Oulun Seudun osuuspankki aloittivat yhteistyön, jossa Taidelainaamo ARTo:n kauden taiteilija tuo teoksiaan nähtäväksi Osuuspankin konttorin näyteikkunaan. Yhteistyö lisää taidelainaamon näkyvyyttä ja taiteilijan tunnettavuutta ja on osa suhdetoimintaa seuran ja pankin välillä.

Läpileikkaus Oulun taiteilijaseura -63 ry:n
näyttelytoimintaan

Polka Madre, Galleria Wedding, Arctic Heat 2010, Berliini. Teos taustalla Kari Södön Fly Me To The Moon vuodelta 2007. Kuva: Jyrki Poussu.

Työ-, kokoontumis- ja näyttelytiloja taiteilijaseuralla on ollut alkuvaiheessa Mannenkadulla Rauhalan yläkerrassa, myöhemmin Asemakadun taidepisteessä grafiikanprässeineen ja sen jälkeen Pikisaaressa. Nykyiset toimisto ja näyttelytilat sijaitsevat galleriassa Hallituskatu 5:ssä.

Oulussa, yliopistokaupungissa, ei vielä 1960-luvun alussa ollut taidemuseota. Näyttelyitä järjestettiin aktiivisesti, mutta kunnon näyttelytiloista oli puutetta. Tilojen puutteesta kirjoiteltiin myös näyttelykritiikeissä; näyttelyitä jouduttiin järjestämään eri puolilla kaupunkia: kaupungintalon lämpiössä, NMKY:llä ns. Ynnin puupuolella, Aleksanterintorin kansakoulun juhlasalissa ja Tetralla tanssisalissa. Pienimuotoisia baarinäyttelyitä järjestettiin myös Tervahovin, Hovinarrin ja Antellin kahvioissa ja näyteikkunoissa. Tilojen saaminen näyttelykuntoon vaati monenlaisia rakennelmia, laudoista ja pinkopahveista tehtyjä lisäseiniä, sermejä sekä telineitä ja siis myös kovasti vapaaehtoistyötä.

Taidemuseo siis tarvittiin. Kaupunkiin oli perustettu vuonna 1959 kuvataidetoimikunta, jonka yhtenä tehtävänä oli taidemuseohankkeen käynnistäminen. Vuonna 1963 Oulu sai kaivatut, tosin väliaikaisiksi tarkoitetut taidemuseo- ja näyttelytilat Kolmiotalosta Torikadulta. Museo avattiin 12.10.1963 – siis samana vuonna, jolloin taiteilijaseura perustettiin. Tilaongelma oli helpottanut, vaikka ratkaisu ei vielä ollutkaan lopullinen. Seuran ensimmäinen näyttely uudessa museossa järjestettiin syksyllä 1963 Oulun IV taidepäivien yhteydessä. Taidemuseo muutti 1970-luvun alussa Asemakadulle entiseen Wieniläisen pukimon huoneistoon ja sieltä 1990 nykyiseen paikkaan Kasarmintielle yliopiston kirjastolta vapautuneisiin tiloihin. Tämä rakennus on alun perin ollut veljekset Åströmin nahkatehtaaseen kuuluva liimatehdas, joka on rakennettu vuonna 1922.

Taiteilijaseuran ja museon yhteistyö näyttelytoiminnassa alkoi jo 1960-luvulla. Vuonna 1976 sovittiin yhteistyöstä ja tehtävien jaosta tulevien Oulun taiteen vuosinäyttelyiden järjestelyjen suhteen. Taidemuseon tehtäväksi tuli huolehtia näyttelyyn liittyvistä lehti-ilmoituksista, lehdistötilaisuudesta, kutsukorttien lähettämisestä ja näyttelyn ripustamisesta. Taiteilijaseura järjesti näyttelyn jurytyksen ja töiden palautuksen sekä huolehti näyttelyjulisteiden ja kutsukorttien tekemisestä.. Jurysssä oli taiteilijaseuran jäsenen lisäksi myös kuvataidelautakunnan edustus. Vuodesta 1973 alkaen seura kutsui vuosinäyttelyn juryyn ulkopuolisen jäsenen puheenjohtajaksi. Tämä kutsuttu taiteilija, jolla oli yleensä tunnettavuutta myös valtakunnallisesti, sai sitten mahdollisuuden järjestää oman näyttelynsä Oulun taiteilijaseura -63 ry:n vieraana.

Taiteilijaseura oli mukana vuosinäyttelyn järjestelyissä yli kaksikymmentä vuotta. Taidemuseo tuli mukaan järjestelyihin vuonna 1977. 1990-luvun alusta taidemu-

seo lopetti säännöllisen vuosinäyttelytoiminnan, eikä taiteilijaseuran vastuulla enää sen jälkeen ole ollut toimiminen vuosinäyttelyn järjestäjänä.

Taiteilijaseura on pitänyt viitenä vuosikymmenenä mittavan määrän näyttelyitä Oulussa, muualla Suomessa ja myös ulkomailla. Oulussa näyttelyitä on pidetty paitsi taidemuseolla ja omissa toimitiloissa sekä gallerioissa, myös sairaaloissa, yliopistolla, kirjastolla ja muissa julkisissa tiloissa. Asemakadun Taidepiste oli tärkeä näyttelytila: siellä järjestettiin kymmenen vuoden ajan aktiivisesti näyttelyitä. Taidepiste saatiin seuran käyttöön kesällä 1974. Taidepisteessä oli seuran omien taiteilijoiden näyttelyitä, vierailevia taiteilijoita ja taiteilijaseurojen vaihtonäyttelyitä. Taidepistettä myös vuokrattiin näyttelytilaksi. Vuosinäyttelyjuryn puheenjohtajaksi kutsutun taiteilijan näyttely järjestettiin Taidepisteessä ja siellä oli esillä useana vuonna myös Oulun taiteen vuosinäyttelyiden ja aluenäyttelyiden töitä. Oulun läänin aluenäyttelyitä on järjestänyt läänin taidetoimikunta. Taiteilijaseura oli ollut taidetoimikunnan toimeksiannosta näyttelyn järjestäjänä useana vuonna 1970-luvun lopussa ja 1980-luvun alussa.

Taiteilijaseuran perinteisiä tapahtumia ovat olleet kesänäyttelyt Turkansaaressa ja Pikisaaressa, Oulun Päivien näyttely ja Nuutinpäivän aikaan avattu taiteilijaseuran näyttely Osuuspankissa. Aluenäyttelyihin ja valtakunnallisiin näyttelyihin on myös osallistuttu. Suomessa näyttelyitä on ollut Rovaniemeltä Helsinkiin – ulkomailla on käyty useaan kertaan muun muassa Oulun ystävyyskaupungeissa, kuten Leverkusenissa ja Odessassa. Murmanskissa ja Petroskoissakin on käyty ja Ruotsissa näyttelyitä on ollut muun muassa Bodenissa ja Luulajassa.

Vuonna 1993 toimintansa aloittanut Galleria Harmaja toimi 1990-luvulla usean näyttelyn tilana. Lisää näyttelytilaa saatiin myös keskikaupungilta uudelta Nuoriso- ja kulttuuritalolta, Nukulta, jonka peruskorjaus ja uudisrakennus vihittiin käyttöön vuonna 1992. Visuaalisen keskuksen toiminta käynnistyi vuonna 1997, Galleria 5:n vuonna 1999. Galleriassa on vuosittain järjestetty parikymmentä näyttelyä sekä kuvataiteen että taideteollisuuden aloilta.

2000-luvulla Oulussa toimii taidemuseon ohella kuusi kuvataidetta ympärivuotisesti esittävää galleriatilaa. Näiden lisäksi kuvataiteen näyttelyitä järjestetään Kulttuuritalo Valveella sekä Oulun maakuntakirjastolla. Kuvataidenäyttelyitä on myös esillä oululaisissa liike- ja ravintolatiloissa. Ympäryskunnissa toimii myös museoita, yksityisgallerioita ja kirjastoja, joista löytyy näyttelytilaa. Yhteistä näille kaikille on suuren yhtenäisen näyttelytilan puute, joten isojen näyttelykokonaisuuksien järjestämiseen ei ole riittäviä edellytyksiä. Toteutuessaan Oulun Taidehalli toisi muutoksen tähän ja mahdollistaisi laajojen näyttelykokonaisuuksien järjestämisen.

Näyttelyitä baareista gallerioihin – 1960- ja 1970-luvut

Näyttelytoiminta on tehnyt taiteilijaseuraa ja sen jäseniä tunnetuksi paikallisesti, valtakunnallisesti ja kansainvälisesti. Vaihtonäyttelyt kotimaisten ja ulkomaisten taiteilijaseurojen välillä ovat olleet yksi tärkeä toiminnan muoto. Taidekritiikki on tuonut näyttelytoimintaa julki: sanomalehti Kalevan kulttuuriosasto vakinaistui 1960-luvun lopulla, mutta jo Merikoskikerhon aikana, 1950-luvulta lähtien, lehti on julkaissut kuvataidekritiikkiä. Myös muut paikallislehdet, kuten Kansan Tahto, Pohjolan työ ja Oulu-lehti ovat antaneet palstatillaa taiteilijoille. Valtakunnanlehdissäkään seura ei ole tuntematon.

Taidenäyttelytoiminta on yksi taiteilijaseuran tärkeimmistä ja näkyvimmistä toiminnan muodoista. Taiteilijaseuran ensiesiintyminen oli Haapaveden kulttuuripäivillä vuonna 1963. Näyttelytoiminta on ollut alusta

alkaen aktiivista ja samanlaisena se on jatkunut koko viidenkymmenen toimintavuoden ajan – joinakin vuosina tosin tiukka talous on asettanut sille rajoituksensa. Oulun taiteen vuosinäyttelyitä on järjestetty 1960-luvun lopulta ja näistä ensimmäinen oli vuonna 1967. Oulun taiteen vuosinäyttelyt järjestettiin aina marraskuun toisella viikolla ja Oulun taiteilijaseura -63 ry osallistui vuosittain järjestettävään näyttelyyn.

1970-luvulla näyttelytoiminta vilkastui. Oulun taiteilijaseura -63 ry aloitti baarinäyttelytoiminnan, joka toimi muun muassa City-Antellin kabinetissa. Oulun taiteilijaseura -63 ry organisoi opetusministeriön pyynnöstä näyttelyn Pohjois-Suomen taiteesta Oulun työväenopistolle vuonna 1970. Seuraavana vuonna seura aloitti yhteistyön Oulun kaupunginteatterin kanssa lämpiönäyttelyiden järjestämisestä. Tarkoituksena oli järjestää seitsemän näyttelyn sarja, joista ensimmäinen oli sovittu esitettävän Elina Kauppilan ohjaaman näytelmän ”Viisi leipää ja kaksi kalaa” yhteydessä. Näyttely avattiin 25.3.1971, mutta jo 31.3 kaupunginhallituksen yleinen jaosto purki näyttelyn. Syyksi kerrottiin, että lämpiö tulee yksinomaan kaupunginhallituksen käyttöön. Arktisen lääketieteen symposiumissa pidettiin pienoisnäyttely ja Oulun päivien näyttely oli kauppahallissa. Vuonna 1972 Oulun taitelijaseura järjesti näyttelyn Oulun keskusmielisairaalassa. Seura järjesti myös kesä- ja joulunäyttelyn, sekä osallistui tuttuun tapaan Oulun päivien näyttelyyn.

Vuosi 1973 oli Oulun taiteilijaseura -63 ry:n 10-vuotis juhlavuosi, jonka kunniaksi seura järjesti juhlanäyttelyn taidemuseolla.

Taidepisteen olemassa olo mahdollisti, että vuonna 1975 pystyttiin pitämään 12 eri näyttelyä, mikä oli toimintakertomuksen mukaan tavallista enemmän. Oulun taiteen vuosinäyttely järjestettiin taidemuseolla ja Taidepisteessä. Kaleva kirjoitti näyttelyn pysytelleen ”nykyisen kuvataiteen suuntaviivojen mukaisesti” ihmisen todellisuuden kuvaamisessa, kannanotossa inhimillisiin kysymyksiin. ”Tällä näyttelyllä ei vielä taiteilijaseuran nahkaa luoda, vaikka suomuja irtoileekin,” jatkaa Maija Rotko.

Oulun taiteilijaseura -63 ry:llä oli vaihtonäyttely Turussa huhtikuussa 1975. Turkulaiset olivat Oulussa saman vuoden tammikuussa. Näyttelyesitteessä kerrotaan taiteilijaseuran toiminnasta ja sen merkityksesta seuraavin sanoin: ”Oulun taiteilijaseura -63 ry on toiminut kaksitoista vuotta. Nämä vuodet ovat osoittaneet seuran yli kolmellekymmenelle jäsenelle, ettei yhteistyö ole ollut turhaa. Seura katsookin, että sen onnistuneen toiminnan edellytyksenä on juuri ollut yhteistyön merkityksen tajuaminen. Ei kukaan tee työtä yksin, ei edes taiteilija, vaikka perinteisesti näin ajatellaankin. Tänä aikana, jolloin valtiovalta suhtautuu negatiivisesti taiteilijanpalkaan ja verottaa stipendejä, on erityisen tärkeää toimia yhdessä taiteilijoiden toimintaedellytysten parantamiseksi. Tätä tavoitteellista yhteistyötä Oulun taiteilijaseura -63 ry on omasta puolestaan pyrkinyt kehittämään. Tavoite on sama myös tulevaisuudessa.”

Turun Sanomissa esiteltiin näyttelyä kulttursivuilla lyhyesti:” ...oululaiset ovat saapuneet vastavierailulle: Turun taidehallissa avataan tänään Oulun taiteilijaseura -63 ry:n näyttely. Mukana on parisenkymmentä taiteilijaa yhteensä 77 teoksella, joista kymmenen on veistoksia, loput piirroksia, maalauksia ja grafiikkaa.” Kaikki ei kuitenkaan sujunut ongelmitta. Otsikolla Reikä maisemaan lehti jatkaa: ”Oikein nätisti ei kohdellut VR oululaisia taiteilijoita, jotka muutama päivä sitten saapuivat näyttelyineen Turkuun. Rautateiden trukki oli pillastunut ja puskenut sarvensa oululaisten taululaatikkoon. Vanerin lisäksi trukki lävisti Tauno Ohenojan maalauksen ja vaurioitti pahasti paria muutakin.” Vakuutus kuitenkin korvasi rahalliset vahingot onnettomuudesta. Kritiikki oli näyttelylle suopeaa. Näyttelyä luonnehdittiin positiiviseksi ja maalareita vankoiksi osaajiksi.

Kun taidemuseo oli Asemakadulla… Vas. Ulla Toivola, Hilkka Inkala, Juhani Tuominen (seuran puheenjohtaja vuosina 1979-1980) ja Matti Mikkola, selin seisova mies jäänyt tuntemattomaksi. Kuva: Hilkka Inkalan kokoelma

Myös vuosi 1976 oli vilkas näyttelyvuosi mutta Taidepisteen vuokrat puhuttivat. Seura kamppaili myös taloudellisissa vaikeuksissa kuten aikaisemminkin, mutta läänin taidetoimikunnan avustus, kaupungin vuokra-avustus ja Saskioiden tuki mahdollistivat Taidepisteen ylläpidon. Taidepisteessä pidettiin muun muassa Leo-Lassi Saarelan näyttely – josta taiteilija kirjoitti seuran sihteerille seuraavasti: "...lähetän tämän kirjallisen vahvistuksen...Näyttelytilan sanoit olevan 400mk. Kallista minulle, mutta minkäs auttaa. Halpaa verrattuna galleriamaksuihin yleensä, ellei sovi vuokran maksusta kuvilla. Aukoloajat olen unohtanut. Voi muuten olla, että niihin aikoihin muutan takaisin pohjoiseen, mutta nyt en uskalla sinne kylmän ja Helsinkiä kovemman nälän ravisteltavaksi. On ensin totuttauduttava tähän suomalaiseen elämänmuotoon vuosien jälkeen..." Tutut taiteilijat ottivat yhteyttä tietäen näyttelytiloista ja seura järjesti myös kutsunäyttelyitä, mutta näyttelyvuokrien kanssa oli välillä vaikeuksia.

Muut näyttelyt tuona vuonna Taidepisteessä olivat muun muassa Gunnar Pohjolan ja Juhani Hakalahden yhdessä järjestämä näyttely, Esa Leskelän, Ilmo Pihkalan, Rauno Salmisen, Sinikka ja Juhani Tuomisen, sekä Juho Karjalaisen näyttelyt. Oulun taiteilijaseura -63 ry piti myös kesänäyttelyn ja oman myyntiarkiston näyttelyn. Taidepisteessä pidettiin yhteensä 13 eri

näyttelyä, mutta myös muualla kaupungissa pidettiin näyttelyitä esimerkiksi Pohjoismaisen radiokongressin yhteydessä.

Vaihtonäyttely pidettiin Hyvinkään taiteilijaseuran kanssa. Oulun taiteilijaseura -63 ry:stä oli mukana 20 taiteilijaa näyttelyssä, joka pidettiin Hyvinkään taidetalossa. Hyvinkään Sanomat kirjoitti näyttelystä: "...Oulun näyttelyn yleisnäkymä on myönteinen. Kypsyneiden tekijöiden mukana on useita sellaisia, joilla on varaa kehittyä. Siksi seuran toimeliaisuus varmaan tuo ajastaan varteenotettavia tuloksia." Lehti kritisoi jurytystä: " Mutta jyräys olisi saanut olla tiukempi, jotta sellaiset tekijät, jotka vasta etsivät sanottavaansa, olisivat saaneet lisää aikaa kypsymiseen." Hyvinkään Uutiset oli kritiikissään myötämielisempi: "...oululaisten taiteilijoiden näyttely oli piristävä ruiske Hyvinkään taide-elämälle...Vuorovaikutus on myös hedelmällistä taiteilijoille, jotka näin voivat tutustua pohjoisen taiteilijain ongelmiin kuvanteossa..."

1970-luvun viimeiset vuodet olivat vilkasta näyttelyaikaa. Oulun taiteen vuosinäyttelyt ja läänin aluenäyttelyt olivat vakiintuneet Ouluun ja seuran ylläpitämä Taidepiste toimi näyttelytilana kutsunäyttelyille.

Vuonna 1977 Oulun taiteilijaseura -63 ry järjesti useita omia näyttelyitä; Sirkka Keräsen maalauksia, Oulun taiteilijaseura -63 ryn arkistonäyttely, Haukiputaan kuvataidepiirin näyttely, Sven-Olof Westerlundin kutsunäyttely, Pirkko Jauhiaisen ikoninäyttely, Oulun taiteen "reputtaneiden" näyttely, Sinikka Tuomisen maalauksia, Martti Tarvaisen 80-vuotis juhlanäyttely, Paavo Merran nahkamaalauksia, Inari Krohnin kutsunäyttely ja Jussi Jäälinojan maalauksia olivat osa järjestetyistä näyttelyistä. Näiden lisäksi seura järjesti kesä- ja joulunäyttelyt, osallistui Oulun taiteen vuosinäyttelyyn taidemuseossa sekä piti työpaikkanäyttelyn Oulussa KTV:n tiloissa. Seuran edustus oli myös Pohjanlahden Biennale Botniska Viken-näyttelyssa Raumalla.

Taidepisteessä oli vuonna 1978 useita näyttelyitä: Carl Wargin akvarellinäyttely, Ilmo Pihkalan, Pentti Junnon ja Leo-Lassi Saarelan maalausten näyttely, Marja Lehtosen kivi- ja puutyönäyttely, Haukiputaan kuvataideryhmän maalauksia ja Olli Moision maalauksia. Oulun taiteilijaseura -63 ry piti vierailunäyttelyistä Turussa Wäinö Aaltosen museossa ja Lahden taidemuseossa. Näyttelyvuosi oli kuitenkin hiljaisempi kuin muutamana aikaisempana vuonna, sillä seuran rahavarat olivat niukat. Oulun taiteilijaseura -63 ry anoi lisää varastotilaa kaupungilta ja odotti kaupungin päätöstä grafiikan työtilojen myöntämisestä.

Taidepistettä remontoitiin vuonna 1979, minkä jälkeen siellä aloitettiin ikkunanäyttelyt, joita oli yhteensä kahdeksan kappaletta sinä vuonna. Muitakin näyttelyitä taidepisteessä pidettiin, kuten esimerkiksi Kari J. Tolosen kutsunäyttely. Yhteensä taidepisteessä pidettiin kuusitoista erilaista näyttelyä vuoden 1979 aikana. Oulun taiteilijaseura -63 ry oli tyytymätön museon aukioloaikoihin ja toivoi kuvataidelautakunnan muuttavan mahdollisuuksiensa mukaan Oulun taidemuseon aukioloaikoja tavallisen työssäkävijän eduksi, niin että museo olisi auki iltaisin pitempään.

Osuuspankista Turkansaareen – 1980-luvun näyttelyt

Aluepolitiikka ja pohjoisen taiteilijaseuran rooli puhuttivat vuonna 1980. Oulun taiteilijaseura -63 ry piti vaihtonäyttelyn Kluuvin Galleriassa Helsingissä toukokuussa. Lehdissä pohdittiin Oulun taiteilijaseura -63 ry:n roolia pohjoisuuden esiintuojana. Esimerkiksi Kansan Uutiset kirjoitti seuraavasti:

"Oulu on merkittävä taidekeskus. Kuvataiteissa tämä näkyy parhaiten paikan päällä, sillä suunnittelutoiminta museon ja hankkeilla olevan taidekoulun ympärillä on

Punaisen nauhan takana. Aino Luukinen, Lauri Arola ja Anni Rapinoja näyttelyn avajaisissa Odessassa vuonna 1988. Kuva: Aino Luukinen

aluepoliittisesti tärkeää...Taiteen tekemisen ja elämisen ongelmat kulkevat kädekkäin."

Marja-Terttu Kiviranta kirjoittaa samasta näyttelystä "...tietoa pohjoisen taiteilijoista ja heidän työskentelyoloistaan ei liiaksi levitellä pääkaupungin kulttuuripiireissä...paikallisen taiteilijaseuran tehtävänä ei ole tukea vain nimimiehiään, vaan sen huoleksi lankeaa koko kuvataiteen viljely omalla paikkakunnalla ja lähiympäristössä. Oulun taiteilijaseura -63 ry kantaa huolta kuvataiteen harrastus-, koulutus ja näyttelytoiminnasta koko suuren pohjoisen läänin alueella."

Taidepisteessä oli Jouko Toiviaisen ja ylivieskalaisen Rauha Takalan sekä Jaakko Leppäsen ja Pertti Tirrosen näyttelyt. Anja Zansen ja Liisa Linko pitivät yhteisnäyttelyn niin ikään Taidepisteessä. Seura järjesti myös taidehuutokaupan, josta taitelijat itse saivat vain materiaalikustannukset korvatuksi, loput tuloista jäivät seuralle taidepisteen ylläpitämiseen ja vierailunäyttelyiden kustannuksiin.

Vuonna 1981 pidettyä Oulun taiteen vuosinäyttelyä ja oululaista taidepolitiikkaa arviotiin Kalevassa seuraavasti: "Taso on hyvä. Uskallan väittää, että Oulun Taitelijaseuran porukka on tasokkain Helsingin ja Turun jälkeen. Ja huomattava on, että ao. kaupungeissa tehdään taidekoulutuksen, museoiden, gallerioiden ja elävän taideilmapiirin helmoissa..Kaupungin olisi aika huomioida rakennushankkeissa taiteilijoidemme tasokkuus. On tyrmistyttävää kuunnella puhetta toisesta jäähallista, kun taidemuseo toimii vielä vanhassa vaatekaupassa ja esineellinen museo Ainolan vintillä". Taidepisteen tilat olivat liian pienet vilkkaalle toiminalle.

Seuraavan vuoden tammikuussa Oulun taiteilijaseura -63 ry piti Nuutinpäivän näyttelyn Osuuspankissa. Oulun taiteen vuosinäyttely järjestettiin yhdessä kuvatai-

delautakunnan kanssa Oulun taidemuseossa 20.3 – 11.4. Juryssä olivat seuran edustajina Paavo Tolonen ja Raimo Metsänheimo. Ulkopuolisena puheenjohtajana juryssä oli Erkki-Sakari Heinonen. Seura järjesti tuttuun tapaan myös kesänäyttelyn ja osallistui punaisen pajan kesänäyttelyyn Viitasaarella, jossa seuraa edustivat Antti Holma, Tauno Ohenoja, Veikko Törmänen, Lauri Arola ja Lauri Rankka. Lokakuussa järjestettiin Oulun taidemuseossa leverkusenilaisten taiteilijoiden näyttely, johon osallistui neljä leverkusenilaista taiteilijaa. Tällöin seura sopi alustavan yhteistyön aloittamisesta leverkusenilaisten kanssa.

Vuoden 1983 Oulun taiteen vuosinäyttely pidettiin seuran jäsenten näyttelynä, sillä Oulun taiteilijaseura -63 ry vietti 20-vuotis juhlavuottaan. Yhteistyö leverkusenilaisten kanssa tuotti hedelmää ja viisi seuran jäsentä esittäytyi Leverkusenissa näyttelyllä. Juhlavuosi antoi seuralle myös valtakunnallista näkyvyyttä ja seura esiintyi Rovaniemellä tammikuussa sekä Tampereella että Jyväskylässä syksyllä.

Oulun taiteen vuosinäyttely avattiin vuonna 1985 Jouni Kestin esityksellä. Seuran kesänäyttely pidettiin Pikisaaressa ja näyttelyn yhteydessä pidettiin toritapahtuma. Kesänäyttelyä kävi katsomassa yhteensä 650 vierasta. Turkansaaressa pidetyssä näyttelyssä seuraa edustivat Aino Luukinen, Aino Pajari ja Pentti Junno. Taiteilijaseura piti näiden lisäksi vaihtonäyttelyn Kemissä, jossa vieraita kävi 3299 kappaletta.

Vuoden 1986 tammikuussa seura piti vaihtonäyttelyn Hyvinkäällä. Nuutinpäivän näyttely oli tavan mukaan Oulun Osuuspankissa ja Oulun taiteen vuosinäyttely Oulun Taidemuseossa. Seuran kesänäyttely pidettiin 19.6 – 31.7 yliopiston arkkitehtiosaston tiloissa, näyttely perustui tänä vuonna vapaalle tarjonnalle. Aino Luukinen, Lauri Arola ja Veli-Pekka Piironen osallistuivat näyttelyyn talon sisäpihalle pystyttämällään tilataideteoksella.

Vuoden 1987 vuosinäyttelystä kriitikko Kastemaa kirjoittaa: ”Oulun taiteen vuosinäyttely 1987 tulee jäämään etapiksi, josta toivottavasti moni tekijä ponnistaa tulevaisuuteen. Tuoreutta ja elinvoimaa pursuava katselmus on ilmapiiriltään vapaampi kuin aikoihin. Tyylien ja aiheiden monipuolisuus kantaa nyt myönteistä satoaan”.

Vuoden 1987 näyttelyt noudattivat tuttua kaavaa: Nuutinpäivän näyttely tammikuussa Oulun Osuuspankissa ja Oulun taiteen vuosinäyttely Oulun taidemuseossa. Seuran kesänäyttely pidettiin jälleen Oulun yliopiston arkkitehtiosaston näyttelytiloissa. Kriitikko Kastemaa kehuu Kalevassa naisten osuutta näyttelyssä: ”Naisten paremmuus tässä näyttelyssä johtuu siitä, että he uskaltavat panna peliin enemmän kuin muut”. Nämä naistaiteilijat olivat Sirpa Pirilä ja Anni Rapinoja. Turkansaaren näyttely pidettiin myös kesällä. Luulajassa Pohjoiskalotin Syyssalongissa pidettiin näyttely syksyllä ja näyttelyssä oli mukana 14 Oulun taiteilijaseura -63 ry:n jäsentä.

Vuonna 1988 juhlittiin 25-vuotiasta Oulun taiteilijaseura -63 ry:tä Oulun päivillä järjestetyssä juhlanäyttelyssä. Vuosinäyttelyn avajaisissa esiintyi mieskuoro Huutajat. Kansallisosakepankissa pidettiin ikkunanäyttely Oulun päivien aikaan ja perinteiden mukaan Oulun Taitelijaseura järjesti kesänäyttelyn ja Turkansaaren näyttelyn. Oulun ystävyyskaupungissa Odessassa pidettiin kolme kuukautta kestänyt näyttely vuoden 1988 kesällä, johon osallistui neljä oululaista taiteilijaa.

1980-luvun viimeinen vuosi avattiin jälleen Nuutinpäivännäyttelyllä, jonka jälkeen oli Oulun taiteen 26-vuotisnäyttely Oulun taidemuseossa. Järjestelyvastuu vuosinäyttelyistä siirtyi Oulun taidemuseolle ja museo ilmoitti järjestävänsä tästä edespäin vuosinäyttelyn joka toinen vuosi ja jury tulisi täysin Oulun ulkopuolelta. Turkansaaren kesänäyttelystä jouduttiin myös luopumaan.

Luulajan syyssalonkiin taiteilijaseura osallistui yhteensä seitsemän jäsenen voimin ja samalla Oulun taiteilijaseura -63 ry:n aloitteesta esiteltiin paikallisen taidehallinnon ja taiteilijaseuran toimintaa.

Vuoden eniten puhuttanut näyttely oli uuden kävelykadun Rotuaarin Oulun Veistoskatu- näyttelyn sairaalaosasto, joka oli Kari Tykkyläisen työ. Siinä Sokos-aukiolle oli tuotu sairaalasänkyjä, joihin oli erilaisista materiaaleista muovattu ihmisiä. Työ herätti joissakin paheksuntaa, koska se nähtiin heidän mielestään rivona ja hyvien tapojen vastaisena. Lehtien palstoilla käytiin keskustelua puolesta ja vastaan muun muassa otsikoilla "Törkeys huipussaan" tai "Pyhäkoulukuvia Rotuaarille?". Veistoskadun jälkimaininkeja olivat myös kiistat töiden myöhemmästä sijoittamisesta, esimerkiksi Martti Aihan Futura, joka sijoitettiin linja-autoaseman edustalle Raksilaan vastoin taiteilijan ja veistoskatutoimikunnan toiveita.

Ympäristötaidetta ja gallerioita – 1990-luvun näyttelyt

Taidepisteen muutto Pikisaareen merkitsi luopumista omasta näyttelytilasta, joten vuodesta 1982 vuoteen 1997 Oulun taiteilijaseura -63 ry oli ilman omaa galleriaa. Tämä vaikutti etenkin Oulun taiteilijaseura -63 ry:n järjestämien kutsunäyttelyiden määrään. 1990-luvulla näyttelytiloja saatiin lisää Ouluun kun yksityisiä gallerioita perustettiin. Vuonna 1993 Galleria Harmaja aloitti toimintansa ja Oulun taiteilijaseura -63 ry:llä oli vuoteen 1995 edustus gallerian hallituksessa. Taiteilijaseuran oma galleria aloitti toimintansa vuosikymmenen loppupuoliskolla. Nuoriso- ja kulttuurikeskuksella – oululaisittain Nukulla, oli myös uudet tilat taidenäyttelyiden järjestämiseen vuodesta 1991 alkaen.

Uusi vuosikymmen alkoi perinteisellä nuutinpäivännäyttelyllä Oulun Osuuspankissa tammikuun toisella viikolla. Helmikuussa taiteilijaseuran jäsenet Anni Rapinoja ja Lauri Arola järjestivät Madetoja-viikoille näyttelyn Madetoja-salin lämpiöön. Valtakunnalliseen HAVAHDU-tapahtumaan liittyvä katunäyttely pidettiin Rotuaarilla maaliskuun viimeisellä viikolla ja näyttelyn osallistuneet Sakari Matinlauri ja Jyrki Poussu valittiin SKjL:n kesänäyttelyyn Voipalaan. Åtta från Uleåborg – näyttely järjestettiin Gävlen taidehallissa Ruotsissa, näyttelyyn osallistui kahdeksan Oulun taiteilijaseura -63 ry:n jäsentä. Vuoden lopulla pidettiin Seinäjoen taidehallissa OULUSTA! –näyttely, Oulun taiteilijaseura -63 ry oli edustettuna yhteensä 65:llä teoksella 21:ltä taiteilijalta.

Vuonna 1992 Oulun kaupungin pääkirjastossa pidettiin kesänäyttely, Symboli, jossa oli mukana yhdeksän Oulun taiteilijaseura -63 ry:n jäsentä. Syksyllä Oulun taiteilijaseura -63 ry järjesti 75-sinistä ja valkoista -näyttelyn nuoriso- ja kulttuurikeskuksessa. Tähän näyttelyyn osallistui 19 taiteilijaseuran jäsentä. Pohjalainen Taiteilijaliitto piti vierailunäyttelyn Oulun taidemuseossa. Oulun taiteilijaseura -63 ry:n jäsenet Mary Gregory ja Timo Jokela pitivät kumpikin näyttelyn taidemuseolla. Sanomalehti Kalevan kaupunginkonttoriin perustettiin taidenurkkaus, jossa esiteltiin Oulun taiteilijaseura -63 ry:n jäsenten teoksia.

Oulun taiteilijaseura -63 ry:n jäsen Janne Räisänen piti näyttelyn nuoriso- ja kulttuurikeskuksessa helmikuussa 1993. Huhtikuussa Oulun taiteilijaseura -63 ry järjesti 30-vuotis juhlanäyttelyn Arktisessa Galleriassa. Kesäkuussa Oulussa järjestettiin kansainvälinen taidetapahtuma Botnia Seascape of Art, jossa Oulun taiteilijaseura -63 ry oli mukana. Elokuussa Timo Jokela piti näyttelyn Oulun taidemuseolla ja syyskuussa Karoliina Niemelä ja Mary Gregory puolestaan Turun kulttuurikeskuksessa. Aulis Harmaala ja Hannu Lukin pitivät näyttelyn nuoriso- ja kulttuurikeskuksessa marras-joulukuussa. Oulun päivät järjestettiin jälleen ja seura osallistui niihin pitä-

mällä avoimien ovien päivät taiteilijatyöpajoissa. Joulukuussa seura järjesti taidejoulumyyjäiset Galleria Harmajassa.

Vuosi 1994 oli vilkas vaihtonäyttelyvuosi. Kesällä Oulun taiteilijaseura -63 ry järjesti Oulun Linnasaaressa Siirtymä –nimeä kantaneen veistostapahtuman, johon osallistui yhdeksän seuran jäsentä. Galleria Harmajassa oli Kari Tervon ja Lauri Rankan näyttely. Oulun taiteilijaseura -63 ry järjesti samaan galleriaan myös vaihtonäyttelyn Tampereen taiteilijaseuralle. NUKU:n näyttelytilassa oli maaliskuussa Porin taiteilijaseuran näyttely ja vuoden lopulla Turun taiteilijaseuran Reima Nurmikko piti samassa paikassa hologramminäyttelyn. Oulun taiteilijaseura -63 ry piti joulukuussa Rotuaarilla adventtikalenterinäyttelyn, johon osallistui viisitoista seuran jäsentä. Oulun taiteilijaseura -63 ry piti vuonna 1994 paljon näyttelyitä myös muualla Suomessa, esimerkiksi Torniossa, Porissa, Tampereella ja Raumalla. Seuran järjestämä grafiikan kiertonnäyttely kiersi vuoden aikana Oulun lähikunnissa.

Vuonna 1996 seura järjesti kaksi näyttelyä Nuoriso- ja kulttuurikeskuksessa, sekä vaihtonäyttelyn Riihimäkeläisten taiteilijoiden kanssa. Riihimäellä galleria Allinnassa oli esillä oululaisten Minna ja Kirsti Tervon sekä Karoliina Niemelän teoksia.

Vuonna 1997 avattiin Torikatu 4:ssä galleria – Visuaalinen keskus - ja toimisto, jotka palvelivat Oulun taiteilijaseura -63 ryn jäseniä. Näyttely toiminta lähti galleriassa heti käyntiin. Näyttelyiden järjestämisestä galleriassa huolehti näyttelytoimikunta, johon kuului Oulun taiteilijaseura -63 ry:stä kaksi jäsentä. Näyttelyi-

Jaakko Pernu ja Sakari Matinlauri. Näyttelyä rakentamassa Hämeentilalla Ruukissa vuonna 1995.
Kuva: Lehtikuva

tä Visuaalisessa keskuksessa järjestettiin vuoden aikana yhteensä seitsemän kappaletta.

Oulun taiteilijaseura -63 ry järjesti 35-vuotisjuhlanäyttelyn yhdessä Lapin taiteilijaseuran kanssa Visuaalisessa keskuksessa ja Linnansaaressa. Oulunsalon Varjakassa pidettiin ympäristötaidetapahtuma, johon osallistui Oulun taiteilijaseura -63 ry:n jäseniä, kuin myös taiteilijoita Ruotsista, Italiasta ja Intiasta. Ympäristötaide tulikin Ouluun 1990-luvulla ja sitä tehtiin Oulussa erityisesti 1990-luvulta 2000-luvun puoliväliin.

Syyskuussa 1998 seura osallistui Oulun päiville pitämällä avoimia ovia työhuoneissa. Marraskuun pimeiden tultua taiteilijaseura oli mukana Valoa –näyttelyssä, joka toi taidetta Oulun valomainostauluihin.

Vuosituhannen viimeisenä vuonna Oulun taiteilijaseura -63 ry piti vasta perustetussa Visuaalisessa Keskuksessa yhdeksän näyttelyä ja Oulun Saskioiden kanssa järjestettiin näyttely tammikuussa. Suomen Kuvataidejärjestöjenliiton vuosinäyttelyyn Pieksämäellä Oulun taiteilijaseura -63 ry:stä tuli hyväksytyksi Helena Kankaansyrjä, Pia Hentunen ja Kari Södö. Suomen Taiteilijaseuran näyttelyyn osallistui Leena Kangas. Seuran jäsenet pitivät myös useita yksityisnäyttelyitä.

Lähitaidetta ja yhteistyötä – 2000-luvun näyttelyt

Visuaalisen Keskuksen näyttelytila Galleria 5 toimi Oulun taiteilijaseura -63 ry:n näyttelypaikkana 2000-luvulla. Noin kolmen viikon välein vaihtuvat näyttelyt takasivat laajan taidenäyttelytoiminnan; Oulun taiteilijaseura -63 ry:n kayttöaikavaraus näyttelytiloista oli 7/5 kuukautta. Uutena konseptina Oulun taiteilijaseura -63 ry:n näyttelytoimintaan 2000-luvulla tuli uuden taiteilijan stipendinäyttely, joka mahdollistaa uudelle taiteilijaseuran jäsenelle mahdollisuuden näyttelyaikaan. Joulukuussa, jo vuodesta 1999 lähtien, on Oulun taiteilijaseura -63 ry järjestänyt yhdessä PROTO:ryn kanssa joulumyyjäiset Galleria 5:ssä.

Oulun taiteilijaseura -63 ry laajensi yhteistyötä eri tahojen kanssa ja esimerksi solmittu yhteistyösopimus O. Jauhiaisen museon kanssa on tuonut vuosittain yhden näyttelypaikan lisää. Myös entinen NuKu, nykyisin nimellä Valve tunnettu kulttuurikeskus, on tarjonnut näyttelytilaa esimerkiksi ARTOulu teosvälitystapahtuman muodossa. Oulussa järjestettävään Taiteiden Yöhön on seura osallistunut eri tavoin.

Vuosi 2001 avattiin Saskioiden ja Oulun taiteilijaseura -63 ry:n näyttelyllä Oulun Osuuspankissa. Maaliskuussa oli OTS:n, PROTO ry:n, Pohjoisen Valokuvakeskuksen ja Jojon järjestämä naistenpäivänäyttely. Vappuna avattiin jurytetty näyttely Madetojan salin aulassa, jonka avaustilaisuus oli Saskioiden Vappu viettelys –tapahtuman yhteydessä. Toukokuun lopulla Oulun taiteilijaseura -63 ry järjesti Vapaa virta? –veistostyöpajan Saarelan veistospuistossa. Työpajaan kutsuttiin myös taiteilijoita Lapin Taiteilijaseurasta ja veistokset jäivät Saarelan veistospuiston näyttelyyn pysyvästi. Elokuussa Kari Södö ja Johanna Huhtamaa osallistuivat Kollaasi –taiteilijasymposiumiin Vodlajärven kansallispuistossa Karjalan tasavallassa Venäjällä. Lokakuun 21. avattiin Riihimäellä Galleria Allinnassa Oulun taiteilijaseura -63 ry:n jurytetty vaihtonäyttely ”Vaihtovirtaa” ja sinne valittiin Pia Hentunen, Johanna Huhtamaa, Helena Kaikkonen, Leena Kangas, Päivi Kettunen, Moosa Myllykangas, Heikki Salmi ja Kari Södö. Nefretiin valitut taiteilijat olivat Kirsi Autio, Helena Kaikkonen ja Kari Södö. Kuraattorina oli taidekriitikko Timo Valjakka. Vuosi loppui joulumyyntinäyttelyihin, joista toisen järjestivät Saskiat Galleria Harmajassa ja toisen PROTO ry ja Oulun taiteilijaseura -63 ry Galleria 5:ssä.

Vuosi 2002 alkoi 10 UUTTA –näyttelyn merkeissä. Näyttelyssä esiteltiin taiteilijaseuran uusien jäsenien töitä, yhteensä kymmenen uutta jäsentä oli edustettuna. Tytöt –naistenpäivänäyttely järjestettin Galleria 5:ssä maaliskuussa. Oulun taiteilijaseura -63 ry:n osuus näyttelystä toteutettiin avoimella kutsulla kaikille seuran naisjäsenille: yhteensä 19 taiteilijanaista osallistui. Toukokuussa Oulun taiteilijaseura -63 ry järjesti Kevättä rinnassa –kevätmyyntinäyttelyn Galleria 5:ssä, näyttelyssä oli esillä uusia töitä kolmeltatoista taiteilijaseuran jäseneltä. Oulun taiteilijaseura -63 ry osallistui myös vuosittain järjestettyihin joulumyyjäisiin ja joulumyyntinäyttelyyn, sekä Nuutinpäivännäyttelyyn.

Oulun taiteilijaseura -63 ry täytti 40-vuotta vuonna 2003. Juhlavuoden kunniaksi seura järjesti useita näyttelyitä ja pyrki toimimaan aktiivisesti Oulun alueen kulttuurielämän kehittämiseksi tuoden esille alueen kuvataiteilijoiden työtä ja tarjoten yleisölle monenlaisia näyttelyitä ja tapahtumia.

Maaliskuussa taiteilijaseura järjesti yhdessä Proto ry:n ja JoJo – Oulun tanssin keskuksen kanssa Galleria 5:ssä Naistenpäivän näyttelyn, joka kantoi nimeä 3N. Oulun taiteilijaseura -63 ry:tä näyttelyssä edustivat Helena Kaikkonen ja Minna Kangasmaa.

Kuukauden taiteilija –näyttelysarjan Oulun taiteilijaseura -63 ry järjesti yhteistyössä taidemuseon kanssa. Näyttelysarja kesti läpi vuoden taidemuseon kahvilassa ja tarjosi näyttelytilaa yhteensä seitsemälletoista seuran jäsenelle. Taidemuseon E-salissa järjestettiin 24.4. -25.5.2003 näyttely, joka esitteli taiteilijaseurassa seuran toiminnan alkuvuosina mukana olleiden taiteilijoiden töitä. Perustajajäseniin kuuluva taidemaalari Matti Mikkola oli mukana kokoamassa näyttelyä yhteistyössä taidemuseon kanssa. Näyttelyssä olivat esillä perustajajäsenet: Eeli Aalto, Juhani Hakalahti, Pentti Junno, Matti Mikkola, Tauno Ohenoja ja Olli Pohjola, sekä pieni muistoryhmä jo edesmenneiltä Aatto Hukkaselta ja Ilmo Pihkalalta.

Kauttarantain –taidereitti oli Oulun taiteilijaseura -63 ry:n järjestämä kesänäyttely, joka kulki Hupisaarilta Kauppatorin kautta Pikisaareen heinä-elokuussa 2003. Näyttelyä varten teoksia kaupunkiympäristöön teki kahdeksan taiteilijaa: Helena Kaikkonen, Minna Kangasmaa, Leena Kangas, Helena Kankaansyrjä, Päivi Kettunen, Jyrki Poussu, Anja Rönty ja Kari Södö. Näyttely esitteli sisätiloissa kymmenen taiteilijaa ja näyttelypaikkona toimivat reitin varrella olevat kahvila-ravintolat ja liikkeet. Näyttelyn avajaisia juhlistettiin piknikillä Hupisaarten puistossa ja reitistä painettiin myös kartta, josta yleisö saattoi nähdä reitin kokonaisuudessaan.

Oulun Nuoriso- ja kulttuurikeskuksen näyttelytilassa oli esillä Markku Siekkisen ja Jyrki Poussun kokoama valokuvakatsaus Oulun taiteilijaseura -63 ry:n toimintaan lehdistön ja taiteilijoiden kuvaamana. Näyttelyn kuva-aineisto oli koottu paikallisten lehtien arkistoista ja taiteilijaseuran jäsenten omista albumeista. Valokuvien lisäksi oli esillä seuran järjestämien näyttelyiden julisteita sekä valikoima oululaisten lehtien kuvataidetta käsitteleviä artikkeleita vuosilta 1963-2003.

Kaksiosainen jurytettu Tuplapakkaus –juhlanäyttely oli esillä Galleria 5:ssä 19.11-7.12 ja Nukun näyttelytilassa 1.-31.12. Näyttelyssä oli esillä 40 työtä 31 taiteilijalta. Oulun taiteilijaseura -63 ry järjesti juhlavuonna myös yhteisvastuu teosmyyntitapahtuman Oulun keskustan seurakuntatalon juhlasalissa. Tilaisuuteen osallistui 31 seuran taiteilijaa. Joulukuussa järjesttiin Galleria 5:ssä Oulun taiteilijaseura -63 ry:n ja Proton yhteinen joulumyyntitapahtuma, johon yhdistysten jäsenet saivat tuoda töitään myyntiin.

Vuosi 2006 alkoi Tammikuun Taideapaja –näyttelyllä Oulun Yliopiston arkkitehtiosastolla 14.1. Maaliskuussa Galleria 5:ssä järjestettiin naistenpäivän kutsunäyttely,

Kauttarantain-kesätapahtuma heinäkuussa 2003. Avajaisten yhteydessä järjestetty Kauttarantain-picnic Ainolan puistossa. Vas. Minna Kangasmaa, Ismo Lallukka, Helena Kaikkonen ja Päivi Kettunen Kuva: Jyrki Poussu

johon oli valittu Kyllikki Haavisto. Näyttely kantoi nimeä Mieleenmuistutuskuvia.

Oulun taiteilijaseura -63 ry piti vaihtonäyttelyn Turussa, paikallisen taiteilijaseuran Galleria Justissa 30.3.-16.4. Näyttely oli osa Oulun ja Turun taiteilijaseurojen keskinäistä näyttelyvaihtotoimintaa ja Turun taiteilijaseura vieraili Oulussa, Galleria 5:ssä. Oulun taiteilijaseura -63 ry:stä näyttelyyn osallistuivat Minna Kangasmaa, Markku Siekkinen, Petri Yrjölä ja Raimo Törhönen.

Snellmanin päivänä 12.5. Nordea-pankki järjesti asiakkailleen illanvieton, jonka yhteydessä avatun näyttelyn toteuttivat yhteistyössä Oulun taiteilijaseura -63 ry ja Proto ry. Näyttely oli esillä viikon ajan ja kummastakin seurasta kutsuttiin viisi taiteilijaa. Tilaisuuden yhteydessä Nordea myönsi kummallekin seuralle 500 euron stipendin.

Uudet Jäsenet – näyttely järjestettiin Galleria 5:ssä ja Kulttuurikeskuksen kahvilassa 30.8-17.9. Näyttelyyn

osallistuivat vuoden 2003 jälkeen seuran jäseniksi otetut.

Oulun taiteilijaseura -63 ry osallistui jälleen yhteisvastuukeräykseen ja järjesti joulumyyntitapahtuman. Taiteilijaseura ja Pikisaaren asukasyhdistys järjestivät Pikisaaressa avoimien ovien viikonlopun 19-20.8, jossa yleisöllä oli mahdollisuus tutustua saaren taiteilijayhteisön toimintaan.

Vuonna 2007 Oulun taiteilijaseura -63 ry järjesti viisi näyttelyä yhteistyössä eri kumppanien kanssa. Naistenpäivän kutsunäyttelyyn oli kutsuttu Virpi Vesanen. Makeeta! –näyttely pidettiin Galleria 5:ssä maaliskuussa. Nuoren taiteilijan stipendinäyttely järjestettiin Galleria 5:ssä kesällä. Stipendinäyttely on visuaalisenkeskuksen joka kolmas vuosi nuorelle taiteilijalle järjestämä ilmainen debyyttinäyttely, vuonna 2007 näyttelyssä oli esillä Mari Mathlinin maalauksia.

Pikinen polku -tapahtuma järjestettiin Oulun taiteilijaseura -63 ry:n ja Pikisaaren asukasyhdistyksen yhteistyönä. Tapahtuman yhteydessä oli Keltaisen Talon kesänäyttely 24.-25.8., jonka valitsivat ja ripustivat Jyrki Poussu ja Karoliina Niemelä. Pikinen polku -tapahtuman ohjelmassa oli näyttelyn lisäksi avoimien ovien päivä taiteilijoiden työhuoneilla, ilmainen bussikiertue muualla sijaitseville työhuoneille, lasten taidetyöpaja ja konsertti, kirpputori ja iltatanssit.

Tammikuussa 2008 Oulun taiteilijaseura -63 ry järjesti edesmenneelle Hannu Kaakolle muistonäyttelyn. Kesällä Oulun taiteilijaseura -63 ry järjesti uusien jäsenten näyttelyn, johon osallistuivat kevään 2006 jälkeen seuraan jäseneksi otetut taiteilijat, yhteensä näyttelyyn osallistui 18 uutta taiteilijaa.

Kuukauden taiteilija –näyttelyitä järjestettiin Galleria 5:n taidelainaamossa ja Cafe PSK Kaupunnissa, jossa järjestettiin myös teosmyyntiä. Cafe PSK Kaupunni valittiin näyttelyiden pitopaikaksi, jotta taiteilija ja hänen teoksensa saisivat entistä suuremman yleisön ja teokset pääsisivät näin paremmin esille.

O. Jauhiaisen museossa Kiimingissä järjestettiin syyskuussa 2008 Omakuva nimeä kantanut näyttely. Oulun kaupungin taidemuseo valitsi Omakuva –näyttelyn aluetaidemuseon kiertonäyttelyksi ja O. Jauhiaisen museon kanssa solmittiin yhteistyösopimus, jonka puitteissa Oulun taiteilijaseura -63 ry:llä on vuosittain syksyllä näyttelyaika museossa. Vuoden 2009 näyttelyn nimi oli Nature Morte ja sen teemana oli asetelma. Näyttelyssä oli mukana 12 taiteilijaa.

Valtakunnalliseen näyttelytoimintan OTS osallistui ns. edustusjoukkueella, jolle järjestettiin Otsikko nimeä kantanut näyttely Rantakasarmin Galleriassa Suomenlinnassa 1.-28.8.2008. Oulun taiteilijaseura -63 ry:ä edustivat Antti Holma, Virpi Lehtonen, Sakari Matinlauri, Jaakko Mattila, Moosa Myllykangas, Terhi Silenius, Riikka Soininen ja Raimo Törhönen. Näyttelyn tavoitteena oli tarjota seuran jäsenille tilaisuus esittäytyä pääkaupunkiseudulla ja samalla esittää pääkaupunkiseudun yleisölle edustava otos pohjoista nykytaidetta.

Pikinen polku -tapahtuma järjestettiin kolmatta kertaa ja tapahtuman aikana Pikisaaren taiteilijatyöhuoneet olivat jälleen auki yleisölle. Viikonlopun kestäneeseen tapahtumaan kuului muun muassa ympäristötaidetta, näyttely Keltaisessa talossa, lasten taidetyöpaja ja erilaisia taidetapahtumia ympäri Pikisaarta.

Oulun taiteilijaseura -63 ry järjesti maksullista opastettua taidepolkua Oulun keskustassa. Kierroksen ydin muodostui keskustan gallerioista sekä Valveella sijainneesta valokuvataiteen ja taidemuseon näyttelyistä. Syyskuussa 2008 Oulun taiteilijaseura -63 ry osallistui Oulun Päivien ohjelmaan tarjoamalla opastetun taidepolun ja galleriakierroksen keskustan ja Pikisaaren alueella.

Taiteiden Yö –tapahtumaan Oulun taiteilijaseura -63 ry osallistui yhdessä Proto ry:n kanssa järjestämällä koko

illan mittaisen tapahtuman Galleria 5:ssä. Tekstiilitaiteilija Vuokko Isaksson esitteli työskentelyään ja myös OTS:n ja PROTOn toimintaa esiteltiin. Yhteisvastuu –teosmyyntitapahtuma ja joulumyyjäiset järjestettiin joulukuussa. Joulumyynti-tapahtumaan ilmottautui mukaan 15 taiteilijaa.

Vuonna 2009 OTS järjesti useita näyttelyitä ja tapahtumia paikallisesti yhteistyössä eri tahojen kanssa. Kuukauden taiteilija –näyttelyt ulkoistettiin kokonaan Cafe PSK Kaupunnille. Nuoren taiteilijan stipendinäyttely järjestettiin kesällä yhteistyössä Proto ry:n kanssa. Nuoren taiteilijan stipendiä haki yhteensä 17 taiteilijaa ja Hanna Schroderus valittiin heidän joukostaan stipendiaatiksi.

Vihreä valo –näyttely järjestettiin Vihreiden kulttuuripäivien yhteydessä Galleria 5:ssä. Mukana näyttelyssä oli 16 taiteilijaa ja näyttelyn yhteydessä myönnettiin Vihreän Sivistysliiton 1000 euron suuruinen stipendi oululaiselle kuvataiteilijalle Kari Södölle. Vihreä valo –näyttely kiersi myös ympäri Oulun maakuntaa.

Valtakunnalliseen näyttelytoimintaan valittiin jälleen edustusjoukkue, joka koostui kolmesta OTS:n jäsenestä. Edustusjoukkueen näyttely järjestettiin Galleria Nefretissä Turussa 15.7. – 2.8.2009. Nefretiin valitut taiteilijat olivat Kirsi Autio, Helena Kaikkonen ja Kari Södö. Kuraattorina oli taidekriitikko Timo Valjakka.

Opastetut taidepolut jatkuivat Oulun keskustassa ja vuonna 2009 niitä järjestettiin myös tilauksesta eri ryhmille. Taiteiden Yöhön Oulun taiteilijaseura -63 ry osallistui järjestämällä Galleria 5:ssä taidekirpputorin. Yhteisvastuu –teosmyyntitapahtuma järjestettiin jo seitsemättä kertaa ja paikkana oli tänä vuonna Oulun pääkirjaston näyttelysali. Näyttelyyn osallistui 25 taiteilijaa ja teosmyyntiä kertyi noin 3000 euron edestä. Joulumyyjäiset järjestettiin myös, kaupan oli taidetta noin kolmeltakymmeneltä eri taiteilijalta.

Vuonna 2011 Oulun taiteilijaseura -63 ry ja Joensuun taiteilijaseura pitivät vaihtonäyttelyt. Oululaiset olivat Joensuun Galleria Ahjossa ja joensuulaiset Kulttuuritalo Valveella. Ahjon vaihtonäyttelyn ”OTOS” taiteilijat olivat Anni Arffman, Anssi Hanhela, Pia Hentunen, Eeva-Kaisa Jakkila, Sampo Kaikkonen, Minna Kangasmaa, Anni Kinnunen, Niilo Komulainen, Markku Siekkinen, Terhi Silenius, Kari Södö ja Joonas Vähäsöyrinki. Oulun taiteilijaseura -63 ry:n valittu edustusjoukkue piti kaksi näyttelyä Etelä-Suomessa. Seuran hallituksen jäsenten ”Seitsemän” –niminen näyttely oli Valvegalleriassa. Näyttely oli järjestettiin huomionosoituksena hallituksen jäsenten tekemästä työstä seuran hyväksi.

Kansainvälisyyttä – Oulun taiteilijaseura -63 ry maailmalla

Oulun taiteilijaseura -63 ry on toiminut kansainvälisesti jo alkutaipaleesta lähtien. Ulkomailla on käyty muun muassa Oulun ystävyyskaupungeissa ja Odessassa. Murmanskissa käytiin jo vuonna 1969, Ruotsissa näyttelyitä on ollut erityistesti Pohjois-Ruotsissa muun muassa Bodenissa ja Luulajassa.

Murmanskin reissusta vuodelta 1969 Matti Mikkola kertoo:

”Näyttely syntyi niin, että koska Murmansk on Rovaniemen kaupungin ystävyyskaupunki ja sieltä oli tullut näyttelykutsu rovaniemeläisille. He katsoivat, että heillä ei ollut oikein kanttia lähteä sinne ja he välittivät kutsun Oulun taiteilijaseura -63 ry:lle. Me käsiteltiin kutsua täällä ja päätettiin, että kun on pyydetty niin lähdemme sinne. Kokouksessa sitten valittiin sinne osallistujat. Valituksi tulivat Niilo Hyttinen, Juhani Hakalahti, Niilo Hyttinen, Matti Mikkola, Tauno Ohenoja”.

Entisen Neuvostoliiton alueella seura vieraili useaan otteeseen. Vuonna 1976 taiteilijaseuralla oli edus-

Johteenpookin kesäjuhlat 2005. Kuvassa Ilona Kivijärvi, Anu-Maarit Moilanen ja Hannu Kaakko. Kuva: Jyrki Poussu

tus Moskovassa pidetyssä suomalaisen realistisen taiteen näyttelyssä. 1980-luvulla Oulun taiteilijaseura -63 ry:n 3-henkinen ryhmä oli näyttelymatkalla Odessassa. Yksi osallistujista, Aino Luukinen, kirjoittaa: "...Matka alkoi 27.5., ensin junalla Helsinkiin, josta Finnairin koneella Leningradiin ja edelleen Aeroflotilla Odessaan, jossa juuri oli alkanut kunnon kesä... Näyttelykontti oli saapunut perille lähtöpäivänämme 27.5. Sen sijaan tietopaketti meistä ja seurastamme ei koskaan ollut tullut perille eli meistä ei tiedetty mitään. Odessassa oli vain tieto, että näyttelyitä tulee, mutta esim. ystävyysseuramme, Ukrainan taiteilijaliiton Odessan osasto tai paikalliset taiteilijat eivät tienneet mitään... Meille oli tarjottu mahdollisuus asettaa esille noin 50 työtä, mutta taulugalleria ei toki ollut niin suuri, että töitä olisi meikäläisittäin ripustaen niin paljon mahtunut. Museo oli ns. venäläisen taiteen museo, joku entinen palatsi, uusklassismia tyyliltään...Vakiokokoelmiin kuuluivat ymmärtääkseni kaikki venäläisen taiteen suuret mestarit. Perestroikan vapauttama nykytaide kuitenkin puuttui."

Näyttelyllä oli juhlavat avajaiset, taiteilijaryhmä tutustui paikalliseen kuvataiteilijoihin ja sopi jatkossa tapahtuvasta yhteistoiminnasta.

1980-luvulla seura otti osaa rauhanliikkeeseen: useana vuonna osallistuttiin muun muassa YK:n Rauhanviikon tapahtumiin, kuten esimerkiksi rauhanjunaan. Seura oli jäsenenä Suomen Rauhanpuolustajissa ja Suomi-Neuvostoliitto-seurassa. Ystävyyskaupunkien, kuten muun muassa Leverkusenin ja Odessan kanssa tehtiin yhteistyötä. Viisi seuran jäsentä esittäytyi vuonna 1983 Leverkusenissa näyttelyllä. 1987 allekirjoitettiin Oulun ja Odessan taiteilijaseurojen välinen yhteistyösopimus, joka sisälsi taiteilija- ja näyttelyvierailuja

Seitsemän avajaiset Valveella 2011. Kuvassa Päivi Pussila, Anni Rapinoja, Niilo Komulainen, Pia Hentunen ja Anja Kurikka . Kuva: Markku Siekkinen

molemmissa kaupungeissa. Taiteilijavaihdon sovittiin alkavan seuraavana vuonna. Kuvataiteen osalta sopimuksen allekirjoittivat Oulun taiteilijaseura -63 ry:n johtokunta, taidemuseo ja Odessan taiteilijoiden edustajat. Sopimuksen mukaan taiteilijaseura tulisi edustamaan Odessassa oululaista taidetta kaksi kertaa viidessä vuodessa ja odessalaiset vastaavasti omaansa Oulussa. Sopimus sisälsi myös pienten ryhmien taiteilijavierailusopimukset.

1990-luvulla taiteilijaseura järjesti Duty Free Goods Show –näyttelyn Yhdysvaltoihin, Bostoniin. Näyttelyn avajaisia vietettiin marraskuussa 1996 Putney artschool galleryssä. Seuran jäsenistä näyttelyyn osallistuivat Kirsti Carlenius, Sakari Matinlauri, Jaakko Pernu, Karoliina Niemelä, Leena Kangas, Minna Tervo, Helena Kaikkonen, Jyrki Poussu ja Pirjo Lempeä.

Heinäkuussa 1997 seuran varapuheenjohtaja Jussi Valtakari järjesti yhdessä Eeva-Kaisa Jakkilan kanssa kahden viikon taidematkan Venetsian biennaaliin Italiaan ja Kasselin maailmannäyttelyyn Saksaan. Matkalle osallistui useita taiteilijaseuran jäseniä ja myös taiteilijoita muualta Suomesta.

Kansainvälinen yhteistyö lisääntyi 1990-luvulla seuran omien Internet-sivujen välityksellä. Kansainvälisiä suhteita luotiin muun muassa kehittämällä Barentsin alueen taiteilijoiden kanssa tehtävää yhteistyötä. Kirsti Carlenius vieraili solmimassa kontakteja muun muassa Pohjois-Norjaan, Lofoottien taidekeskukseen, Luulajaan ja Venäjälle Arkangeliin sekä Moskovaan. Seuraavana vuonna taiteilijaseuran vieraana oli Salon Natasha Vietnamista valtakunnallisen ”Aasian aika” tapahtuman yhteydessä. Vuonna 1999 Norjan Altasta tultiin pitämään vaihtonäyttely Ouluun. Norjalainen Sigfrid I Hernes piti näyttelyn ja kertoi samalla vievänsä terveisiä Norjaan ja kutsuvansa oululaiset vastavierailulle.

2000-luvulla on kansainvälinen yhteistyö lisääntynyt entisestään. Oulun taiteilijaseura -63 ry:n jäsen Mary Gregory oli SKjl:n edustajana Visuaalisten Taiteiden Säätiössä Yhdysvalloissa vuonna 2001. Antti Ylönen ja Helena Kaikkonen osallistuivat Luulajassa järjestettyyn taiteilijaseminaariin, jossa keskusteltiin ja sovittiin eri yhteistyömuodoista maiden taiteilijoiden välillä.

Seuran jäsenet ovat osallistuneet 2000-luvulla useisiin kansainvälisiin näyttelyihin. Vuonna 2000 neljä seuran jäsentä piti ulkomailla näyttelyn ja seuraavana vuonna kolme. Kansainväliseen residenssi-ohjelmaan osallistui myös seuran jäseniä: oululaisia taiteilijoita asui muun muassa Espanjassa, Kreikassa, Italiassa ja Meksikossa.

Barents-yhteistyö jatkui 2000-luvulla: Karjalan tasavallan ja Arkangelin alueen välistä kuvataidetyötä suunnittelevassa työryhmässä Oulun taiteilijaseura -63 ry:ä edustivat Kirsti Carlenius ja Kari Södö. Norjassa pidetyssä Barentsin kuvataideseminaarissa oli myös seuran edustus. Syksyllä 2002 Arkangelissä järjestettiin Barentsin alueen yhteisnäyttely johon Oulun taiteilijaseura -63 ry:stä osallistuivat Anssi Hanhela ja Kari Södö. Yhteistyötä edusti myös Oulun läänin taidetoimikunnan organisoima kulttuurijuna, joka kulki kesällä 2003 Venäjällä ja Suomessa. Kulttuurijunan taidenäyttelyyn oli valittu mukaan seitsemän Oulun taiteilijaseura -63 ry:n jäsentä. Oulun taiteilijaseura -63 ry otti mukaan toimintaohjelmaansa paikallisen kuvataiteen nostamisen esille kansainvälistymisen kautta, erityisesti Perämeren alueen yhteistyötä on painotettu. Kulttuurijunan jatkumona Karjalan Tasavallan Taidemuseossa Petroskoissa järjestettiin 2004 laaja Kaarina Kaikkosen kuratoitoima ”Leveä silta” -näyttely jossa oli taidetta Oulun ja Pohjois-Karjalan lääneistä. OTS:n jäsenistä mukaan valittiin 12 taiteilijaa jotka olivat Anssi Hanhela, Pia Hentunen, Pekka Homanen, Veijo Hukka, Helena Kaikkonen, Minna Kangasmaa, Kaarina Kuusisto-Lukkari, Hannu Lukin, Moosa Myllykangas, Maija Paavola, Riikka Soininen ja Kari Södö.

Vuonna 2009 ryhdyttiin Oulun läänin taidetoimikunnan aloitteesta suunnittelemaan Arctic Heat-näyttelyhanketta. Hankkeen tarkoituksena oli tuoda esille pohjoissuomalaista kuvataidetta ja muotoilua Berliinissä. Arctic Heat –hankkeeseen kuului näyttelykokonaisuus ja sitä tukeva oheistapahtuma. ART360-hankkeen manageri Taija Leinonen osallistui tapahtumaan. Hankkeen yhteistyötahoina oli Suomen Saksan-Instituutti, Suomen suurlähetystö sekä Oulun taidemuseo, Kajaanin taidemuseo, Rovaniemen taidemuseo ja Aineen taidemuseo Torniossa. Arctic Heat –näyttelyn haku oli avoin kaikille Oulun ja Lapin läänin alueella asuville taiteilijoille. Eri puolille Berliiniä sijoitetussa näyttelykokonaisuudessa nähtiin yhteensä 120 teosta 18:sta pohjoissuomalaiselta taiteilijalta. OTS:in taiteilijat Artic Heatissa olivat Kari Södö, Jaakko Pernu, Anni Rapinoja, Anni Kinnunen, Jaana du Toit, Jyrki Poussu ja Sakari Matinlauri. Oulusta lisäksi mukana oli Riitta Helevä joka ei ole OTS:n jäsen.

Vuonna 2010 Oulun taiteilijaseura -63 ry aloitti yhteistyön Tarton Taiteilijaliiton kanssa, joka on taiteilijaseuraa vastaava yhdistys Eestissä. Tarton Taiteilijaliitto on suurinpiirtein samankokoinen Oulun taiteilijaseura -63 ry:n kanssa, joten yhteistyö tuntui luontevalta. Yhteistyö piti sisällään vaihtonäyttelyt: tarttolaiset kävivät Oulussa esittelemässä omaa taidettaan ja oululaisten on tarkoitus mennä Tarttoon samoissa merkeissä vuonna 2013. Oulun taiteilijaseura -63 ry:n tavoitteena on ollut laajentaa oululaisen kuvataiteen tunnettavuutta ja tuoda myös muualta kuvataiteen uusia tuulia Ouluun. Tarton yhteistyö on osa tätä tavoitetta. Näyttelyiden lisäksi seurat esittelevät omaa toimintaansa ja kaupunkiaan toisilleen ja tätä kautta tavoitteena on saada arvokkaita kontakteja esimerkiksi taiteilijoiden ja galleristien kesken.

Croquis, grafiikka ja inspirointi – Oulun taiteilijaseura -63 ry kurssittajana

Taiteilijaseuran toiminta kuvataiteen opettajana Oulun seudulla on ollut merkittävää. Seura on järjestänyt viidenvuosikymmenen aikana vuosittain maalaus-, grafiikka-, piirustus- ja kuvanveistokursseja. Kesämaalauskursseja järjestettiin 1970- ja 1980- luvuilla, kuten myös croquispiirustuskursseja. Ensimmäinen croquispiirustukurssi järjestettiin vuonna 1975, mutta jo aikaisemmin - 1970-luvun alussa, Oulun taiteilijaseura -63 ry oli järjestänyt kesämaalauskursseja. Grafiikanalan kursseja on niinikään järjestetty vuosikymmenten ajan. Ensimmäiset grafiikkakurssit alkoivat Rauhalan vinttiti-

loissa 1970-luvulla. Kurssitusta on annettu muun muassa metalligrafiikassa, litografiassa ja serigrafiassa. Kursseja on järjestetty yhteistyössä Oulun alueella toimivien opistojen kanssa, ensin työväenopiston ja myöhemmin Oulu-opiston kanssa. Hailuodon taideleireillä on ollut mukana seuran edustajia. 1980-luvulla toimi seuran ylläpitämä kritiikkipalvelu, johon taiteenharrastajat saivat lähettää töitään. 1980-luvulla Oulun Taitelijaseura järjesti vuosittain litografiakursseja, joista viimeinen järjestettiin vuonna 1991. Myös croquis-piirustuskursseja järjestettiin 1980-luvulla melkein joka vuosi.

1990-luvulla mukaan toimintaan on tullut lasten kuvataidekursseja samoin kuin kivi- ja puukuvanveistokursseja. Lisäksi uutena taiteenmuotona mukaan on tullut video- ja atk-kursseja. Croquis-piirustusillat alkoivat uudestaan vuonna 2004 ja jatkuivat vuoteen 2009 Oulun yliopiston arkkitehtuurin osaston tiloissa.

Oulun taiteilijaseura -63 ry on järjestänyt jäsenilleen koulutuskursseja, joiden aiheet ovat liittyneet taiteilijan työnkuvan kehittämiseen: aiheina ovat olleet niin taiteen sopimukset, kuin myös verotusasiat ja markkinointi. Perinteisemmän kuvataidetekniikoiden opetuksen rinnalle on myös tullut kuvankäsittelyn opetusta.

Oulun taiteilijaseura -63 ry:n entinen puheenjohtaja Jyrki Poussu kertoo seuran kurssitoiminnasta: ”Kurssitoiminta on mielestäni seuran toiminnalle tärkeää, joskin sitä voisi vielä enemmän järjestää. Nykyisin kun on tullut uusia medioita, esim. tietokone työvälineeksi. 1980-luvulla kun opiskelin, oli hyvin paha asia jos yhdisti taiteen tekemisen ja tietokoneen. Se oli hyvin epäpyhää. Aika nopeasti sitten ajat muuttuivat ja taiteilijat ottivat tietokoneenkäytön omakseen. Nykyään taidekouluissakin tehdään taidetta tietokoneella, esim. lopputyö. Tässä on työsarka, jossa olisi paljonkin kouluttamisen varaa taiteilijaseuralla. On tästä ollut puhettakin seurassa, mutta raha mokoma usein kariuttaa hyvätkin suunnitelmat.”

Lasten ja nuorten maalauskursseja on järjestetty 2000-luvulla aina kesäisin. Seuraan kuuluvat taiteilijat huolehtivat kurssin ohjelmasta ja opetussisällöstä ja kurssin käytännön vetämisestä. Vuoden 2008 kesällä Oulun taiteilijaseura -63 ry järjesti lasten kuvataidekurssin Toppilan Möljällä. Kurssin ohjaajana toimi Hanna-Leena Ruottinen ja kurssin töistä koottiin taidenäyttely Oulun kaupungin pääkirjaston lastenkirjaosastolle. Seuraavana vuonna lasten kuvataiteen kurssi järjestettiin Timosenkosken luontokoululla ja kurssilla tehdyistä töistä koottiin jälleen näyttely Oulun kaupunginkirjaston lasten- ja nuortenosastolle. Kurssitoimintaa on järjestetty myös aikuisille yhteistyössä Kansan Sivistysliiton kanssa: on opettu metalligrafiikkaa ja erilaisia maalaustekniikoita. Limingan taidekoululla Oulun Taiteilija on pitänyt muotokuvamaalauskurssia. Erilaisia kursseja on järjestetty myös yhteistyössä asukastupien kanssa.

2000-luvulla taiteilijaseura on järjestänyt opastettuja taidepolkuja Oulun keskustassa. Kierrokset saivat runsaasti osanottajia ja mediajulkisuutta. Kierrosten ydin muodostui keskustan taidegallerioista, Valveella sijainneesta valokuvataiteen ja taidemuseon näyttelyistä sekä valikoiduista taiteilijatyöhuoneista. Oulun päiville taiteilijaseura tuottaa myös ohjelmaa, kuten taideopastuksia ja taidekierroksia.

Oulun taiteilijaseura -63 ry toteutti Inspiroiva Oulu! -nimellä kulkeneen projektihankkeen syksyllä 2011. Hankkeessa hyödynnettiin OTS:n jäsenistön taiteellista ja pedagogista ammattitaitoa hyvinvoinnin näkökulmasta. Inspiroiva Oulu!-toiminnan tavoitteena oli ehkäistä nuorten syrjäytymistä luomalla uusia verkostoja ja tekemällä kotiseutua tutuksi. Inspiroiva Oulu! toteutettiin yhteistyössä Oulun Seudun Setlementin Ystävyystalon kanssa Oulun kaupungin sosiaali- ja terveystoimen myöntämällä NERO-toimintarahalla.

Uuden muodin näyteikkuna 2013, keskellä Hanna Holopaisen maalaus Laid-back phase / Rentola vuodelta2009.
Kuva: Ville Wallenius

Inspiroiva Oulu!-hanke koostui taidetyöpajakokonaisuuksista ja tutustumisesta Oulun kaupunkiin. Hanke kokosi yhteen oululais- ja maahanmuuttajanuoria tarjoamalla heille kulttuurielämyksiä kotikaupungissaan. Ryhmä vieraili muun muassa Oulun kaupungintalolla, Oulun kaupunginteatterilla sekä Oulun yliopiston eläinmuseossa. Kurssin teemana oli käsitellä oululaisuutta maalauksin, piirroksin ja grafiikan menetelmin. Kurssilla työskenneltiin OTS:n jäsenten ohjaamissa taidetyöpajoissa. Syksyn aikana toteutettiin kolme erilaista työpajaa, sekä ryhmän näyttely, joka järjestettiin Pohjankartanon näyttelytilassa 7.12 – 17.12.2012. Yhteensä ryhmä kokoontui 12 kertaa ja hanke työllisti kolme Oulun taiteilijaseura -63 ry:n jäsentä siten, että työpajakokonaisuuksien suunnittelijoina toimivat Daniel Nagy ja Sakari Murtola sekä projektipäällikkönä Kaija Hinkula.

Kaija Hinkula kertoi kokemuksiaan kurssin vetämisestä: On tärkeää että taidetta voidaan tehdä myös soveltaen ja hyvinvoinnin näkökulmasta. Vaikka kurssin toiminta oli vielä pienimuotoista, niin osoitti se, että taidekursseille on kysyntää ja tulevaisuudessa, jos rahat sallivat, sitä voisi tehdä suurempana. Enemmän oululaisia tulisi saada mukaan, jotta taide saataisiin lähemmäs kaupunkilaisia. Kaijan mielestä on tärkeää, että taidetta voi tehdä monella tavalla ja erilaisten taidekurssien järjestäminen on hyvä tapa tuoda taidetta lähemmäs asukkaita. Kurssien järjestäminen on osa niin sanottua taiteen jalkauttamista, eli taiteen tekemistä osaksi kaupunkilaisten jokapäiväistä elämää.

Taiteilijaseuran viisi vuosikymmentä - kannanottoja ja politiikkaa, toimintaa ja yhteistyötä

Raameja kantanut Anni Rapinoja sekä taiteilijat Pia Hentunen (vas.) ja Karoliina Niemelä johdattivat 18 hengen taiteilijajoukon mielenosoitukseen perjantaina Oulussa 2.3.2007. Kuva: Kaleva/Tapio Maikkola

Oulun taiteilijaseura -63 ry on toiminut vireästi perustamisestaan saakka. Virallisesti seura merkittiin yhdistysrekisteriin vuonna tammikuussa 1967; tätä ennen toimittiin käytännön tasolla, eikä rekisteröintiä ollut katsottu tarpeelliseksi. Oulun taiteilijaseura -63 ry:n arkiston dokumentit alkavat vuodelta 1968. Alkuvuosien arkistomateriaalia ei ole säilynyt. Seuran kokouksessa 7.5.1968 ilmoitettiin, että seuran aiemmat arkistot oli hävitetty. Johtokunta käsitteli kokouksessaan asiaa ja tuli siihen tulokseen, ettei hävinnyt arkisto sisältänyt seuran toiminnan ja talouden kannalta korvaamattomia papereita.

1970-luku — kannanottojen vuosikymmen

Vuonna 1972 Oulun taiteilijaseura -63 ry:n anomuksesta taiteen keskustoimikunnalle seuran jäsen Martti Tarvainen sai valtion taiteilijaeläkkeen.

Oulun taiteilijaseura -63 ryn otti myös kantaa taiteilijaprofessuureihin ja taiteilija-apurahoihin ja kirjoitti Oulun läänin taidetoimikunnalle. Oulun taiteilijaseura -63 ry esitti kantanaan seuraavaa:

1. Taiteilijan palkka on ainoa mielekäs kokonaisratkaisu. Palkan ei tarvitse olla korkea, vain jonkinlainen peruspalkka, esim. nykyinen vähimmäispalkka.

2. Työtilaisuuksia on lisättävä mm. siten, että julkisten rakennusten kohdalla todella noudatetaan prosenttipäätöstä.

3. Näyttelykorvaukset toteutettava erikoisesti silloin, kun näyttelyt pidetään maaseudulla, työpaikolla, sairaaloissa jne.

4. Taiteilijaprofessuureja pidämme tarpeettomina. Jos joku kaipaa tätä titteliä, ostakoon sen. Näin saadut tulot voitaisiin käyttää työläistaiteilijoiden toiminnan tukemiseen.

5. Nykyisestä apurahajärjestelmästä on luovuttava, koska se on osoittautunut ”venäläiseksi ruletiksi”, joka tuhoaa paitsi ulkopuolelle jäävien yksityisten taiteilijoiden mahdollisuudet, myös yhteishengen taiteilijajärjestöissä.

6. Toistaiseksi, ennen kuin taiteilijan palkka on todellisuutta, toivomme apurahojen jaossa otettavan huomioon sosiaaliset tekijät ja vältettävän apurahojen kasautumista vain muutamille ”listoille” päässeille. Apurahoista haluamme säilyttää vain kohdeapurahat ja taiteilijajärjestöjen avustukset.

1970-luku oli vasemmistolaisen politisoitumisen aikaa: seura osallistui muun muassa sosialistisen realismin seminaariin ja keräsi rahaa taidehuutokaupalla Vietnamin auttamiseksi. Kantaa otetettiin myös poikkitaiteellisesti, sillä taiteilijaseura kirjelmöi Yleisradion johdolle siitä, että Pentti Haanpään Jauhot –nimisen romaanin elokuvaaminen oli estetty: ”..Kuvataiteilijoina tunnemme voimakkaasti sen syrjinnän ja painostuksen, mikä aina kohdistuu rehelliseen taiteen tekemiseen. Tällaista syrjintää ei enää saa esiintyä.” Kannanotto oli vastaus Pentti Haanpää –seuran julkilausumaan, joka siis esitettiin myös taiteilijaseuralle, sillä olivathan kummatkin seurat olleet yhteisissä toimitiloissa Rauhalassa.

Vuonna 1973 valmistui seuran 10-vuotisjuhlajulkaisu, jossa esiteltiin taiteilijaseuran toimintaa ja sen 26

jäsentä. Julkaisun mukaan kuvataiteen asema ei Oulussa vielä tuolloin ollut tasa-arvoinen muiden taidelajien kanssa. Raimo Metsänheimon mukaan taiteilijaseura toimi aktiivisesti suhteessa kaupunkiin ja läänin taidetoimikuntaan ja tavoitteena oli, että kuvataide saataisiin musiikin ja teatterin lailla arvostetuksi kaupungin kulttuurielämässä.

Oulun taiteilijaseura -63 ry:n ja kuvataidetoimikunnan yhteisessä neuvottelutilaisuudessa pohdiskeltiin keinoja, joilla Oulun kaupungin mainetta kuvataideystävällisenä kulttuurikaupunkina voitaisiin ylläpitää. Keinoina nähtiin muun muassa julkisten tilojen kuvataideostojen lisääminen sekä kuvataidekilpailut. Edellisen kerran kilpailu oli järjestetty vuonna 1969, jolloin kohteena oli ammattikoulun seinämaalaus.

Taiteilijaseuran 12-vuotisesta toiminnasta kirjoitetussa katsauksessa korostetaan yhteistyön merkitystä: ”Seura katsoo, että sen onnistuneen toiminnan edellytyksenä on juuri ollut yhteistyön merkityksen tajuaminen. Ei kukaan tee työtä yksin, ei edes taiteilija, vaikka perinteisesti näin ajatellaankin. Tänä aikana, jolloin valtiovalta suhtautuu negatiivisesti taiteilijapalkkaan ja verottaa stipendejä, on erityisen tärkeää toimia yhdessä taiteilijoiden toimintaedellytyksien parantamiseksi. Tätä tavoitteellista yhteistyötä Oulun taiteilijaseura -63 ry on omasta puolestaan pyrkinyt keskuudessaan kehittämään. Tavoite on sama myös tulevaisuudessa.”

Kaupungin julkisten tilojen teoskilpailu järjestettiin taiteilijaseuran aloitteesta vuonna 1976. Teoskilpailun perusteella töitä hankittiin muun muassa kaupungin kouluille.

Taiteilijaseuran 15-vuotismatrikkeli julkaistiin vuonna 1978. Tekijätyöryhmään kuuluivst seuran jäsenet Veijo Hukka, Pentti Junno ja Veikko Törmänen. Esipuheen matrikkeliin kirjoitti niin ikään seuran jäsen Raimo Metsänheimo, joka kertoo seuralle 15 olemassaolovuotensa aikana kertyneen jo melkoisesti arvovaltaa. Jäsenistö on toiminut erilaisissa kuvataiteen asiantuntijatehtävissä paitsi Oulussa myös valtakunnallisesti. Näyttelytoiminta on ollut seuralla aktiivista: Oulun taiteen vuosinäyttelyt ja läänin aluenäyttelyt olivat tuohon aikaan vakiintuneet Ouluun. Vierailunäyttelyjä oli järjestetty ja taiteilijaseura ylläpiti Taidepistettä työ- ja näyttelytiloineen. Metsänheimon artikkelissa piirretään myös nykykatsannossa jokseenkin epärealistisia tulevaisuudenkuvia. Metsänheimo kirjoittaa: ” ...kuten Oulun yliopistokin lienee täysipainoinen yliopisto, niin täysin Taideakatemian kouluakin vastaava oppilaitos tarvittaisiin...Ja kolmas asia, mitä seuramme sydämestään ajaa, on taiteilijanpalkka eli elinikäinen stipendi... tietyn kynnyksen ylittäneille kuvantekijöille.”

Ateljeeasunnot

Oulun taiteilijaseura -63 ry on toiminut vuosikymmenet aktiivisesti saadakseen työtiloja ja ateljeeasuntoja oululaisille taiteilijoille. Kaupunginhallitukselle lähetettiin jo vuonna 1969 kirje, jossa seura vaati kaupunkia toimenpiteisiin taiteilijoiden työskentelytilojen hankkimiseksi. Seura oli huolissaan taiteilijoiden työskentelyolosuhteista, jotka eivät vastanneet edes minimivaatimuksia taiteen tekemiselle. Lähetetyn kirjeen mukaan kaupungissa ei ollut yhtään vuokrattavaa ateljeehuoneistoksi tarkoitettua tilaa. Seura ehdotti, että kaupunki velvoittaisi tontteja vuokratessaan rakentajia huomioimaan sopivissa asuntokohteissa taiteilijoiden työtilojen rakentamisen. Oulun taiteilijaseura -63 ry perusteli tarvetta ateljeeasunnoille muun muassa teosten koolla: tavallisissa asuinhuoneistoissa tila ja valo eivät riitä.

Oulun taiteilijaseura -63 ry oli sekä vuokra- että omistusasuntojen rakennuttamisen kannalla. Aloitteessa pidettiin tärkeänä taiteilijoiden integroitumista muuhun

yhteiskuntaan, eikä haluttu eristäytyä erilliseen taiteilijataloon. Taiteilijan tulisi voida olla normaalin yhteiskunnan jäsen. Kaupunginhallitus ei suhtautunut vielä vuonna 1970 suopeasti seuran työhuone- ja asuntoesitykseen, vaan vastasi kielteisesti: lausunnoista ilmeni, ettei toivottuun rakentamiseen voida ryhtyä eikä kaupungin jo olemassa oleviin asuntoihin tehdä esitettyjä muutoksia. Hanke jäi edelleen tutkittavaksi.

Taiteilijaseuran aloitteesta kaupungin kuvataidetoimikunnan tukemana käynnistettiin vuonna 1975 neuvottelut ateljeetalojen saamiseksi taiteilijoiden käyttöön. Kesällä kaupunginhallitus ilmoitti kirjeessään taiteilijaseuralle päätöksestään. Taiteilijaseura oli aloittanut kirjeenvaihdon kaupunginhallituksen kanssa työskentelytilojen saamiseksi jo vuonna 1969 ja nyt, vuonna 1975 asiaan oli palattu taas; vihdoinkin saatiin myönteinen päätös. Saman vuoden kesällä kaupunginhallitus ilmoitti kirjeessään taiteilijaseuralle päätöksestä, jonka mukaan Kaukovainiolle sijoitetaan 2-4 taiteilijan asuntotyöskentely-huoneistoja, joita suunnitellaan yhdessä ammattikoulun ja Oulun taiteilijaseura -63 ry:n kanssa. Ateljeeasuntoja saatiin kaupungin rakennuttamina 1970-luvun lopulla Kaukovainiolle ja 1980-luvulla Pikisaareen.

Vaakunan juttu ja tyymättömyyttä taidemuseoon

Vuonna 1978 Hotelli Vaakunan uudisrakennuksen valmistuttua taiteilijaseuraan otettiin yhteyttä oululaisen kuvataiteen hankkimiseksi uusiin tilohin. Taidehankinta-asia muodostui kuitenkin ongelmalliseksi. Taiteilijaseura oli lupautunut järjestämään kaksi näyttelyä siten, että näistä näyttelyistä voitaisiin tehdä taidehankinnat. Seura esitti myös, että valintaryhmään kuuluisi Suomen Taiteilijaseuran asiantuntija. Näyttelyasia edistyi, taiteilijat työskentelivät ja ensimmäiseen näyttelyyn oli tarjolla 37 työtä viideltätoista oululaiselta taiteilijalta. Vaakunan johto kuitenkin kieltäytyi myöhemmin näyttelyn järjestämisestä ja ilmoitti valitsevansa työt itse. Lopulta yhtäkään työtä ei lunastettu. Ymmärrettävästi se, ettei sopimuksista pidetty kiinni aiheutti seuran jäsenissä pettymyksen. Taiteilijaseura kirjoittaakin julkilausumassaan:

”Taiteilijat suhtautuvat vakavasti julkisiin teoksiin, antavathan ne useille ihmisille ensimmäisen kosketuksen ko. taiteilijan työhön ja siksi töitten tulee olla edustavia. Yhteisöjen taidehankinnat ovat yleensä mittavia ja niiden kuvataiteilijoita työllistävät vaikutus on suuri. Tämän Vaakunan tapauksen kaltainen takaisku on aiheuttanut suurta pettymystä ja turhautumista Oulun taiteilijaseura -63 ry:n taiteilijoitten keskuudessa”.

Vuonna 1979 seura oli tyytymätön taidemuseon aukioloaikoihin ja toimintaan. Tämän takia kirjelmöitiin kuvataidelautakunnalle: ”..seura toivoo kuvataidelautakunnan muuttavan mahdollisuuksiensa mukaan Oulun taidemuseon aukioloaikoja tavallisen työssäkävijän eduksi ilta-aikoja lisäämällä. Kaytännön ehdotuksemme on, että aamuaikoja vähennetään siten, että museo on koulujen ja muitten erityisryhmien käytettävissä vain muutamana aamuna viikossa, jotta aikojen lisäys ei aiheuta suuria lisäkustannuksia.” Tämän lisäksi taiteilijaseuran kiinnitti huomioita museon henkilökunnan palvelualttiuden vähyyteen ja henkilöstön toimenkuvien epäselvyyteen.

Kuvataidelautakunnan kanssa tehtävää yhteistyötä haluttiin lisätä. Vuonna 1979 järjestettiin yhteinen keskustelutilaisuus kaupungin taidepolitiikasta. Myös Elokuvakeskuksen ja Pohjois-Suomen Elävän Musiikin yhdistyksen kanssa viriteltiin yhteistoimintaa. Yhteistyö johti taide-elokuvailtoihin ja musiikkitapahtumiin kuvataiteella väritettynä.

1980-luku — aluepolitiikkaa

1980-lukua on sanottu kulttuurin vuosikymmeneksi. Säädetyllä lailla kuntien kulttuuritoiminnasta oli tarkoitus kehittää paikallista kulttuurihallintoa, lisätä määrärahoja taiteen tuotantoon ja julkisten rakennusten taidehankintoihin. Myös taidealan koulutusta ja harrastustoimintaa pyrittiin lain avulla tukemaan. Näinä aikoina Oulun taiteilijaseura -63 ry:tä puhuttivat aluepolitiikka ja pohjoisen taiteilijaseuran tehtävät ja rooli. Kansan Uutisten mukaan Oulu oli merkittävä taidekeskus. Lehti kirjotti:

”Kuvataiteissa tämä näkyy parhaiten paikan päällä, sillä suunnittelutoiminta museon ja hankkeilla olevan taidekoulun ympärillä on aluepoliittisesti tärkeää..Taiteen tekemisen ja elämisen ongelmat kulkevat kädekkäin. Oulun taidemuseo yrittää virittää tiedonalaista tasoa, taiteilijat taas kilpailevat leivästä kuten käy kaikkialla.”

Taiteilijaseura oli huolestunut pohjoissuomalaisten taiteilijoiden apuraha-asioista. Vuonna 1981 seura lähetti seuraavanlaisen kannanoton opetusministeriölle, valtion ja läänin taidetoimikunnille ja lehdistölle: Pohjoissuomalaiset kuvataiteilijat ovat viime vuosina yhä enemmän jääneet osattomiksi valtion taiteilija-apurahoja jaettaessa. Oulun taiteilijaseura -63 ry katsoi tämän olevan selvää pohjoissuomalaisten taiteilijoiden syrjimistä, johon ei riitä perusteluksi alueellinen prosentuaalinen edustavuus tai edustamattomuus. Oulun taiteilijaseura -63 ry oli sitä mieltä, että pohjoissuomalainen kuvataide on hyvin tärkeä osa suomalaista kuvataidetta ja sitä on sen vuoksi myös tuettava voimakkaasti. Taiteilijaseuran katsoi, että pohjoissuomalaiset kuvataiteilijat ovat jääneet yhä enemmän osattomiksi valtion taiteilija-apurahoista. Tämän seura koki pohjoissuomalaisten taiteilijoiden syrjimiseksi.

Seura järjesti keskustelutilaisuuden vuonna 1985 teemalla Julkisen taiteen asiantuntijat; taiteilijoita oli jo pidempään askarruttanut taiteen asiantuntijakysymys. Toinen keskusteluteema tilaisuudessa oli työtilojen puutteellisuus: kaupungin edustajille näytettiin Pikisaaren työtilojen huonoa kuntoa.

1980-luvun puolivälissä Oulun Taitelijaseura esitti Valtion kuvataidetoimikunnalle toteutettavaksi kuvataiteen julkistamistukea sekä - jälleen kerran – maan eri osiin tasaisemmin kohdistettua valtion tukea kuvataiteelle. Esitettiin muun muassa valtion rahoittaman kuvataiteen keskuksen perustamista Ouluun ja sitä, että valtion taidehankintoja tulisi tehdä myös Pohjois-Suomesta. Taiteilijaseurasta suositeltiin kuvataiteilijoiden keskiasteen koulutuksen aloittamista Oulussa. Esitettiin myös – kuvataidemallien vähäisyyden takia – järjestettäväksi koulutusta kuvataidemallin työhön, jotta työn arvostus nousisi.

Kirjelmöintiä taiteen puolesta

Alkuvuodesta 1985 Ouluun perustettiin taidemuseoyhdistys taidemuseon tukijärjestöksi sekä myös edistämään kuvataiteen esittämisen edellytyksiä. Oulun taiteilijaseura -63 ry otti kantaa taidemuseohankkeeseen. Julkilausumassaan seura vastusti ajatusta yliopiston kirjaston saneeraamiseksi taidemuseoksi.

”Kokouksessaan 11. 3. Oulun taiteilijaseura -63 ry käsitteli asiaa monipuolisesti ja laati yksimielisesti julkilausuman, missä pyritään osoittamaan uudisrakennus välttämättömäksi ja yliopiston kirjaston museoksi saaminen erehdykseksi...Yliopiston kirjastorakennuksen ongelmia ovat monikerroksisuus, avaran näyttelyhallitilan puuttuminen sekä valaistukselliset seikat, joden korjaaminen aiheuttaisi rakennusteknisiä ratkaisuja,

jotka heikentäisivät rakennuksen kulttuurihistoriallisia ja rakennustaiteellisia arvoja."

Myös tilojen riittämättömyyttä ennusteltiin. Taiteilijaseura olisi halunnut kaupunkiin uudisrakennuksen taidemuseota varten. Perusteluksi esitettiin:

"Taidemuseolla on rakennuksena erityisvaatimuksia, jotka voidaan parhaiten ottaa huomioon suunniteltaessa täysin uudet tilat. Tällaisia ovat mm. näyttelytilojen valaistus, muunneltavuus ja avaruus sekä lämpö- ja kosteusolosuhteet... Lisäksi taidemuseon muille toiminnoille, kuten lukusalille, auditoriolle, varastolle, toimisto- ja konservointi-tiloille voidaan osoittaa toimivat ja tarkoituksenmukaiset tilat."

Taiteilijaseura ehdotti muutamaa mahdollista tontinpaikkaakin: sähkölaitoksen varikon tonttia Hupisaaren kupeessa, Kiikelin saarta tai Kaarlenaukion tienoota torinrannassa. Taiteilijaseura keräsi myös nimiä adressiin taidemuseon uudisrakennuksen toteutumisen puolesta: allekirjoittajia löytyi 2557 kappaletta.

Seura kritisoi lisäksi taidemuseon linjanvetoja: kuvataide oli Oulussa lapsipuolen asemassa muihin kulttuurin aloihin verrattuna. Oulu on yksi Suomen suurimpia kaupunkeja ja täällä on ollut kautta aikojen merkittäviä taiteilijoita. Seuran julkilausuman mukaan Oulun taidemuseo ei ole kyennyt toiminnallaan luomaan riittävän myönteistä kuvataideilmapiiriä, joka kaupungin päättäjien olisi pakko huomioida. Tällaisen ilmapiirin luominen vaatisi jo nykyisissä tiloissa toimittaessa huomattavasti enemmän aktiivisuutta hyvien ja monipuolisten näyttelyiden tuottamiseen, joiden avulla taidemuseo osoittaisi tarpeellisuutensa taidekasvattajana ja kulttuuripalvelulaitoksena.

Seura ehdotti, että taiteilijaseuralle osoitettaisiin taidemuseolta pienehkö galleriatila, jossa seura voisi jatkaa näyttelytoimintaansa. Oulun taiteilijaseura -63 ry järjesti aiheesta kuvataidekeskustelun Taidepisteessä Pikisaaressa. Tilaisuuteen kutsuttiin muun muassa polittisten puolueiden ja tiedotusvälineiden edustajia.

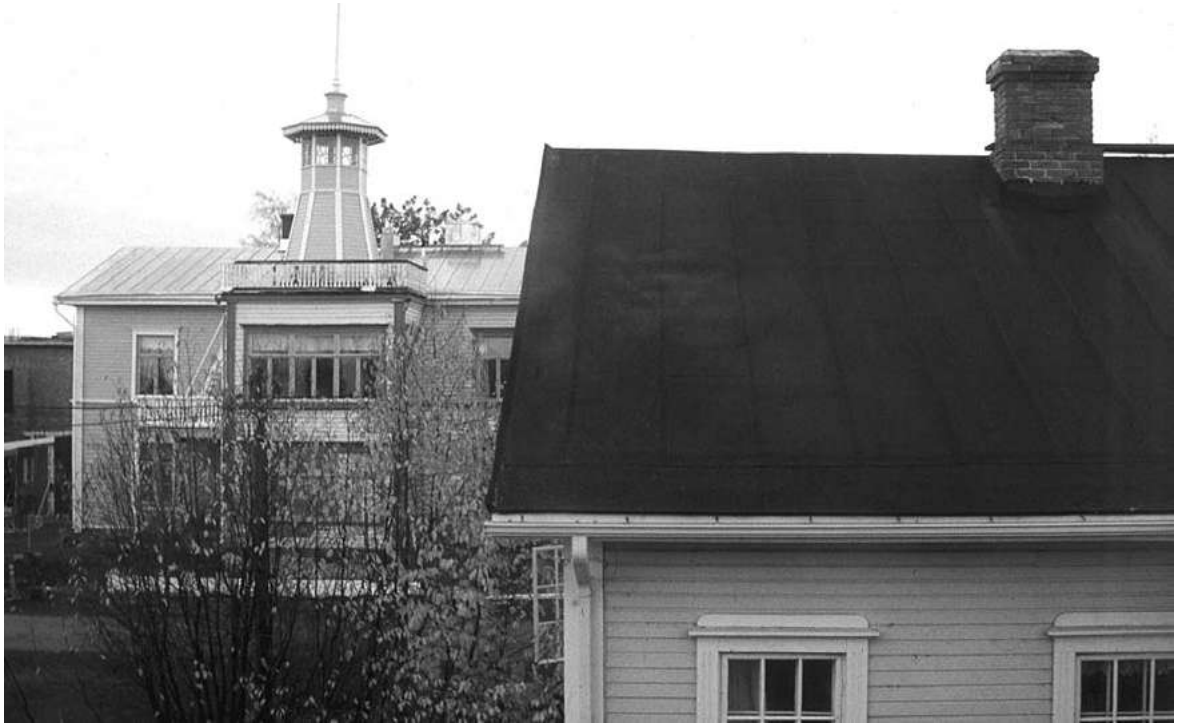
Taiteilijaseura oli huolestunut kaupungin tulevasta kuvataidepoliittisesta linjasta. Taidemuseolta oli viestitetty, että tulevaan, uuteen taidemuseoon tultaisiin valitsemaan näyttelyt kutsunäyttelyperiaatteella aiemman anomusten perusteella tapahtuneen näyttelytoiminnan sijaan. Oulun taiteilijaseura -63 ry kirjoitti apulaiskaupunginjohtaja Matti Rossille lokakuussa 1988:

"Taidemuseon tuleva näyttelypoliittinen linja merkitsee sitä, että paikallisten ja laajemminkin pohjoissuomalaisten taiteilijoiden näyttelyt tulevat Oulun kaupungissa huomattavasti vähenemään. Sen lisäksi myös seuran nk. vaihtonäyttelytoiminta Suomen muiden paikkakuntien taiteilijaseurojen kanssa lakkaa."

Taiteilijaseura oli 1980-luvun lopulla mukana oululaisen kuvataiteen kehittämishankkeissa, keskustelua käytiin kaupungin kuvataidelautakunnan, taidemuseon edustajien ja kuvaamataidonopettajien kanssa Pikisaaren tilanteesta, kaupungin ateljeeasunnoista, prosenttipäätöksestä, Oulun taiteen vuosinäyttelystä ja sen järjestelyistä: taiteilijaseura suositti sitä, että vuosinäyttely siirtyy Oulun taidemuseon järjestettäväksi samoin kuin sitä, että näyttelyllä olisi täysin Oulun ulkopuolinen jury.

Sisäisiä erimielisyyksiä

Suomen Taiteilijaseuralle lähetettiin vuonna 1986 kannanotto, jossa kritisoitiin Oulun läänin taidetoimikunnan nimittämistä: asiantuntijuus oli seuran mielestä sivuutettu kuntien puolueiden ja harrastajien mielipiteiden vaikutettua enemmän: kuulemismenettelyssä lääninhallitus oli kuullut lähinnä vain poliittisten puolueiden piirijärjestöjä. Taiteilijaseura päätti lähettää asiasta tutkimuspyynnön oikeuskanslerille. Päätös valittamisesta ei ollut yksimielinen, sillä seuran äänestyksessä esitys

Pikisaari. Näkymä Polttimokadulta Pikisaarentielle vuonna 1993. Kuva: Jyrki Poussu

tutkimuspyynnön lähettämisestä voitti äänin 8-6 ja yksi jäsen äänesti tyhjää.

Asia aiheutti vakavia erimielisyyksiä seuran sisällä. Osa taiteilijoista vastusti koko valitustietä ja osa Oulun taiteilijaseura -63 ryn jäsenistä vastusti tapaa, jolla asia esitettiin lehdistötiedotteessa. Osa seuran jäsenistä koki demokraattisen toimintatavan käyneen kyseenalaiseksi ja vaati puheenjohtajan eroa. Apulaisoikeuskansleri antoi vastauksen kanteluun syksyllä 1987. Vastauksesta kävi ilmi, ettei lääninhallitus ole menetellyt lainvastaisesti, eikä kantelu anna aiheitta toimenpiteisiin.

Erimielisyyttä ilmeni myös ammattipoliittisissa linjoissa suhteessa Suomen taiteilijaseuraan: Kemin kaupungin tilataideteoskilpailu kirvoitti Suomen taiteilijaseuran kriittiseen kirjeeseen Oulun taiteilijaseura -63 ry:lle syksyllä 1986: ”Suomen Taiteilijaseura odottaa Oulun taiteilijaseura -63 ry:ltä selvitystä, miten on mahdollista, että seura ei valvo alueella ammattitaiteilijoiden etua vaan peräti julkaisee omassa kiertokirjeessään täysin sääntöjen vastaisen kilpailun mainoksen.” STS toivoi myös selvitystä asiasta ensi tilassa ja saikin sen nopeasti. Kritiikin saattelemana Kemin kaupunki sittemmin perui luonnostarjousvaiheen. Myöhemmin Suomen Taiteilijaseura pahoitteli Oulun taiteilijaseura -63 ry:lle lähetetyn kirjeen tiukkaa sävyä ja ymmärsi inhimillisen erehdyksen sekä toivotti sovinnollisesti taiteilijaseuralle hyvää jatkoa.

Pikisaaren puolesta

Pikisaaressa taiteilijoiden työtilat olivat aluksi vanhan villatehtaan piharakennuksessa, joka on rakennettu jo 1889; tila ei ollut mitenkään optimaalinen taiteelliselle työskentelylle. Pikisaaren ateljeet sijaitsivat tuolloin ullakolla, jonne materiaalien kuljettaminen oli vaikeaa. Myös muita ongelmia oli: sähköasennukset olivat autta-

mattomasti vanhat ja jopa vaaralliset, portaat olivat lahot sekä seinissä oli asbestia. Kaleva kirjoittaakin vuonna 1991: ”Taiteilijat haluaisivat työtiloja, joissa ei tarvitsisi työskennellä henkensä kaupalla.” Artikkelin lähtökohtana oli keskustelutilaisuus, jonka läänin taidetoimikunta oli järjestänyt taiteilijoiden työtila-asian pohtimiseksi. Keskustelutilaisuudessa oli myös edustaja Helsingin kaapelitehtaalta: Nokian vanhan kaapelitehtaan kunnostamista taiteelliselle toiminnalle pidettiin esimerkkinä, jota voitaisiin seurata Oulussakin.

Vuosina 1989 ja 1990 Pikisaaren puolesta toimittiin taas. Pelkona oli, että taiteilijayhteisö joutuu ahtaalle kovan rahan asuntojen valmistumisen tieltä. Pikisaaritoimikunta valmisteli saaren kokonaiskäyttösuunnitelmaa, jossa Oulun taiteilijaseura -63 ry oli aktiivisesti mukana taiteilijoita puolustavin kannanotoin. Pikisaaren asukkaat, joiden joukossa oli myös useita taiteilijoita pelkäsivät, että saaren miljöö ei kestä suunniteltua kuormitusta vierasvenesatamineen ja oppilasasuntoloineen. Nämä suunnitelmat saatiinkin sittemmin kumottua.

Esa Leskelä, seuran puheenjohtajana 1980-luvulla toiminut pikisaarelainen kertoo Pikisaaren taiteilijasunnoista: ”Se, että Pikisaareen saatiin taiteilija-asuntoja, oli pitkä prosessi. 1978 valmistui Kaukovainiolle ensimmäiset työhuoneasunnot, olin yksi niistä, joka pääsi silloin sinne asumaan. 1980-luvulla ruvettiin Pikisaarta kunnostamaan. Ennen sitä Pikisaari oli, voi sanoa, melko retuperällä. Tämähän oli entistä teollisuusaluetta, missä oli- olikohan se villatehdas viimeinen, joka lopetti 1960-luvun alkupuolella, taisi olla 1963. Joskus aikanaanhan täällä on ollut valimoa ja maalitehdasta ja villatehdasta ja semmoisia. En sitten tiedä ihan tarkkaan, kai se taiteilijaseuralta lähti aloite, että täällä olisi tämmöisiä vanhoja taloja, joista saisi hyviä työhuoneita ja samalla asuntoja kunnostettavaksi. Kaukovainion asuntojahan oli vain neljä kappaletta, eivätkä ne tietenkään kovin monelle riittäneet. Sittenhän ne rupesivat näitä remonteeraamaan, noita muutamia vanhoja tehdasrakennuksia säilyttämään työhuoneeksi. Muistaakseni tuo talo, missä nyt tehdään perusparannusta oli ensimmäinen, mihinkä yläkertaan rakennettiin työhuone”.

”Taidepiste oli aikaisemmin...mikähän se on alunperin ollut se rakennus...se oli semmoinen graafikoiden työtila. Ensin taidepiste oli Asemakadulla, siinä oli semmoinen pieni liikehuoneisto, pieni näyttelytila ja siinä takatilassa oli grafiikan prässi. Silloin kun Rantalan Kauko oli puheenjohtajana hän sai Tuulikki Pietilältä litoprässin, joka oli iso ja raskas...Kaupungilta saatiin pienimuotoista tukea, että saatiin pidettyä näyttelyitä ja tehtyä grafiikan töitä. Sitten kaupunki nosti vuokraa aika rajusti ja siksi työtilasta jouduttiin luopumaan. Sen jälkeen saatiin täältä Pikisaaresta tila.”

”Sitten 1980-luvulla täällä oli vanhoja rakennuksia, missä on ennen vanhaan asunut tehtaitten työntekijöitä. Niistä sitten ruvettiin kunnostamaan työhuoneasuntoja. Tämä missä me asutaan muutettiin tähän 1988. Kymmenen vuotta asuttiin Kaukovainiolla. Tämä talo, missä nyt asutaan on kahden työläisperheen asunto, jotka olivat kukin keittiö ja kamari -tyyppisiä. Ja vintit olivat kylmiä vinttejä, niihin sitten tehtiin työhuoneita.Pikisaaressa taiteilijoiden tilat olivat aluksi vanhan villatehtaan piharakennuksessa, joka on rakennettu jo 1889; tila ei ollut mitenkään optimaalinen taiteelliselle työskentelylle.”

”Kyllä siinä hankkeessa oli monet tahot mukana, taiteilijaseurakin, ja sitten muita puuhamiehiä, yhtenä heistä Mäen Martti. Aiemmin tuntui, että tämä saari ei kiinnostanut ketään. Esimerkiksi valimo oli tuossa mutkassa... siinä oli vain tiiliseinät...pari kuvanveistäjää käytti sitä sulan maan aikana valimona, Toiviaisen Jouko ja Kochin Ari. Ja tuo maalitehdas, joka on tuossa rannassa, siinäkään ei ollut kuin tiiliseinät ja maapohja... Tämä suuren rahan

vapautuminen ja nousukausi kun alkoi silloin 1980-luvun puolivälin jälkeen, niin sitten rupesi rakentajia kiinnostamaan Pikisaari. Hulluimpina vuosina oli kauheat suunnitelmat siitä, että Kone Oy:n entisestä rakennuksesta olisi tullut pursiseuran klubi ja torin rannasta oli suunnitteilla Hietasaareen köysirata...kaikkea tämmöistä...Se oli silloin kun tuntui, että raha kasvaa puussa."

"Tämmöisenä tämä on ihan sopivan kokoinen, vaikka lisärakentamista taas suunnitellaan. Kontaktit taiteilijoitten kesken perustuu täällä henkilökohtaisiin tuttavuuksiin – muutamalla kuvanveistäjällä esimerkiksi on yhteinen työhuone, jotakin semmoista yhteistoimintaa on. On täällä asukasyhdistyskin, jossa sitten voi periaatteessa olla mukana kaikki, jotka täällä asuvat. Jostain verotustiedoista satuin huomaamaan, että pikisaarelaisten verotuskanta on kaupungin huippuja: sehän ei johdu varmasti taiteentekijöistä. Kyllä se muista asukkaista johtuu. Kyllä täällä lähemmäs parikymmentä taiteilijaa asuu. Muutama teatterilainen asuu myös ja muutamilla taiteilijoilla on pelkästään työhuone täällä. Nämä taiteilija-asunnot ovat kaupungin omistamia kiinteistöjä."

Apuraha-asiat jälleen tapetilla

Seura otti 1990-luvulla voimakkaasti kantaa Etelä-Suomi –keskeistä kuvataidepolitiikkaa vastaan. Asiasta lähetettiin kannanotto opetusministeriölle. Lausuman olivat allekirjoittaneet myös Lapin Taiteilijaseura sekä Kemin Kuvataiteilijat. Konkreettisena esimerkkinä, johon kannanotto puuttui, oli vuoden 1997 näyttökorvausapurahojen jako, jossa oli lähes täysin syrjäytetty Pohjois-Suomessa työskentelevät taiteilijat. Sadasta jaetusta näyttökorvauksesta vain kaksi apurahaa tuli Pohjois-Suomeen, Ouluun. Kannanottoa tuki myös läänin taidetoimikunta.

Lieneekö pohjoisten taiteilijaseurojen kannanotto vaikuttanut seuraavan vuoden apurahojen jakoon, sillä vuonna 1998 näyttökorvausapurahoja jaettiin lähes kaksi miljoonaa markkaa edellisvuotista enemmän ja apurahojen jaossa oli näyttökorvauslautakunnan tiedotteen mukaan pyritty alueelliseen tasapuolisuuteen. 165:stä jaetusta näyttöapurahasta seitsemän apurahaa myönnettiin Ouluun ja lähiympäristöön, yksi Lappiin. Taiteilijaseuran puheenjohtaja vuodelta 1998 Kirsti Carlenius, piti kuitenkin pohjoissuomalaisen taiteilijan asemaa edelleen vaativana. Hän koki, että suurin tuki ja arvostus menee edelleen pääkaupunkiseudulle.

SKjL ja pohjoiset taiteilijat

Kuuluminen Suomen kuvataidejärjestöjen liittoon on puhututtanut seurassa ajoittain. Oulun taiteilijaseura -63 ry oli eronnut liitosta, mutta liittyi siihen uudestaan vuonna 1987. Kiista kuulumisesta liittoon virisi taas vuonna 1995. Taiteilijaseura kommentoi kuvataidetoimikunnan järjestämässä neuvottelussa alueellisen toiminnan kehittämiseksi seuraavasti:

"Kenen joukoissa seisot? 1980-luvun alun riidat johtivat muutaman taiteilijan eroamiseen Oulun taiteilijaseura -63 ry:stä. Taustalla lienee vaikuttanut OTS:n suhde Suomen Kuvataidejärjestöjen Liittoon, yhtäältä lojaalisuus Suomen taiteilijaseuran pyrkimyksille vaikuttaa pääkaupunki — muu maa -asetelmaan tasapainottavasti."

"Valtakunnallisten liittojen toiminta on täältä katsottuna paikallista ja Helsinki-keskeistä. Tarvitseeko liitoilla edes olla maakunnallisia tai valtakunnallisia tavoitteita? Ja pystyvätkö Helsingissa toimivat liitot niitä mitenkään toteuttamaan?"

"Yksi esimerkki valtakunnallisten ja paikallisten kuvataidejärjestöjen yhteistyöstä ja sen tasosta olivat Suomen taiteilijaseuran 100-vuotisjuhlanäyttelyt, joihin paikallista taiteilijaseuraa pyydettiin mukaan viime tin-

gassa ja vailla pienintäkään taloudellista tukea. Kiitoksena alueellisesta toiminnasta oli maininta julkaisussa. OTS 63 on SKjL:n jäsenjärjestö, mutta eroamista on harkittu. Asiasta on puhuttu useasti. Toisaalta SKjL ei ole palvellut kovinkaan hyvin oululaisia, mutta toisaalta sen nähdään johtuvan myös omasta epäaktiivisuudesta."

Oulun taiteilijaseura -63 ry:n suhteet SKjL:oon ovat kuitenkin parantuneet tästä. Esimerkiksi vuonna 2003 Oulun taiteilijaseura -63 ry:n jäsen Mary Gregory toimi SKjL:n hallituksen puheenjohtajana.

Taiteilijatyöpaja

Lokakuussa 1994 Oulussa käynnistyi kulttuuritoimen alaisuudessa taiteilijoiden työllistämisprojekti, joka sai nimen Oulun taiteilijatyöpaja. Taiteilijatyöpajan toiminta ajatuksena oli kartoittaa taiteilijoiden työllistymismahdollisuuksia ja luoda uudenlaista kysyntää taiteilijoiden ammattiosaamiselle. Työllistämisellä pyrittiin vaikuttamaan siihen, että taiteilijoiden työpanos huomattaisiin voimavarana, jonka hyödyntäminen olisi mahdollista monella yhteiskunnan alueella. Johtoajatuksena oli taiteilijan ammatin arkipäiväistäminen muiden ammattien joukkoon ja taiteilijan aseman vahvistaminen. Hanke sai EU-tukea.

Taiteilijatyöpaja työllisti oululaisia taiteilijoita puolen vuoden jaksoissa vuoteen 1999 saakka. Ensimmäinen taiteilija työllistettiin kesäkuussa 1999. Kaikkiaan työllistämisjaksoja kertyi noin 100 kappaletta. Työpajan toiminnassa tärkeintä oli prosessi, minkä vuoksi siitä ei tehty esimerkiksi esitettä koskaan: työpaja oli joustava yksikkö, joka muotoutui aina kulloisenkin projektin mukaan. Oulun taiteilijatyöpajan ideaa käytettiin muuallakin Suomessa, esimerkiksi Jyväskylässä. Taiteilijatyöpajan tuloksena syntyi monitaiteellista yhteistyötä, maalauksia, veistoksia, esityksiä, kursseja, näyttelyitä ja tilataideteoksia.

Vuoden 1999 lopulla Oulun taiteilijaseura -63 ry järjesti taidemuseolla keskustelutilaisuuden Oulun kaupungin ja taiteilijoiden edustajille koskien kuvataiteilijoiden työllistymistä ja toimeentulon turvaamista. Tilaisuus järjestettiin taiteilijatyöpajatoiminnan loppumisen vuoksi. Kokouksessa myös käsiteltiin ns. prosenttipäätöstä, joka tarkoittaa että rakennuskustannuksissa otettaisiin huomioon yksi tai kaksi prosenttia taidehankintoja varten. Konkreettisia päätöksiä ei kuitenkaan tehty. Myöhemmin samana vuonna Oulun taiteilijaseura -63 ry teki kyselyn työtilojen tarpeesta. Kyselystä kävi ilmi, että työtilatarve on huomattava. Oulun kaupungin kulttuuritoimi ja kiinteistövirasto olivat taiteilijaseuran kanssa selvittämässä, mistä löytyisi tilaa ja miten rahoitus voitaisiin järjestää.

Nettiaikaan

Oulun taiteilijaseura -63 ry:n kotisivut saatiin internettiin vuonna 1996. Seuraa ja sen toimintaa esiteltiin, samoin jäseniä töidensä kautta. Verkkogalleriassa taiteilijoille avautui mahdollisuus esitellä omia töitään. Lisäksi verkko toimi myyntikanavana taiteilijoille: yhteystiedot sähköpostiosoitteineen mahdollistivat kontaktit taiteesta kiinnostuneisiin sivuilla vierailijoihin. Taiteilijaseura julkaisi lehdistölle tarkoitetun tiedotteen sivuillaan.

"Taidetta verkkoihin – verkkotaidetta. Taiteen kieli on kansainvälinen. Siksi taidetta voi ja kannattaa tuoda esille Internetin välityksellä maailmanlaajuisesti. Oulun taiteilijaseura -63 ry avaa lähipäivinä ARTHouse Oulu -verkkogallerian. Sen kautta oululaiset taiteilijat voivat esittää ja markkinoida töitään sekä kokeilla aivan uusia digitaalisen taiteen muotoja, joita tietoverkot ja vuorovaikutteisuus mahdollistavat. Hankkeen avulla pyritään myös lisäämään oululaisten taiteilijoiden työtilaisuuksia ja tekemään oululaista taidetta tunnetuksi."

Rumputuksessa, eli Oulun kaupungin tiedotuslehdessä, haastateltin silloista puheenjohtajaa ja hankkeen puuhanaista Kirsti Carleniusta, joka kertoi verkkogalleriassa olevan mukana nelisenkymmentä seuran noin 70:stä jäsenestä. Kirsti Carleniuksen mukaan ideana on tarjota taiteilijoiden töitä kaikille halukkaille ostajille, joiden on verkon kautta helppo vertailla eri taiteilijoiden töitä keskenään ja valita haluamansa teokset. Myyntityön ohella Kirsti Carlenius toivoo verkon vaikuttavan taiteilijoden työllistymismahdollisuuksien esimerkiksi kotisivujen tekijöinä.

2000-luku — yhteistyötä

Oulun taiteilijaseura -63 ry:n toiminta on ammattimaistunut viimeisen kymmenen vuoden aikana, 2000-luku näyttäytyykin toiminnassa yhteistyöverkostojen rakentamisen kautena. Oulun taiteilijaseura -63 ry on pyrkinyt toimimaan yhteistyössä Oulun kaupungin ja sen eri hallintokuntien, kuten Oulun taidemuseon, Kulttuuritalo Valveen ja Teknisen keskuksen kanssa edistääkseen kuvataiteilijoiden toimintaedellytyksiä sekä kehittääkseen paikallista ja alueellista visuaalista kulttuuria. 2000-luvulta onkin hyvä tarkastella muutamia, koko kaupunkia koskevia hankkeita, joissa Oulun taiteilijaseura -63 ry on ollut mukana.

2000-luvulla Oulun taiteilijaseura -63 ry on toiminut mukana useissa kehityshankkeissa, joiden tavoitteena on ollut kuvallisen kulttuurin edistäminen Oulussa ja lähiseudulla. Vuonna 2006 Oulun taiteilijaseura -63 ry ajoi aktiivisesti taiteilijaprofessorin arvonimeä Raimo Metsänheimolle. Oulun taiteilijaseura -63 ry oli mukana Oulu 11-kulttuurikaupunkiprojektissa ja sen jatkoksi syntyneessä Oulu 15 hankkeessa. Oulu 15 -hankkeen tarkoituksena on löytää yhteistyömuotoja kulttuuritoimijoille ja edistää luovaa yrittäjyyttä sekä kulttuurin vientimahdollisuuksia. Oulun taiteilijaseura -63 ry toimi vuonna 2009 Pikisaari-työryhmässä, jonka tarkoituksena oli parantaa kuvataiteilijoiden toimintaedellytyksiä Pikisaaren alueella. Työryhmän tehtävänä oli parantaa saaren toimijoiden ja kaupungin välistä vuorovaikusta, sekä edistää Pikisaaren vuokra-asuntojen ja työtilojen vuokraustoiminnan, käytön ja ylläpidon joustavuutta ja läpinäkyvyyttä. Pikisaari -hanke johti kiinteistöosakeyhtiö Oulun Pikisaaren perustamiseen, jota hallinnoi Sivakka -yhtymä.

Vuoden 2012 alussa Oulun taiteilijaseura -63 ry aloitti yhteistyön Oulun keskustan asukastuvan kanssa. Oulun taiteilijaseura -63 ry ja asukastupa sopivat kahden vuoden ajan kestävästä yhteistyöstä, johon kuuluu taiteilijaseuraan kuuluvan taiteilijan mahdollisuus järjestää taidenäyttely asukastuvan tiloissa. Taidenäyttely kestää kolme kuukautta ja asukastupa järjestää avajaistilaisuuden. Vuoden aikana on tarkoitus järjestää kolme taidenäyttelyä. Yhteistyö sopi Oulun taiteilijaseura -63 ry:n tavoitteeseen jalkauttaa taidetta enemmän paikallisten ihmisten pariin ja asukastupa on juuri sopiva tälläinen kohde. Oulun taiteilijaseura -63 ry:llä on toiminnanjohtaja Seija Saarikon mukaan tavoitteena jatkaa hedelmällistä yhteistyötä ja laajentaa sitä koskemaan esimerkiksi päiväkoteja, kouluja ja vanhainkoteja. Vuoden 2012 satoa on myös Taideraati, joka on levyraadin tapaan toimiva tapahtuma. Taideraadissa on oululaisia vierailijoita kommentoimassa taidelainaamo ARTon valikoimasta poimittuja teoksia.

Visuaalisten alojen kehittämishanke Art360

Valtakunnallisen ART360 kuvataidehankkeen tavoitteena oli vuosina 2008-2011 lisätä kuvataiteen toimijoiden käytännönläheistä liiketoimintaosaamista. Hankkeen toimijat muodostivat valtakunnallisen yhteistyöverkoston kuvataidealalle luomaan liiketoimintamalleja, joilla edistettiin kuvataiteen roolia yh-

Taideraati ARTOulu-tapahtumassa valveella 2011. Raadin vetäjänä oikealla Taija Leinonen (nyk. Sailo). Kuva: Markku Siekkinen

teiskunnan eri alojen kehittäjänä. Hanketta koordinoi Satakunnan ammattikorkeakoulu. Oulun taiteilijaseura -63 ry sekä PROTO ry olivat edustamassa Oulua hankkeessa. Muita yhteistyökumppaneita olivat muun muassa Helsingin Taiteilijaseura ry, Suomen Taiteilijaseura, Taidemaalariliitto ja Tampereen Taiteilijaseura ry. Hanketta rahoitti Euroopan Sosiaalirahasto, Etelä-Suomen lääninhallitus sekä Helsingin, Kankaanpään, Porin, Tampereen ja Oulun kaupungit ja Pohjois-Satakunnan Kehittämiskeskus. Jokaisella toimijalla oli hankkeessa oma painopistealueensa.

Kesän 2007 aikana Oulun taidemuseo kartoitti Oulun seudun visuaalisten alojen toimijat, sekä julkiset että yksityiset. Heille kohdistettiin kysely, jossa selvitettiin alan ammattilaisten kehittämistarpeita sekä näkemyksiä kehittämisen suunnasta. Keskeisenä nousi esille toimialan ammattimaistaminen, liiketoiminnan kehittäminen, yritysmuotoisen toiminnan mahdollisuuksien hyödyntäminen, visuaalisten alojen kaupallisten palveluiden kehittäminen verkostoitumalla ja kansainvälistyminen. Oulussa päädyttiin taiteilija- ja muotoilijaseuran yhteiseen hankkeeseen, sillä molemmilla seuroilla oli yhteinen toiminnanjohtaja ja yhteisiä toimintoja. Oulun osahankkeen tavoitteena oli tuotteistaa kuvataiteen ja muotoilun palveluja ja edistää kansainvälistymistä. Hankkeen puitteissa järjestettiin muun muassa taiteilijoille ja muotoilijoille suunnattuja koulutuksia, toteutettiin projekteja ja kerättiin tietoa hankeverkoston käyttöön.

Toiminta käynnistyi syksyllä 2008 aluekoordinaattori Helena Ylisirniön johdolla. Vuonna 2009 aluekoordinaattoriksi siirtyi Kaisa Nyberg (nyk. Logren) ja Taija Leinonen (nyk. Sailio) aloitti alueen visuaalisten alojen managerina. Vuonna 2010 aluekoordinaattoriksi nimettiin Heidi Huovinen ja vuonna 2011 tehtävää hoiti ma-

ARTOulu 2011 Valveen galleriassa. Kuva: Jyrki Poussu

nagerin toimiensa rinnalla Taija Sailio. Hanketoiminta päättyi Oulussa syksyllä 2011.

Hanke järjesti toiminta-aikanaan useita koulutustilaisuuksia Oulussa. Koulutustilaisuudet käsittelivät myyntiportfolion tuotteistamista, kuratointia, kuvataiteilijan verotusta ja taidesopimusten solmimista. Taiteilijan kansainvälistymistä käsiteltiin myös. Teoskuvauksen ja kuvankäsittelyn opettamista taiteilijoille ja muotoilijoille järjestettiin niin ikään. Erilaisia tilaisuuksia järjestettiin lähes kaksikymmentä.

Koko hankekauden aikana manageri tapasi yksityistapaamisissa yli 50 taiteilijaa ja muotoilijaa. Tapaamisten tavoitteena oli aluksi saavuttaa kokonaiskuva alueen toimijoiden työnkuvasta ja koulutustarpeesta. Myöhemmin tapaamisissa keskityttiin enemmän henkilökohtaisen liiketoiminnan kehittämiseen. Teemoja olivat muun muassa markkinointimateriaalin ja –suunnitelman tuottaminen, hinnoittelu, näyttelyyn valmistautuminen sekä liikeideat. Taija Sailio kertoo, että alku oli haastava sillä hanke ymmärrettiin eri tavoin. Osa ymmärsi hankkeen olevan taiteilijavapauksiin puuttumista ja ylhäältä päin tuotua markkinoinnin pakkosyöttöä. Taija Sailion mukaan tästä ei kuitenkaan ollut kyse, vaan tarkoituksena oli pikemminkin antaa taiteiljalle työkaluja oman työnsä paremmin esille saamiseksi.

ART360 keskittyi järjestötasolla kehittämään Taidelainaamo ARTo:n ja Galleria 5:n toimintaa tarkastelemalla muun muassa palveluiden laatua, markkinointia, sopimuksia ja tuottamista. ART360-hankkeen alla kehitetyn Verkkokauppa-hankkeen tavoitteena oli sähköisen liiketoiminnan kehittäminen järjestöjen taidelainaamo- ja teosvälitystoimintaa varten. Hanke ei kuitenkaan lähtenyt odotetulla tavalla käyntiin ja Oulun taiteilijaseura -63 ry päätti jäädä seuraamaan muiden kokemuksia ja odotella parempia taloudellisia aikoja. Näin ollen hanke jäi Oulun taiteilijaseura -63 ry:n osalta kesken.

ART360 –hankkeen puitteissa Oulun taiteilijaseura -63 ry osallistui Habitare-messuille 9 -13.9.2009. Oulun taiteilijaseura -63 ry oli edustettuna muiden hankkeeseen kuuluvien osapuolien yhteisosastolla. Osastolla esiteltiin taidelainaamojen toimintaa. Osastolla esiteltiin myös taidelainaamojen teoksia, Oulun lainaamoa edustivat teoksillaan Pekka Homanen, Leena Kangas, Petra Kaminen-Mosher, Kari Södö sekä Kimmo Nissinen.

Vuonna 2011 ART360 –hanke oli mukana Oulun rakentajamessuilla. Messuilla järjestetyllä työnäytös –alueella saattoi seurata taiteilijaa työssään. Lisäksi messuilla järjestettiin Taideklinikka, jossa yleisöllä oli mahdollisuus saada tietoa taiteesta. Oulun taiteilijaseura -63 ry:n toiminnanjohtaja Seija Saarikko kertoo kokemuksen ja yleisön palautteen olleen erittäin positiivista. ART360 -hanke toi paljon uusia toimintaideoita ja -tapoja, joita Oulun taiteilijaseura -63 ry on nyt lähtenyt toteuttamaan. Oululainen kulttuuriyhteisö puhaltaa yhteen hiileen ja hyödyntää keskinäistä osaamista ja yhteistyöverkostoja, joita ART360 -hankkeessa luotiin.

ARToulu

Pohjoisen taiteen teosvälitystapahtuma eli ARTOulu on Oulun taiteilijaseura -63 ry:n järjestämä viikonlopun mittainen taidetapahtuma. ARTOulu järjestettiin ensimmäisen kerran vuonna 2010 Kulttuuritalo Valveella, jossa tapahtuma on järjestetty myös seuraavina vuosina. Tapahtuma on ollut kaikille avoin ja ilmainen. Tapahtumassa oleva näyttelykokonaisuus on pyritty tekemään monipuoliseksi ja edustavaksi kattaukseksi Oulun alueen nykytaiteesta ja on osoitus Oulun taiteilijaseura -63 ry:n jäsenten elinvoimaisuudesta. Esimerkiksi vuonna 2011 esillä oli 300 teosta 46:lta taiteilijalta. ARTOulun tavoitteena on ollut tehdä taiteen ostamisesta aikaisempaa helpompaa ja tavoittaa yleisöä, joka ei

yleensä gallerioihin eksy. Tapahtuma on ollut myös yleisömenestys, sillä kävijöitä on vuosittain ollut noin tuhat henkeä ja ARTOulusta pyritäänkin vakiinnuttamaan osaksi Oulun kulttuurielämää.

ARTOulu ei pelkästään keskity taidemyyntiin, vaan tapahtumassa on runsaasti muuta taideohjelmaa: taidepolkuja, taideraati sekä erilaisia performance- ja musiikkiesityksiä. Tapahtumaan kuuluu olennaisena osana myös taiteilijatapaamiset ja täten nähdä kasvot myytävien teosten takana. Taidelainaamo ARTOn toimintaan on myös mahdollista tutustua.

Tapahtumalla on oma konsepti, jota kehitetään palautteen perusteella. ARTOulu on osoitus uudenlaisesta toimintamallista, joita ART360 -hankkeessa ideoitiin ja jota on siitä saatujen virikkeiden pohjalta lähdetty luomaan. ART360 –hankkeen tavoitteiden mukaisesti ARTOulussa on pidetty erilaisia seminaareja, joiden tarkoituksena on tehdä tutuksi erilaisia muotoja kuluttaa taidetta. Tapahtuma on näyttänyt myös, että Oulun seudun taidepiirit toimivat yhteistyössä ja luovat uudenlaista sekä elinvoimaista kaupunkikulttuuria.

Lasaretinväylä

Oulun kaupunki järjesti tontinluovutuskilpailun vuonna 2007 koskien koko Lasaretinväylän aluetta Rauhalasta taidemuseoon. Kilpailutuksessa edellytettiin, että suunnitelmat ottavat huomioon kulttuuritilojen rakentamisen alueelle. Oulun taidehalli- ja kansainvälinen monitaiteellinen residenssihanke käynnistyi Oulun taiteilijaseura -63 ry:n osalta vuonna 2009. Oulujoen suistoalueella Lasaretinväylällä sijaitseva entisen energialaitoksen voimalarakennus peruskorjataan taidehallitilaksi, jonka yhteyteen tulee myös tilat taiteilijaresidenssille.

Hanketta varten perustettiin yhteistyöryhmä, jossa oli mukana edustajia Oulun taiteilijaseura -63 ry:stä, Pohjoinen Valokuvakeskus ry:stä, JoJo:sta ja PROTO ry:stä. Yhteistyöryhmä haki kehitysrahaa, sillä kaikki mukana olevat tahot ovat pieniä kolmannen sektorin toimijoita, joilla ei ole edellytyksiä saada esimerkiksi palkattua työvoimaa hankkeen suunnitteluun ilman erillisistä rahoitusta. Alkuvuodesta 2011 hankkeelle myönnettiin rahoitus, jossa päärahoittajana toimii Pohjois-Pohjanmaan liitto ja osarahoittajana Oulun kaupunki. Kehitysrahoitus myönnettiin vuoden 2013 alkuun asti, jolloin hankkeen suunnitteluvaiheen pitäisi olla ohi. Lasaretinväylähanketta hallinnoi Pohjoinen valokuvakeskus, kaikkien neljän toimijan puolesta. Oulun taiteilijaseura -63 ry:n jäseniä on mukana suunnitteluvaiheessa, mutta ei kokopäiväisesti, vaan omien töidensä ohessa.

Lasaretinväylän taidehalli –hankkeen tavoitteena on saada Ouluun ympärivuotisesti toimivat tilat, joissa voidaan järjestää erilaisia taidetapahtumia ja näyttelyitä. Taidehallin toiminnasta vastaamaan on perustettu kuvataidealan organisaatioiden yhteistyöverkosto, joka vastaa taidehallin näyttelyohjelmistosta ja toiminnasta. Residenssitilat mahdollistaisivat kansainvälisiin vaihtoohjelmiin osallistumisen.

Noin 400 neliön näyttelytilaa voitaisiin käyttää erilaisten messu- ja myyntinäyttelytapahtumien järjestämiseen. Näyttelytilaa voisi myös vuokrata koti- ja ulkomaisille järjestäjille, yksityisille taiteilijoille, työryhmille ja kuraattoreille. Näyttelytilat voidaan vuokrattaisiin joko yhtenä tilana tai ne voitaisiin jakaa useamman samanaikaisesti olevan näyttelyn tai tapahtuman kesken. Oulun taiteilijaseura -63 ry toivoi hankkeeseen mukaan nimenomaan suurta näyttelytilaa, joka voidaan tarvittaessa jakaa osiin. Tämä mahdollistaisi tasokkaiden näyttelykokonaisuuksien järjestämisen Oulussa. Näyttelytilan avulla taiteilijaseura toivoo saavansa uusia yhteistyömahdollisuuksia ja positiivista imagoa.

Taidehallin työmaakäynti, etualalla Julia Heikkilä ja Mary Jane Gregory 2012. Kuva: Markku Siekkinen

Haastattelut

Kuva Oulun Raatin uimahallin Kaarto-teoksen ripustuksesta 2010. Kuva: Tarja Kekäläinen/Oulun taidemuseo

Karoliina Niemelä

Valmistuin Taideteollisesta Korkeakoulusta taiteen maisteriksi vuonna 1984. Olin jo opiskelija-aikoinani aktiivinen taiteilijapolitiikassa.

Siirryin seuran varapuheenjohtajasta puheenjohtajaksi 1995, kun silloinen puheenjohtaja Timo Jokela muutti Rovaniemelle. Syy, miksi aloin puheenjohtajaksi oli taiteilijapolitiikka, kun sen kautta pystyy edes jotenkin vaikuttamaan taiteilijoiden aseman parantamiseen. Halusin alkaa kehittämään Oulun taiteilijaseura -63 ry:stä enemmän ammattimaista taiteilijajärjestöä.

Puheenjohtajakaudellani Oulun kaupungin jakamista kulttuurimäärärahoista meni leijonanosa poliittisille kulttuurijärjestöille. Käytiin tutkimassa niitä avustushakemuksia. Eräskin järjestö saanut satakolmekymmentätuhatta markkaa oopperamatkaan Pariisiin. Se tuntui niin hirveen epäoikeudenmukaiselta, että taiteilijaseura tai yksittäiset taiteilijat eivät ikinä saaneet niin isoja rahasummia. Tutkimuksen seurauksena poliittiset kulttuuriavustukset siirrettiin eri momentille ja meidän avustukset kasvo.

Yhdeksänkymmentäluvulla yksi hienoimpia Oulun kaupungin vetämiä hankkeita oli Taiteilijatyöpajan toiminta, joka mahdollisti taiteilijoille puolenvuoden palkallisen työskentelyjakson. Muun muassa moni koulu sai tai-

detta seinilleen. Kun taiteilijatyöpaja sitten lakkautettiin vuonna 1999, niin järjestettiin taidemuseolle keskustelutilaisuus, jossa koetettiin vaikuttaa siihen että toiminta olisi jatkunut. Se oli EU-hanke, ja sitä varten se oli rahaa saanut, että olisi luotu pysyvä toimintamalli.

Asia, missä ollaan taiteilijaseurana toimimisena onnistuttu, on Pikisaaren puolesta taisteleminen. Asuin Pikisaaressa neljätoista vuotta kolmessa eri asunnossa ja mun työhuone on edelleen siellä. Pikisaarellehan on annettu taiteilijaleima ja siitä on tullut paljon hyvää, mutta myös pahaa. Se kateuden määrä, että siellä asuu taiteilijana, on niin iso, että se sai minut muuttamaan pois sieltä.

Merkkipaaluja seuran historiassa on ollut prosenttiperiaatteen saaminen Ouluun. Se ei ole koskaan mennyt suhteessa reaalirakentamisen kanssa, vaan ne rahat aina laahaa jäljessä.

Oulun taiteen vuosinäyttelyiden poistuminen oli harmi, sillä ne oli iso juttu aikoinaan. Kerran vuodessa sai oululaiset tulla kattomaan, että mitä niitten oman kaupungin taiteilijat on saaneet aikaiseksi. Sieltä myytiinkin tauluja paljon. Sitten yhtäkkiä oululaisista taiteilijoista ei ollutkaan mihinkään ja ne ei kelvanneet mihinkään. Nyt on taas paikallisuus nousussa, on esimerkiksi tämä Lumipallo-efekti, Pohjois-Suomen biennaali, jossa oli Lapin- ja Oulun läänin taiteilijoiden teoksia taidemuseolla ja ympäri kaupunkia.

Yhdeksänkymmentäluvulla seuran jäsenkriteereitä muutettiin niin, että pääsi lievemmillä kriteereillä seuran jäseneksi. Sehän aiheutti joissakin ammattitaiteilijoissa närää ja erojakin tapahtui. Toki siinä on se pelko, että kun sääntöjä lievennetään, niin ammatillisuus seuran toiminnasta häviää. Tällä hetkellä meillä on noin 160 jäsentä. Jos mun puheenjohtajakauden alussa jäseniä oli 45, niin ei se nyt ihan hirveetä se kasvu ole ollut. Loppujen lopuksi se osuus, mikä taiteilijoista jää tänne pohjoiseen, on pieni.

Yksi iso huoli taiteilijoille on ollut oikeus verovähennyksiin. Materiaalikustannuksia ei saanut vähennettyä verotuksessa. Eräs verovirkailija kehotti tekemään valituksen lääninoikeuteen. Sain sitten lääninoikeudesta päätöksen, että olen ammattitaiteilija. Se antoi sitten oikeuden vähentää materiaalikustannukset siitä mistä tienaakin, on se taiteesta, opetustyöstä tai muusta työstä. Olihan se siihen aikaan turvatonta olla taiteilija, ja eihän siitä ole montakaan vuotta kun apurahoista alkoi kertymään eläkettä. Taiteilijat ovat pitkään olleet lainsuojattomia.

Seuran toiminta on nykyään muuttunut ammattimaisemmaksi. Meillä on toiminnanjohtaja, työntekijät toimistolla, oma galleria ja osoite. Seuralla on kumppanuussopimus kaupungin kanssa, joka antaa mahdollisuuden viedä toimintaa vakaamalle pohjalle. Jo yhdeksänkymmentä luvulla mietittiin, että mitä muuta taiteilija voi tehdä, kun vaan pelkästään töitään työhuoneella. Vanha käsityshän oli se, että taiteilija istuu työhuoneellaan ja sille kannetaan apurahaa. Itse en kuulu siihen ikäluokkaan. Kun taiteilijoita sitten alettiin kouluttaa enemmän, niin tuli ongelma siitä, että taiteilijan pitäisi tehdä muutakin kun vaan taiteilla. On se vieläkin ongelma, että yhteiskunta ei osaa hyödyntää taiteilijoita tarpeeksi. Mutta nyt seura on mukana luomassa uusia toimintatapoja, jolla taiteilijoita saadaan paremmin mukaan yhteiskunnan toimintaan. Jalkautumaan sinne tavallisen kansan pariin ja yrityksiin. Nyt menee mun mielestä hyvin, mutta on pelko, että tulee taas uusi lama ja aletaan taas kulttuurista säästämään. Sehän se on aina ensimmäisenä leikkurissa.

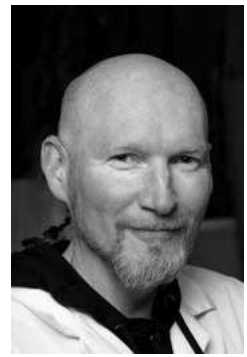

Kari Södö

Millaisena koit oman puheenjohtajakautesi?

Siihen aikaan seuralla ei ollut toiminnanjohtajia ja puheenjohtaja hoiti yksin aika paljon asioita. Tietenkin hallitus oli siinä apuna, mutta yksin joutui kuitenkin paljon tekemään. Nythän henkilökuntaa on seurassa töissä toimistolla useampiakin mikä on hieno asia. Päivi Uusi-Hallilla oli silloin minulle suurena apuna, Päivi oli ollut jo aikaisempienkin puheenjohtajien aikana sihteerinä ja se toi jatkuvuutta tähän hommaan. Vuonna 2002 saatiin järjestettyä taiteilijaseuralle työllistetty henkilö, joka oli sitten Päivi.

Päämääräni oli, että taiteilijaseuralle pitää saada uskottavuutta. Seurasta oli eronnut aikaisempina vuosina taiteilijoita kuka mistäkin syystä. Sitten oli myös taiteilijoita, jotka epäröivät liittyä seuraan, koska sen asema ammattitaiteilijoiden järjestönä kyseenalaistettiin. Tällaisista jutuista on nyt pääsääntöisesti päästy eroon, kun mm. otettiin käyttöön tiukemmat jäsenvaatimukset. Otimme soveltaen käyttöön samoja kriteerejä kuin esimerkiksi Suomen Taiteilijaseuran jäsenjärjestöillä oli. Kotimaiset jurytetyt näyttelyt, valtakunnalliset näyttelyt,

galleria näyttelyt ja ylipäätänsä taiteellinen toiminta. Kriteerejä oli kahdeksan, joista kolme piti täyttää tai jos täytti kaksi, niin pääsi kokelasjäseneksi. Kokelasjäsenyydellä pyrittiin antamaan mahdollisuus vastavalmistuneelle taiteilijalle, jolla oli pyrkimys kuitenkin alkaa ammattitaiteilijaksi.

Miten näet jäsenyyden taiteilijaseurassa?

Uran alussa tietenkin on tärkeää, että on mahdollisuus kuulua seuraan, kun taiteilijuus on vielä hakusessa. Tietenkään se ei vielä riitä, mutta se voi olla ensimmäinen askel. Sen jälkeen tulee sitten valtakunnalliset järjestöt. Tärkeintä varmaankin kuitenkin on että syntyy kontakteja muiden taiteilijoiden kanssa ja seuran järjestämien näyttelyiden ja tapahtumien kautta on mahdollisuus osallistua niihin ja päästä esille.

Seura on taiteilijoitten paikallistason edunvalvontajärjestö ja otimme kantaa niihin asioihin, jotka vaikutti taiteilijoiden toimintaan. Esimerkiksi siihen aikaan oli vielä Kaukovainiolla residenssi-asuntoja, mutta sitten kaupunki päätti muuttaa ne normaaleiksi asunnoiksi. Toisaalta ne asunnot olivat hieman hankalia, sillä työtilat oli asuintilojen yhteydessä. Mutta siellä asui yksi jäsentaiteilija joka olisi halunnut jatkaa asumista residenssissä. Lehtiin ja kaupungille kirjoitettiin asiasta. Useimmiten kantaa jouduttiin kuitenkin ottamaan lehtikirjoituksiin, joissa, kuten edellä on mainittu, tietyiltä tahoilta seuran asema ammattitaiteilijoiden järjestönä kyseenalaistettiin.

Millaisena koit valtakunnallisten järjestöjen suhteen Oulun taiteilijaseura -63 ry:seen?

Valtakunnallisilla järjestöillähän ei ole toimintaa täällä, mutta ollessasi jonkun STS:n jäsenjärjestön jäsen saat niiden jäsenkirjeitä ja voit osallistua niiden toimintaan. Kaikki OTS:n jäsenet eivät kuitenkaan kuulu johonkin STS:n jäsenjärjestöön. SKJL muodostuu taas paikallisista taiteilijajärjestöistä ja yhteistyö siihen suuntaan on aktiivisempaa. Järjestöjen kokouksiin voi osallistua, mutta ikävä kyllä harvemmin niihin tulee pohjoisesta lähdettyä. Onneksi on kuitenkin aktiivisia jäseniä, jotka täältä käsin käyvät mm. vuosikokouksissa ja ovat mukana erinäisissä valtakunnallisissa luottamustehtävissä. Totta kai se hankaloittaa, kun matka täältä käsin on niin pitkä vähän joka suuntaan. Se karsii paljon osallistumista esim. valtakunnallisiin näyttelyihin erityisesti kustannusten noustessa korkeiksi. SKJL ja joskus STS järjestävä toki vuosinäyttelyitä maakunnissa. Oulussa niitä ei tosin ole minun aikana vielä ollut. Kaiken kaikkiaan valtakunnalliset järjestöt, varsinkin STS ja sen jäsenjärjestöt, voisivat olla aktiivisempia maakuntiin päin tavalla tai toisella.

Leena Kangas

Miten olet kokenut seuran toiminnan muuttuneen omana jäsenaikanasi?

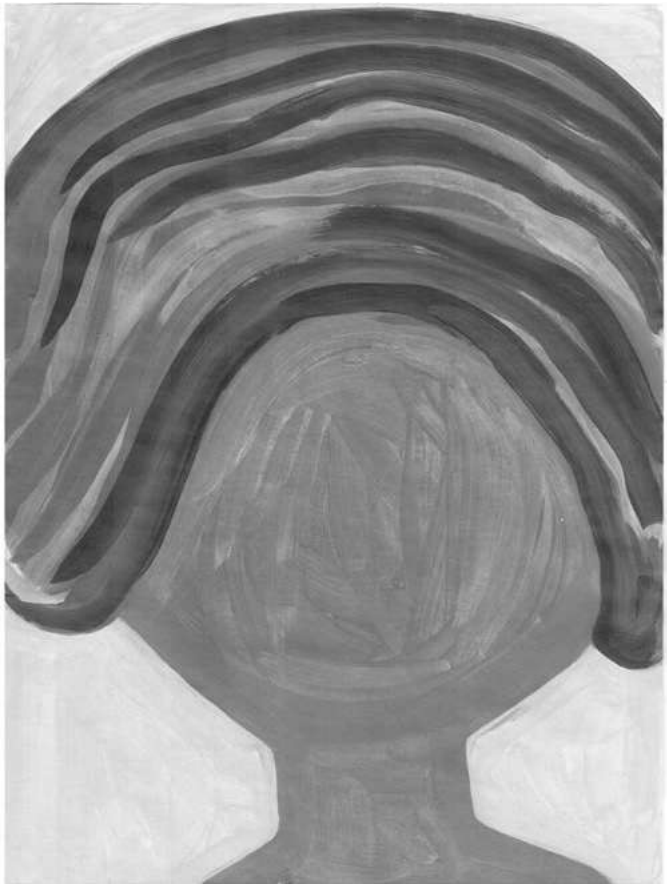
Muutin takaisin Ouluun 1993 ja meni muutama vuosi, että en ollut tekemissä näiden asioiden kanssa. Mutta sitten tuli halu saada kontaktia toisiin taiteilijoihin ja olla osa taiteilijayhteisöä.

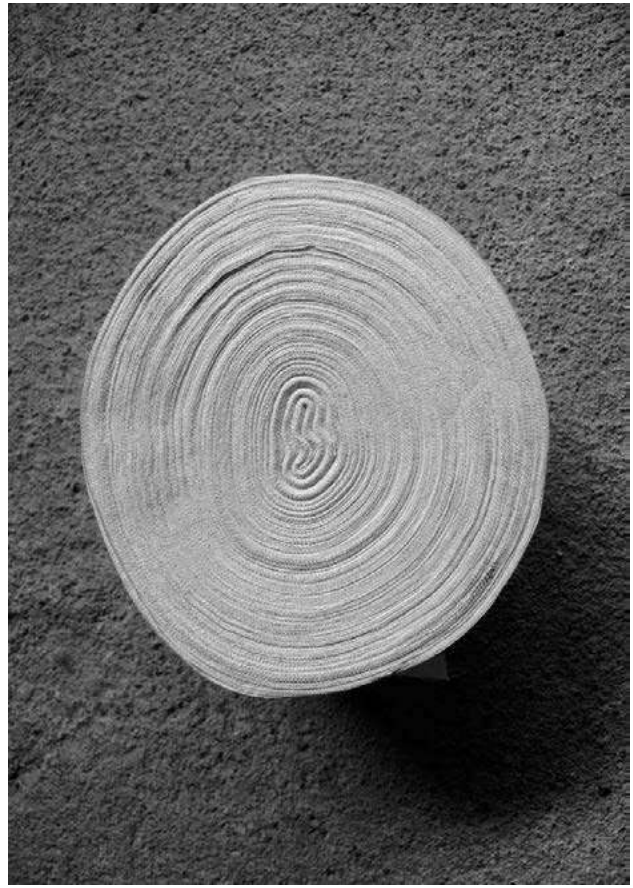
Liityin seuraan muistaakseni vuonna 1996. Olin ensin rivijäsenenä, sitten työryhmissä ja toimikunnissa, kuten näyttelytoimikunnassa. Sitten olin hallituksen jäsen, ja kun taas tuli eteen se suuri kysymys, kuka ryhtyy puheenjohtajaksi, suostuin ehdolle.

Jossakin vaiheessa 2000-luvun alussa, kun olin pj ja hallituksessa, alkoi tulla sellaisia isoja muutoksia seuran toimintaan. Piti muuttaa strategioita ja miettiä sitä, mikä on seuran merkitys. Eli kuinka paljon seura toimii vain jäsenistölle ja kuinka paljon sen pitää olla palvelujen tuottaja ulospäin. Tämä liittyi jo rahoitusmahdollisuuksiin. Sehän on ajan henki, ja silloin seuran piti katsoa itseään peilistä ja miettiä sitä, millä tavalla täytyy toimia, että ylipäänsä saadaan esimerkiksi toimintaan avustusta kaupungilta. Ei riitä, että toimitaan vain jäseniä varten ja järjestetään näyttelyitä vaikka sekin tottakai on tärkeää. Tietyllä tapaa silloin tuli enemmän tulosvastuuta seuran toimintaan. Toiminta laajeni ja pelkät jäsenmaksut ja talkootyö ei riittäneet siihen, että voidaan toimia. Se oli silloin semmoista muutosvaihetta kymmenisen vuotta sitten. Siihen havahduttiin, että on pakko muuttua. Muuten se olisi ollut ihan sama pistää homma pakettiin.

Miten koit seuran toiminnan valtakunnallisissa asioissa omana puheenjohtaja-aikanasi?

Itselleni tärkeä kysymys seuran valtakunnallisessa toiminnassa oli saada täältä pohjoisesta edustajia valtakunnallisiin taiteilijajärjestöihin. Siinä taisin olla vähän suuruudenhullukin välistä. Muistan, kuinka Pia Hentusen kanssa meillä oli semmoinen juttu, että kirjoitettiin jäsenkirjeeseen, että nyt lähdetään bussilla Taidemaalariliiton syyskokoukseen. No ei se ihan napannut... Mutta kyllä meitä oululaisia joskus oli Tml:n kokouksessa aika monta, viisi tai kuusi henkeä. Se oli siellä kokouksessa ihmetyksen aihe. Kohistiin, että pitää saada lisää tuoleja, kun oululaiset tulee kohta. Saimme aikaan sen, että oululaisilla oli hirveän hyvä edustus Taidemaalariliiton toimielimissä, hallituksessa, näyttelytoimikunnassa jne., ja se on jatkunut ihan näihin päiviin asti. Ja onhan seurassa läpi vuosien ollut jäseniä, jotka ovat toimineet myös valtakunnallisesti ja toimivat edelleen ja se on tärkeää. Tosin viime vuosina on laajaa kokousedustusta ollut vaikeampi saada, kun läänin taidetoimikunta lakkautti Taiteilijalipun - taidetoimikunta siis myönsi matka-avustuksia kulkemiseen vaikkapa Oulusta Helsinkiin ja takaisin ja niitä rahoja korvamerkittiin Oulun taiteilijaseura -63 ry:lle myös näitä kokousmatkoja varten. Viime vuosina kokousmatkatukea on myönnetty vain yhdelle per kokous. Taidehallinnon isojen uudistusten myötä en tiedä, voiko tuota tukimuotoa tulevaisuudessa enää ollakaan. Olisi hyvä, jos myös seuran nuoremmat jäsenet innostuisi näistä valtakunnallisista jutuista, ettei

pohjoinen putoa kokonaan pois koko maan kuvioista. Tuntuu, että vielä ei seuran uudet jäsenet ole syttyneet siihen. Ehkä siinä on myös sitä, ettei uskalleta. Muistan itsekin, kuinka pelotti silloin ensimmäisen kerran, kun astui kokoukseen siellä. Mutta ei ne ihmiset ole hirviöitä sielläkään.

Millaisena näet taiteilijoiden työtilatilanteen Oulussa?

Mulla on työtilat vanhalla kasarmialueella Hiukkavaarassa, siellä on aika paljon taiteilijoita nykyisin. Meitä on yli kaksikymmentä varmaan siinä K2-rakennuksessa, ns. taiteilijatalossa. Olen itse ollut siellä reilut kaksi vuotta, Södön Kari on ollut meistä siellä pisimpään. Eihän Oulussa enää oikein muita paikkoja olekaan, missä olisi työtiloja samalla tavalla. Täältä on hävinnyt niitä ihan hirveästi. Rakennuksia on purettu, saneerattu ihan muuhun käyttöön, mutta mitään ei ole tullut tilalle. Vanhalla tavara-asemalla oli aikoinaan 90-luvulla työtiloja, sitten vanhalla nahkatehtaalla Åströmin talossa. Sitten oli Puusepänkuja, Toppilan Mylly ja Liiton talo. En tiedä, onko enää olemassa mitään muuta tällaista keskittynyttä työtilapaikkaa kuin Hiukkavaara. Se on vähän kaukana keskustasta, mutta siellä ollaan. Ja nyt olemme perustamassa Kulttuurikasarmi Hiukkavaara -yhdistystä ajamaan sitä, että siellä säilyisi työtilat taiteilijoiden käytössä. Aluetta kaavoitetaan ja sinne rakennetaan paljon uutta, mutta onneksi kaavoituksessakin on tavoitteena säilyttää uuden rinnalla tämä jo olemassa oleva toiminta.

Jyrki Poussu

Milloin olet tullut taiteilijaseuran kuvioihin?

Minulla on semmoinen historia, että opiskelin Lahden taideinstituutissa 1984-1988 ja kesken viimeistä vuotta 1988 sain täältä kaupungilta ateljeeasunnon ja muutin sitä myöten Ouluun. Tein lopputyön täällä Oulussa ja sitten myös opetustyöt alkoivat välittömästi. Taiteilijaseuraan minä liityin vasta vuonna 1989. En suinkaan ensi töikseni rynnännyt taiteilijaseuran jäseneksi, vaan katselin ja tutkiskelin tilannetta.

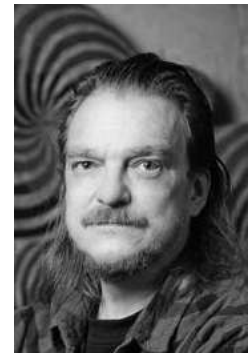
Olin aikaisemmin liittynyt taidemaalariliiton jäseneksi, enkä kokenut senkään takia kiireelliseksi liittyä taiteilijaseuraan. Se minkä takia liityin - ajattelin, että se kuuluu kuitenkin kuvioihin, että se on tämmöistä sosiaalista puuhastelua ja yhteistyötä ja samalla tapaa luontevasti kaikkia muitakin paikkakunnalla asuvia taiteilijoita. Nämä lähinnä olivat ne syyt.

Taiteilija yksin on yleensä aika heikoilla kaikkien asioitten kanssa, seuralla on siinä mielessä tärkeä rooli. Ja onhan Oulun taiteilijaseura -63 ry:lle arvovaltaa tämän 40-vuotisen historian aikana kertynyt – joskus tuntuu, että voisi vähän napakamminkin ottaa kantaa kulttuuripoliittisiin kysymyksiin.

Olen ollut OTS:n hallituksessa pitkään. Heti vuonna 1989 olin mukana hallituksen toiminnassa. Puheenjohtajuus on niin aikaa vievää, en ole koskaan innostunut siitä, mutta tällä hetkellä toimin varapuheenjohtajana. Jos ryhtyy puheenjohtajaksi, se vie leijonanosan ajasta ja oma työ sitten kärsii. Niin, 1989 aloitin, siinä nyt oli joitakin vuosia, että olin aktiivisena jäsenenä.

Lopulta tulin uudestaan taiteilijaseuran toimintaan - veri vetää. Heikkona hetkenä lupauduin, vaikka ei välttämättä niin aikaakaan riittäisi. Mukavaa puuhastelua. Ny-

Suomen mahtavin parta. SKjL:n Aspan veistotapahtuma Karjalohjan Vilniemessä 2009. Kuvaaja: Teuvo Tuomivaara

kyinen hallitus muodostaa hyvän tiimin. Nykyään seuran toimintalinja on kuvataiteen puolesta toimiminen ja kuvataiteilijoiden asian edistäminen. Humaanitääristä työtä voisi tehdä enemmänkin, mikäli vain resursseja riittäisi. Taiteilijalla on vaikeaa irrottaa aikaa omasta työskentelystään, se on taiteilijaseuran suuri ongelma. Taiteilija on nykyään aika kiireinen. Täyspäiväisiä taiteilijoita on loppujen lopuksi vähän, yleensä kaikilla on joku muu työ, opetustyö tai muu. Omaa työtä tehdään sitten sen työn lisäksi. Ja kyllä tietenkin perhe-elämäkin vaatii oman veronsa. Taiteilijan luonne on omanlaisensa, viihtyy enempi omien ajatustensa kanssa ja omissa maailmoissaan. Kyllä se on aina aktiivisuudesta kiinni, että joku viitsii vain ryhtyä hoitamaan asioita.

Seuran toiminnasta 1990-luvulla: Jäsenistön määrä on kasvanut voimakkaasti. Samalla on tapahtunut jäsenistön nuorentumista. Seuran sääntöjä muutettiin tässä jossakin vaiheessa, jäseneksi pääsemisen kynnystä hieman madallettiin. Se oli aiemmin yllättävän korkea. Kävi jopa niin, että esim. Taidemaalariliiton jäseneksi pääsi paljon keveämmin perustein kun Oulun taiteilijaseura -63 ry:n jäseneksi. Se olisi ennen pitkää johtanut siihen, että seura olisi kutistunut ja kutistunut vaan. Mutta se, että kynnystä madallettiin, sai aikaan jäsenmäärän kasvun.

Mielestäni on hyvä, että seurassa on paljon jäseniä. En tunne kaikkia seuralaisia, se täytyy myöntää. Mutta jos ajatellaan aiempia aikoja, kun jäseniä oli noin kolmekymmentä – en tuntenut kaikkia heitäkään. Mutta se on rikkaus, että löytyy monenlaista tekijää. Monen ikäistä, monenlaista, ei ole pelkästään maalareita ja kuvanveistäjiä, graafikoita. Taiteilijoita on ihan laidasta laitaan. Se sopii tähän ajan kuvaankin hyvin.

Kilpailu on nykyään kovempaa. Itselleni on aina ollut vierasta se, että pitäisi mennä myymään töitään, soittaa jonnekin ja kaupitella tai tyrkyttää omia töitään. Se tuntuu hirveän vastenmieliselle. Sen tekee vain, kun on äärimmäinen rahapula: soittaa jollekin, ruikuttaa ja kauppaa töitään, yrittää saada niitä epätoivoisesti menemään. Koulutuksessa, ainakaan minun aikanani, ei puhuttu mitään tämmöisestä kuin markkinointi tai muu semmoinen, ne olivat enemmän kirosanoja. Annettiin rivien välistä ymmärtää, että mitä vähemmän myy, sitä parempi taiteilija on. Nykyään koulutuksessa ilmeisesti on tätäkin puolta. Verotukseen liittyviä asioita opetetaan myös. Minun aikanani ei ollut: verotus piti opetella ihan alusta silloin kun ensimmäistä vuotta työskenteli. Taidemuseo järjesti yhden arvonlisäverotukseen liittyvän tilaisuuden. Limingan taidekoulu järjesti taideopiskelijoille suunnatun tilaisuuden samalla teemalla.

Tuntuu, että seura on nuorille kuvantekijöille tärkeämmässä asemassa kuin vanhoille kuvantekijöille. seuran kautta pystyy nostamaan omaa taiteellista profiiliaan, ja saamaan esiintymistilaisuuksia. Aika paljon seura panostaakin nuoriin kuvataiteilijoihin. Esimerkiksi järjestetään näyttelyitä hiljattain seuraan liittyneille. Yleensä ne, jotka jaksavat tehdä töitä seuran eteen, ovat tätä nuorempaa väkeä. Kun ihminen keski-ikäistyy, oma aika ja oma työ kasvaa tärkeäksi, sitä ei enää mielellään lähde mukaan yhteiskunnallisiin rientoihin.

Jyrki Poussua haastetteli Riitta Marjamaa keväällä 2003. Poussu toimi OTS:n puheenjohtajana vuosina 2003-2005, jonka jälkeen hän toimi Suomen Kuvataidejärjestöjen Liiton hallituksessa vuosina 2004-2009 ja liiton puheenjohtajana vuosina 2006-2009.

Oulun taiteilijaseura -63 ry:n näyttelyitä

Moosa Myllykankaan ateljeen avaljaiset 2005. Kuva: Jyrki Poussu

Näyttelyt[1]
Vuosinäyttelyt ja juhlanäyttelyt:

Oulun taiteen vuosinäyttelyt ovat olleet taiteilijaseuran järjestämiä vuoteen 1990 saakka. Näyttelypaikkana on ollut yleensä Oulun taidemuseo.
Oulun taiteen vuosinäyttely 1967
Oulun taiteen vuosinäyttely 1.11. -10.11. 1968
Oulun taiteen vuosinäyttely 7.11. -11.11 1969
Oulun taiteen vuosinäyttely 2.10.- 11.10. 1970
Oulun taiteen vuosinäyttely 22.10. - 7.11. 1971
Oulun taiteen vuosinäyttely 10. 11. - 26.11. 1972
Oulun taiteilijaseuran 10-vuotisjuhlanäyttely 7.9.-23.9. 1973
Oulun taiteen vuosinäyttely 6.4. - 21.4. 1974[2]
Oulun taiteen vuosinäyttely 21.2. -6.3. 1975
Oulun taiteen vuosinäyttely 18.3. - 4.4. 1976
Oulun taiteen vuosinäyttely 16.4. - 1.5. 1977
Oulun taiteilijaseuran 15-vuotisjuhlanäyttely 6.10.-29.10. 1978
Oulun taiteen 16. vuosinäyttely 6.4.-29.4.1979.
Oulu läänin aluenäyttely 1979
Oulun taiteen vuosinäyttely 17. vuosinäyttely.11.4.-4.5.1980
Oulun taiteen 18. vuosinäyttely 10.4.-2.5.1981
Oulun läänin kuvataide 81 (10.-31.10.81), järjestäjänä Oulun läänin taidetoimikunta OTS:n toimeksiannosta.
Oulu taiteen vuosinäyttely 20.3.-11.4.1982
Oulun taiteen vuosinäyttely 8.4.-1.5.1983
Oulun taiteen 22. vuosinäyttely 20.4.-12.5.1985
Oulun taiteen 23. vuosinäyttely 10.5.- 1.6.1986
Oulun taiteen 24. vuosinäyttely 11.4.- 17.5.1987.
Oulun taiteen 24. vuosinäyttely 11.4.-10.5.1987
Oulun taiteen vuosinäyttely 16.4.-29.5. 1988
Oulun taiteen 26. vuosinäyttely 22.4.-2.7.1989
Oulun läänin aluenäyttely 7.10.-5.12.1989
Oulun taiteen 27.vuosinäyttely 26.7.-1.9.1991[3]
Oulun taiteilijaseura 30-vuotisnäyttely 4.4.-25.4.1993

OTS:n muut näyttelyt 1963 - 2011[4]

1963
OTS:n näyttely Haapaveden kulttuuripäivillä

1964
OTS:n näyttely Tampereen kirjastotalolla
OTS:n näyttely Jyväskylässä

1965
OTS:n näyttely Kärsämäellä

1968
OTS:n näyttely Pohjois-Suomen messuilla 29.6 - 7.7. 1968
OTS:n näyttely Leverkusenissa kesäkuussa 1968

1969
Baarinäyttelyitä oululaisissa kahviloissa (City-Antell ja Tervahovi)
OTS:n järjestämä Olli Seppäsen muistonäyttely yhdessä Pohjois-Suomen taiteilijaseuran kanssa
Näyttely Oulun Päivillä
Näyttely Humanistisen killan huoneistossa

1 Tiedot näyttelyistä on kerätty seuran toimintakertomuksista ja muista arkiston dokumenteista. Luetteloon on sisällytetty näyttelyt, jotka taiteilijaseura on järjestänyt tai joihin sen jäseniä on osallistunut. Näyttelyajankohdat on merkitty sillä tarkkuudella, jolla ne on toimintakertomuksiin tai muihin lähteisiin kirjattu.

2 Vuonna 1973 järjestettiin seuran 10-vuotisjuhlanäyttely, jonka vuoksi Oulun taiteen vuosinäyttely siirrettiin keväälle 1974.

3 Vuonna 1990 vuosinäyttelyä ei järjestetty. OTS lakkasi olemasta näyttelyn järjestäjä ja taidemuseo lopetti säännöllisen vuosinäyttelytoiminnan.

4 Oulun läänin aluenäyttelyitä ei ole sisällytetty tähän luetteloon, vaikka 1970- ja 1980-luvuilla Oulun läänin aluenäyttelyiden järjestämisvastuu oli OTS:lla useana vuonna; läänin taidetoimikunta antoi toimeksiannon näyttelyiden järjestämiseen.

Oululaistaiteilijoiden näyttely Torniossa
Näyttely Murmanskissa (Matti Mikkola, Niilo Hyttinen, Juhani Hakalahti, Tauno Ohenoja)
OTS:n edustus Pohjois-Pohjalaisen osakunnan juhlanäyttelyssä Turussa

1970

OTS:n näyttely Raahessa 15.3. -22.3. 1970
OTS:n näytely Leverkusenissa 26.6. - 30.7. 1970
OTS:n näyttely Bodenissa 17.10. -23.10 1970
Baarinäyttelyitä City-Antellin kahviossa

1971

Saastenäyttely 25.3. -31.3. 1971
Oulun päivien näyttely kauppahallissa 3.-4.9. 1971
Pienoisnäyttely Arktisen lääketieteen symposiumissa Oulussa 2. -4.7. 1971

1972

Kesänäyttely Oulun taidemuseolla 1972
Oulun päivän näyttely 2.9. 1972
Joulunäyttely Rauhalan toimintakeskuksessa 8.12.-15.12. 1972
OTS:n näyttely Oulun keskusmielisairaaalassa 19.2. - 21.2. 1972
OTS:n näyttely Helsingin Taidehallissa 1.4. -16.4. 1972
OTS:n näyttely Vaasassa
OTS:n näyttely Porvoon Taidehallissa 2.12. -17.12. 1972

1973[5]

1974

Saskioiden järjestämät vuosittaiset Nuutinpäivään liittyvät näyttelyt osuuspankissa alkoivat vuodesta 1974.
Arktisen hysterian päivien näyttely
Näyttely Taidepisteessä Oulun Päivillä

1975

Taidepisteessä:
Arktisen hysterian päviin liittyvä näyttely 25.1. -2.2. 1975
Kaarlo Mikkonen 1.3. -17.3
Francesco Blanka 21.3 -30.3. 1975
Turun Taiteilijaseura 31.1. -16.2 1975
Juhani Kostet 18.4. -27.4. 1975
Ritva Forsman ja Tuula Mukka 1.5. -11.5. 1975
Esa Leskelä ja Pentti Junno 14.5. -26.5. 1975
Oulun arkkitehtiosaston grafiikan kurssin näyttely 28.5. -1.6

1975

Taidepisteessä:
Grafiikan kurssinnäyttely 2.8. -3.8.1975
Terence Wiskin 21.11. -30.11. 1975
Oulun kulttuuridemokraattien maalauksia ja piirroksia 5.12. -14.12. 1975
OTS:n Oulun päiviin liittyvä näyttely Kauppahallissa ja Taidepisteessä 6.9. -14.9.1975
Nils-Gustav Nygård 5.10. -12.10.1975

Muut näyttelyt:
Oulun taiteilijaseura Turun taidehallissa 16.4. -27.4.1975

1976

Taidepisteessä:
OTS:n myyntiarkiston esittelynäyttely 17.2. -22.2 1976
Leo-Lassi Saarela 27.2. -7.3. 1976
Gunnar Pohjola ja Juhani Hakalahti 9.4. -18.4. 1976
Petr Rehor 23.4. -2.5. 1976
Juho Karjalainen ja Juhani Tuominen 7.5. -16.5. 1976
OTS:n kesänäyttely 25.6. -1.8. 1976
Esa Leskelä 3.9. -12.9. 1976
Ilmo Pihkala 17.9. -26.9. 1976
OTS:n myyntiarkiston näyttely 15.10. 31.10. 1976

5 Toimintakertomuksen mukaan ainoa näyttely vuonna 1973 oli seuran 10-vuotisjuhlanäyttely

Rauno Salminen 5.11. 14.11. 1976
Koillismaan kuvataideyhdistys 19.11 -28.11. 1976
Pentti Kaskipuro 3.12. -19.12. 1976

Muut näyttelyt:
OTS:n näyttely Pohjoismaisen radiologi kongressin yhteydessä Pohjankartanossa 16.6 -19.6 1976
OTS:n vaihtonäyttely Hyvinkään taidetalossa 7.10. -24.10. 1976
Seuran edustus Moskovassa suomalaisen realistisen taiteen näyttelyssä (Juhani Hakalahti ja Niilo Hyttinen)

1977

Taidepisteessä:
Sirkka Keränen 14.1. -23.1. 1977
OTS:n arkistonäyttely 14.1. -20.2 1977
Haukiputaan kuvataidepiiri 25.2. -6.3. 1977
Sven-Olof Westerlund 18.3. -27.3. 1977
Pirkko Jauhiainen 6.4. -11.4. 1976
Oulun taiteen reputtaneiden näyttely 15.4. -1.5. 1977
Sinikka Tuominen 6.5. -15.5 1977
Ylivieskan seudun kuvataideyhdistys 22.5. -31.5. 1977
OTS:n kesänäyttely 1.7. 31.7. 1977
Olavi Korolainen 2.9. -11.9 1977
Martti Tarvainen 16.9. -25.9. 1977
Paavo Merta 30.9. -9.10. 1977
Inari Krohn 4.11. -13.11 1977
Jussi Jäälinoja 18.11. 27.11. 1977
OTS:n joulunäyttely 18.12. -23.12 1977

Muut näyttelyt:
Työpaikkanäyttely KTV:n tiloissa 28.11. -10.12. 1977
Seuran vuosinäyttelyistä koottujen töiden näyttely Kokkolassa K. H. Renlundin museossa 5.5. -15.5 1977
Pohjanlahden Biennale Raumalla 2.7. -19.9 1977

1978

Taidepisteessä:
Carl Wargh 26.2. -12.3 1978
Ilmo Pihkala, Pentti Junno, Leo-Lassi Saarela 17.3. -26.3. 1978
Marja Lehtonen 7.4. -16.4. 1978
Haukiputaan kuvataideryhmä 28.4. -14.5. 1978
OTS:n kesänäyttely 27.6. -31.7. 1978
Olli Moisio 24.11. -3.12. 1978

Muut näyttelyt:
OTS:n näyttely Wäinö Aaltosen museossa Turussa 2.2. -19.2. 1978
OTS:n näyttely Lahden taidehallissa 9.3. -27.3. 1978

1979

Taidepisteessä:
Aluetaidemuseon kiertonäyttely 2.2. -11.2. 1979
Leonark Ackley 16.2. -26.2. 1979
Kari J. Tolonen 6.4. -24.4. 1979
Pekka Vesterinen, Sirpa Pirilä ja Päivi Lempinen 19.10. -28.10. 1979
Simon ja Kuivaniemen kuvataideyhdistys Rinki ry 23.11. -2.12. 1979
8 ikkunanäyttelyä Taidepisteessä[6]

Muut näyttelyt:
Kesänäyttely Turkansaaressa 19.6. 15.7. 1979
Pohjanlahden Biennale 7.7. -16.9 1979
Oulun taiteen näyttely Lapinlahdella 1.11. -30.11. 1979

1980

Taidepisteessä:
Pertti Tirronen 7.3. -16.3. 1980
Rauha Takala 28.3. -7.4. 1980
Jouko Toiviainen 11.4. -27.4. 1980

6 Ikkunanäyttelyt aloitettiin Taidepisteen remontin jälkeen 1979.

Anja Zansen ja Liisa Linkola 3.10. -12.10. 1980
7 ikkunanäyttelyä Taidepisteessä

Muut näyttelyt:
Nuutinpäivän näyttely tammikuussa
Oulun taiteilijaseuran vaihtonäyttely Kuopiossa 17.1. -10.2 1980
OTS:n vaihtonäyttely Helsingissa Kluuvin Galleriassa 7. 25.5. 1980
Kesänäyttely Turkansaaressa 17.6. 20.7. 1980
Työpaikkanäyttely OYKS:n ruokalassa 22.9 -19.10. 1980
OTS:n näyttely Kajaanin Taidehallissa 25.10. 16.11. 1980

1981

Taidepisteessä:
Kaarina Kokko 23.1. -1.2. 1981
Kirsti Muinonen 9.4. -19.4. 1981
Martti Anttila ja Jorma Mylly 25.4. -9.5. 1981
Artturi Puusti ja James Reid 15.5. 24.5. 1981
Elsa Pyykkö ja Hillevi Saukko 29.5. -7.6. 1981
Ikkunanäyttelyitä

Muut näyttelyt:
Nuutinpäivän näyttely Osuuspankissa tammikuussa
Kesänäyttely Turkansaaressa 30.6. -26.7. 1981
Pohjanlahden Biennale Raumalla 22.5. -19.7. 1981
OTS:n näyttely Leverkusenissa 3. -16.12. 1981

1982

Nuutinpäivän näyttely Osuuspankissa alkaen 8.1. 1982
Kesänäyttely Turkansaaressa 22.6. -18.7. 1982
Kesänäyttely Lampi-museossa 1.7 -31.7. 1982
Kauko Rantalan muistonäyttely joulukuussa taidemuseolla
Punaisen pajan näyttely Viitasaarella 1.6. -23,8. 1982

1983

Nuutinpäivän näyttely Osuuspankissa alkaen 8.1. 1983
Grafiikan näyttely Pikisaaripäivillä 7.5. 1983
Kesänäyttely Turkansaaressa 5. -31.7 1983
Tiit Pääsuke 27.8. -11.9. 1983
OTS:n näyttely Rovaniemellä 5. -27.1. 1983
Pohjanlahden Biennale Raumalla
Seuran näyttely Leverkusenissa marras- joulukuussa 1983

1984[7]

Nuutinpäivän näyttely Osuuspankissa alkaen 14.1. 1984
Kesänäyttely Turkansaaressa
Kesänäyttely Pikisaaressa heinäkuussa

1985

Nuutinpäivän näyttely Osuuspankissa alkaen 13.1. 1985
Kesänäyttely Pikisaaressa 30.6. -28.7. 1985
Näyttely Turkansaaressa heinäkuussa
OTS:n näyttely Kemissä 13.10. -3.11. 1985

1986

Nuutinpäivän näyttely Osuuspankissa 11.1 -24.1 1986
Kesänäyttely arkkitehtiosastolla 19.6. 31.7. 1986
OTS:n näyttely Hyvinkään taidemuseolla 3.1 -26.1 1986

1987

Nuutinpäivän näyttely 12.1. -23.1. 1987
Kesänäyttely Turkansaaressa 23.6. -19.7. 1987
OTS:n kesänäyttely arkkitehtiosastolla 26.6. -2.8. 1987
Pohjoiskalotin syyssalonki Luulajassa 3.11. -11.10. 1987

1988

Nuutinpäivän näyttely Osuuspankissa 9.1. -29.1. 1988
Kesänäyttely arkkitehtiosaston näyttelytilassa 1.7. -30.7. 1988
Kesänäyttely Turkansaaressa

7 Toimintakertomuksen loppuosa vuodelta 1984 on kadonnyt, joten tiedot ovat puuttellisia

OTS:n näyttely Odessassa
Ikkunanäyttely KOP:ssa 26.8. -8.9. 1988

1989

Nuutinpäivän näyttely 9. -20.1. 1989
Pohjoiskalotin syyssalonki Luulajassa 30.9. -8.10. 1989

1990

Nuutinpäivän näyttely Osuuspankissa 15.1. -21.1 1990
Madetoja-viikon näyttely 15.2. 23.2. 1990
Havahdu -näyttely Rotuaarilla 24.3 -30.3. 1990
SKjL:n kesänäyttely Voipaalassa
Åtta från Uleåborg Gävlessä 7.4. -5.8. 1990
Oulun taiteilijaseura Seinäjoen taidehallissa 16.11. -9.12. 1990

1991

Nuutinpäivän näyttely Osuuspankissa 12.1. -15.1. 1991
Kesänäyttely ART-Pikisaari 7.6. -30.7. 1991
Näyttely NuKussa 3.9. -24.9. 1991
Näyttely Turun taiteilijaseuran galleriassa 7.11. -24.11. 1991
Yhteisnäyttely Lama NuKussa 4.12. -5.1. 1991

1992

Nuutinpäivän näyttely Osuuspankissa 11.1. -24.1. 1992
Kesänäyttely Symboli pääkirjastossa 2.7. -16.8. 1992
Näyttely taidemuseolla 2.7. -16.8. 1992
Näyttely 75 — Sinistä ja valkoista Nukussa 22.10. -15.11 1992
Näyttely taidemuseolla 5.11. -20.12. 1992

1993

Nuutinpäivän näyttely Osuuspankissa 9.1. -22.1 1993
Näyttely Nukussa 11.2. -28.2. 1993
Näyttely taidemuseossa 5.8. -29.8 1993
Näyttely Nukussa 18.11. -12.12. 1993
Näyttely Turun kulttuurikeskuksessa 2.9. -20.9. 1993

1994

Näyttely Porin taiteilijaseuran galleriassa 8.2 -28.2. 1994
Grafiikkaa Galleria Harmajassa 5.3. -27.3. 1994
Näyttely Tampereella Taidekeskus Mältinrannassa 1.5. -17.5 1994
Siirtymä -veistosnäyttely Linnansaaressa 15.6. -30.7. 1994
Transform -veistoksia Aineen taidemuseossa Torniossa 10.6 -31.7. 1994
Näyttely Rauman taidemuseolla 13.10. -4.11. 1994
Joulunäyttely Adventtikalenteri Rotuaarilla 1.12. -24.12. 1994
Grafiikan kiertonäyttely lähikunnissa

1995

Nuutinpäivän näyttely alkaen 14.1. 1995
Veistosnäyttely Linnansaaressa 12.6. - 30.6. 1995
Veistosnäyttely Nallikarissa 3.7. - 21.7. 1995
OTS:n adventtikalenterinäyttely 1.12. - 24.12 1995

1996

Nuutinpäivän näyttely Osuupankissa
Näyttely NuKussa 5.2. - 3.3 1996
Näyttely Riihimäellä galleria Allinnassa 2.12. - 22.12. 1996
Duty Free - 12 artists from Finland, Putney, Vermont, USA 1996
Matkalaukkunäyttely Suomessa, Eestissä, Bergenissä ja Lofooteilla 1996
Näyttely NuKussa 30.12. - 2.2. 1997

1997

Visuaalisessa keskuksessa:
Jaakko Pernun veistoksia 7.1. - 26.1. 1997
Jaana Erkkilän tilateos 3.3. - 23.3. 1997
Sakari Matinlaurin veistoksia, Markku Siekkisen valokuvia 16.4. - 4.5. 1997
Päivi Vehviläisen ja Eija Saapungin maalauksia 18.6. - 6.7. 1997
PROTO:n ja OTS:n kesänäyttely 9.7. - 27.7. 1997
Hannu Kaakon maalauksia 30.7. - 17.8. 1997

Otso Kupiaisen maalauksia 20.8. - 7.9. 1997
Minna Tervon 3 osumaa ja kysymys 22.10. -9.11. 1997

1998

Visuaalisessa keskuksessa:
Helena Kaikkonen, Tarja Pitkänen, Synnove Dickhoff ja Sari Hedman taidetekstiilejä 6.1. – 25.1 1998
Irma Annanpalo puukalusteita, Riitta Niinimäki keramiikkaa 28.1. – 15.02. 1998
Kuutiossa –minitaidekilpailun parhaimmistoa 18.2. – 8.3. 1998
Helena Hyvönen – vuoden 1997 tekstiilitaiteilija 11.3. – 29.3. 1998
Jaani Föhr valokuvia, Jaani Nissinen, soittimia 1.4. - 26.4. 1998
Hanoin henki – Aasian aika tapahtuma 6.5. – 24.5. 1998
Heikki Jaatinen 25.5. – 7.6. 1998
Nilhan Segalan Yüzsever ja Karoliina Niemelä, veistoksia 10.6. – 28.6. 1998
Ots -63 ja Lapin taiteilijaseuran kesänäyttely 1.7. – 19.7. 1998
Kristiina Kellokoski ja Marja Aapala, grafiikkaa 22.7. 9.8.1998
Colin Foster ja Varga Geza, veistoksia 12.8. – 20.9. 1998
Kari Södö, Vapaa tahto –näyttely 2.9. 20.9. 1998
Rauli Koskinen, maalauksia 23.9. – 11.10. 1998
Anna-Liisa Virsunen, maalauksia 14.10 – 1.11.1998
Maija Paavola, taidetekstiilejä 4.11. – 22.11. 1998
Leena Isotalo, koruja 2.12. – 20.12. 1998

Yhteensä 16 näyttelyä, joista viisi oli taideteollisuusnäyttelyä, ja 11 kuvataidenäyttelyä.

1999

Ami Bjurwill, Private Space 6.1. – 24.1.1999
Terttu Kanniainen 27.1. – 4.2. 1999
Kuopion käsi- ja taideteollisuusakatemian keramiikkaosasto 17.2. – 7.3. 1999
Kai Rentola ja Marja Winqvist, Sisä- ja ulkopuoli, 10.3. – 29.3. 1999
Juha Tervo, Hallittu delirium fremens –serigrafiaa 30.3. – 18.4. 1999
Myllytullin yläaste, Muuttolinnut 21.4. – 30.4. 1999
Kristiina Korpela, Kuka mikä ken kumpi kumpainen –tilataidetta 8.5. – 31.5. 1999
Minna Kunnari ja Päivi Rönkonharju, Liittymä –maalauksia 3.6. – 23.6. 1999
Annikki Leinonen, grafiikkaa 30.6. – 11.7. 1999
Päivi Somppi ja Tuija Heikura, Valveilla – grafiikkaa ja veistoksia 14.7. – 1.8. 1999
Harri Juopperi, Fama –lasia ja rautaa 4.8. – 22.8. 1999
Heljä Liukko-Sundström, keramiikkaa 25.8. – 12.9. 1999
Irma Annanpalo, Tuija Heikkinen, Risto Immonen,
Kirsti Kinnunen ja Nina Vana, Sininen hetki, 15.9. – 3.10. 1999
Taideteollisuusryhmä Konsti ry, Pohjalainen maisema? 6.10. – 24.10. 1999
Sigrid I. Hernes, piirrustuksia 27.10. – 14.11. 1999
Maarit Mustonen, Kauniita kankaita = viihtellisiä vaatteita 17.11. – 5.12.1999
PROTO RY ja OTS -63, joulumyyjäiset 8.12. – 19.12. 1999
Yhteensä 16 näyttelyä, joista yhdeksän kuvataidenäyttelyä ja seitsemän taideteollisuusnäyttelyä

2000

Outi Leinonen, Oudot otukset teknomaailmassa -keramiikkaa 7.1. – 23.1. 2000
Antti Ylönen, veistoksia 26.1. – 13.2. 2000
Jukka Isotalo, Viinipullon kaksoiselämää –lasimuotoilua 16.2. – 5.3.2000
Oululaista naistaidetta, Naisten rumpu 2000 8.3. – 19.3. 2000
Elina Maalismaa, Ah ja puh 22.3. – 9.4. 2000
Silja Puranen ja Eero Lintusaari, tekstiilitaidetta ja koruja 12.4. – 30.4. 2000
Oulu –opiston luovan tilkkuilmaisunryhmä, tilkkutaidetta 3.5. – 21.5. 2000
Matti Tainio, metallitaidetta 24.5. – 11.6. 2000

Marketta Wendtland, Terez Borza ja Katalin Jermakov, Valkeat varjot 14.6. – 25.6. 2000
Arto Dahlbo ja Ossi Lehto, maalauksia ja veistoksia 28.6. – 16.7.2000
Mari Oksanen, Viitteitä –maalauksia 19.7. – 6.8. 2000
Olli Marttila, maalauksia 9.8. – 27.8. 2000
Päivi Vähälä, kuvakudoksia ja maalauksia 30.8. – 17.9. 2000
Pekka Harni, Kootut kamat –muotoilua 20.9. – 8.10. 2000
Pertti Saari, Erkki Salmela ja Pekka Syväniemi, Hanki taloon 42! 11.10. – 29.10. 2000
Kirsi Tervo, maalauksia 1.11. – 19.11. 2000
Tuula Lukkarinen, maalauksia 22.11. – 10.12. 2000
PROTO ry ja OTS -63, joulumyyjäiset 14.12. -18.12. 2000

Yhteensä 17 näyttelyä, joista 10 kuvataidenäyttelyä ja 7 taideteollisuusnäyttelyä.

2001

Helena Kaikkonen, tekstiiliteoksia 10.1. – 28.1. 2001
Marianne Kaustinen, grafiikkaa 31.1. – 18.2. 2001
Naisen kuva – kuvan nainen, naistenpäivännäyttely 21.2. – 11.3. 2001
Annika Rimala, Väriä arkeen 14.3. – 1.4. 2001
Sanna Syvärinen, maalauksia 4.4. – 22.4. 2001
Hannu Lukin, maalauksia 25.4. – 13.5. 2001
Riitta Johanna Laitinen, tekstiiliteoksia 16.5. – 3.6. 2001
Merja Pitkänen, maalauksia 6.6. – 24.6. 2001
Tellervo Viitaniemi, maalauksia ja grafiikkaa 4.7. – 22.7. 2001
Anu Määttä, tilateoksia25.7. – 12.8. 2001
Moosa ja Minna Myllykangas, Kukkalaattoja 15.8. – 2.9. 2001
Hannele Ollakka, Katoava kuva 5.9. – 23.9 2001
Riikka Viinikanoja ja Reijo Kärkkäinen, Lapsenvahti Ruskossa 26.9. – 14.10. 2001
Jaana Tuomisto, Arvottomat 17.10. – 4.11. 2001
Kaija Kiuru, Teoksia tilassa 7.11. – 25.11. 2001
Hanna Vihriälä, Arkkitehtuuri 28.11. – 16.12. 2001
PROTO ry ja OTS -63, Joulumyyntinäyttely 18.12. – 22.12. 2001

Yhteensä 16 näyttelyä, joista 6 taideteollisuusnäyttelyä ja 10 kuvataidenäyttelyä.

2002

Sami Rinne, Kolme sulotarta 2.1. – 23.1. 2002
Tarja Telle, Ruusu ja sarvipää 23.1. – 10.2. 2002
Eeva-Kaisa Jakkila, Muotokuva ja digiunet 13.2. – 3.3. 2002
PROTO ry, OTS -63 ja PVK ry, naistenpäivännäyttely 6.3. – 24.3 2002
Ulla Suonio ja Päivi Takala, Kompleksi 27.3. – 24.3. 2002
Tuija Heikura, Nivel 17.4. – 5.5. 2002
Harri Syrjänen ja Matti Mattson, Idea-käsimateria 8.5. – 26.5 2002
Tomu ry, Kontakti 29.5. – 16.6. 2002
Rauma graafikot ry, grafiikkaa 19.6. – 7.7. 2002
Kika Hammar, maalauksia 10.7. – 28.7. 2002
Anna-Reetta Pelkonen, maalauksia 7.8. – 25.8. 2002
Päivi Kettunen, veistossommitelma 31.8. – 15.9. 2002
Reijo Mörö, serigrafioita 18.9. – 6.10. 2002
Vappu Johansson ja Taina Kokkonen, grafiikkaa 9.10. – 27.10. 2002
Henrik Aschan, Markku Kosonen, Jaakko Pernu ja Anna-Maria Väätäinen, kutsunäyttely 30.10 – 17.11. 2002
PROTO ryn 15-vuotisjuhlanäyttely, Monet kasvot 20.11. – 8.12. 2002

Yhteensä 16 näyttelyä, joista 12 kuvataidenäyttelyä ja 4 taideteollisuusnäyttelyä

2003

Riikka ja Ville Mäkikoskela, Tilaa teoksissa teoksia tilassa 1.1. – 19.1. 2003
Riihimäen taiteilijaseura, kutsunäyttely 22.1. – 9.2. 2003
Nonna-Nina Mäki, maalauksia 12.2. – 2.3. 2003

Kerttu Horila, Helena Kaikkonen, Minna Kangasmaa, 3N –naistenpäivännäyttely 8.3. – 23.3. 2003
Salme Lehtola, Liisa Sarni ja Maija Rak, Kalasta! 26.3. – 13.4. 2003
Raija Korppila ja Juha Laakso, Viivakoodi 16.4. – 4.5. 2003
Helena Rinta-Jouppi ja Pertti Kalin, Siirtymät 7.5. – 25.5. 2003
Maija Albrecht ja Sirkka Tapio, Kahdesti 28.5. – 16.6. 2003
Pekka Homanen, Peace and Love Brothers 2.7. – 20.7. 2003
Silja Kejonen ja Kirsti Laurinolli, Ilmassa 23.7. – 10.8. 2003
Piia Myllyselkä, Päivällä 13.8. – 31.8. 2003
Päivi Pussila, Lähelle 3.9. – 21.9. 2003
Elina Koskimies, installaatioita ja maalauksia 24.9. – 12.10. 2003
Pohjoista korumuotoilua Pohjois-Pohjanmaalta 15.10. – 2.11. 2003
Anneli Sainio, Neljän vuodenajan maa 5.11. – 23.11. 2003
Oulun taiteilijaseura, 40-vuotisjuhlanäyttely 26.11. – 14.12. 2003

Yhteensä 16 näyttelyä, joista 13 kuvataidenäyttelyä ja 3 taideteollisuusnäyttelyä

2004

Samuli Kontio, maalauksia 7.1. – 25.1. 2004
Eija Hahtonen, Pöytäkirjoista pöytäliinoihin 28.1. – 15.2. 2004
Antti ja Pekka Ylönen, veistoksia ja maalauksia 18.2. – 7.3. 2004
Valokuvakeskus Peri, TYTÖT –naistenpäivän näyttely 10.3. – 28.3. 2004
Anu-Maarit Väänänen, maalauksia 31.3. – 18.4. 2004
Hannu Kaakko, maalauksia 21.4. – 9.5. 2004
Anneli Kokko, tekstiiliteoksia 12.5. – 30.5. 2004
Ilona Suonio, paperimassamaalauksia 2.6. – 20.6. 2004
Valopeli, keramiikkaa, valokuvia ja lasiteoksia 30.6. – 18.7. 2004
Jaana Kangas ja Raimo Lehtonen, maalauksia 24.7. – 15.8. 2004
Perinteistä japanilaista keramiikkaa 18.8. – 5.9. 2004
Kimmo Laitinen, maalauksia 8.9. – 26.9. 2004
Tiina Marjetta, maalauksia 29.9. – 17.10. 2004
Ritva Puotila. Sateenkaaren alla 20.10. – 7.11. 2004
Heidi Romo, valokuvateoksia ja videoinstallaatio 10.11. – 28.11. 2004
Tuula Launonen, Aurinko luo kultiaan 1.12. – 19.12. 2004
PROTO ry ja OTS -63, joulumyyntinäyttely 20.12. – 23.12. 2004

Yhteensä 16 näyttelyä, joista 10 kuvataidenäyttelyä ja 6 taideteollisuusnäyttelyä.

2005

Hannu Teriö, maalauksia 5.1. – 23.1. 2005
Virpi Lehto, maalauksia 26.1. – 13.2. 2005
Maria Kausalainen, grafiikkaa ja piirrustuksia 16.2. – 6.3. 2005
Victoria Zorina, naistenpäivänkutsunäyttely 9.3. – 27.3. 2005
Teijo Karhu ja Jukka Niskanen, Miestutkimusta III 30.3. – 17.4. 2005
Latimeri, modernia käsiteollista metallimuotoilua 20.4. – 8.5. 2005
Hannu Väisänen, Seinäkattauksia, taidelautasia 11.5. – 29.5. 2005
Kalle Nurminen, veistoksia ja maalauksia 1.6. – 19.6. 2005
Henri Hagman,nuoren taiteilijan stipendinäyttely 29.6. – 17.7. 2005
Aino Kajaniemi, kuvakudoksia 20.7. – 7.8. 2005
Heidi Toivainen, maalauksia 10.8. – 28.8. 2005
Jussi Aulis ja Jarmo Husso, veistoksia ja maalauksia 31.8. – 18.9. 2005
Matti Mikkola, taiteilijakuvia ja maalauksia 21.9. – 9.10. 2005
Turun taiteilijaseura, kutsunäyttely 12.10 – 30.10. 2005
PROTO ry:n kutsunäyttely, Modernia tuohikulttuuria 2.11. – 20.11. 2005
Taruliisa Warsta, serigrafioita ja päiväkirjaa 23.11. – 11.12. 2005
PROTO ry ja OTS -63, joulumyyntinäyttely 14.12. – 23.12. 2005

Yhteensä 16 näyttelyä, joista 11 kuvataidenäyttelyä ja viisi taideteollisuusnäyttelyä

2006

Galleria 5:ssä:

Raimo Törhönen, maalauksia 4.1. – 22.1.2006
Kirsti ja Teppo Laurinolli, valokuvia ja veistoksia 25.1. – 12.2. 2006
Marjo Hyttinen, ZONEMAP-värigrafiikkaa 15.2. – 5.3. 2006
Kyllikki Haavisto, naistenpäivän kutsunäyttely Mieleenmuistutuskuvia 8.3. – 26.3. 2006
Merja Heiskanen, Lotta Pyykkönen ja Hilkka-Maija Pääkklönen, grafiikkaa ja maalauksia 29.3. – 16.4. 2006
Tarja Laukkala ja Niilo Komulainen, maalauksia ja veistoksia 19.4. – 7.5. 2006
Camilla Moberg, lasia PROTO ry:n kutsunäyttely 10.5. – 28.5. 2006
Torsti Niskanen, maalauksia 31.5. – 18.6. 2006
Aulis Harmaala, Kirjeitä –paperitaidetta 28.6. – 17.7. 2006
Mari Arvinen, maalauksia ja installaatioita 19.7. – 6.8. 2006
Matti Tainio, installaatioita 9.8. – 27.8. 2006
Uusien jäsenten näyttely, OTS -63:n kutsunäyttely 30.8. – 17.9. 2006
Anna Seppälä, grafiikkaa 20.9. – 8.10. 2006
Petri Vainio, Doctor Desing 11.10. – 29.10. 2006
Taideryhmä Kairos, keramiikkaa, grafiikkaa, installaatioita 1.11. – 11.19. 2006

Esa Leskelä, teoksia viideltä eri vuosikymmeneltä 22.11. – 10.12. 2006
PROTO ry ja OTS -63, joulumyyntitapahtuma 13.12. – 23.12. 2006

Muu näyttelytoiminta:

Tammikuun taideapaja Oulun yliopiston arkkitehtiosastolla 14.1. 2006
Näyttely Turun Galleria Justissa 30.3. – 16.4. 2006
Snellmannin päivän kulttuuri-ilta Nordea pankissa 12.5. – 19.5. 2006

2007

Galleria 5:ssä:

Kirsti Kivivirta, keramiikkaa 4.1. – 21.1. 2007
Katri Paakkari, veistoksia ja installaatiota 23.1. – 12.2. 2007
Tuoma Mujunen, julisteita 14.2. – 4.3. 2007
Virpi Vesa-Laukkanen, Makeeta! –naistenpäivänäyttely 8.3. – 25.3. 2007
Raija Jokinen, tekstiiliveistoksia 28.3. – 15.4. 2007
Pia Hentunen, hevosaiheista taidetta 18.4. – 6.5. 2007
Samuli Naamanka ja Outi Marttinen, printtejä ja muuta 9.5. – 27.5. 2007
Hilkka Inkala, Akkuna Andaluciaan –piirroksia 30.5. – 17.6. 2007
Pekka Homanen, White Room 6.7. – 15.7. 2007
Mari Mathlin, maalauksia – nuoren taiteilija stipendinäyttely 18.7. – 5.8. 2007
Timo Kokko, Muscle Memory 8.8. – 26.8. 2007
Ritva-Liisa Pohjalainen, Muodin allergia 29.8. – 16.9. 2007
Arja Kuivas, kuvia 19.9. – 7.10. 2007
Leena Kangas, maalauksia 10.10. – 28.10. 2007
Mukava-muotoilu kilpailun parhaimmistoa 31.10. – 18.11 2007
Päivi Pussila, maalauksia ja piirrustuksia 21.11. – 9.12. 2007
PROTO ry ja OTS -63, joulumyyjäiset 12.12 – 23.12. 2007

Muu näytelytoiminta:

Keltaisen Talon kesänäyttely Pikisaaressa 24.8. – 25.8. 2007
Tabloid-näyttely Oskari Jauhiaisen museossa Kiimingissä 10.10. – 2.11. 2007
Libriars –näyttely Oulun kaupungikirjastolla 10.10. – 31.10. 2007
Libríars –näyttely Iin pääkirjastolla 5.11. – 30.11. 2007

2008

Galleria 5:ssä:

4.1. - 20.1. Hannu Kaakko - maalauksia
23.1. - 10.2. Tiina Vehkaperä - aika käsityksiä
13.2. - 2.3. Jäänsärkijä - PROTO ry
5.3. - 20.3. Päivi Meriläinen - merenneito virkkaa
26.3. - 13.4. Jukka Huhtala - maalauksia
16.4. - 4.5. Marja Arola - koruja ja valokuvia
7.5. - 25.5. Annukka Majamäki ja Petri Reinikainen - maalauksia ja piirustuksia
28.5. - 15.6. Erna Aaltonen - keramiikkaa
25.6. - 13.7. OTS 63 - Uusien jäsenten näyttely
16.7. - 3.8. Riitta-Liisa Haavisto, Anna-Riitta Haavisto - Valintoja
6.8. - 24.8. Eeva Kirilin-Helenius, grafiikkaa, ja Matti Pakalén, maalauksia
29.8. - 14.9. Korutaideyhdistys ry. Korutaidenäyttely
19.9. - 2.11. Backlight 08, valokuvanäyttely, Pohjoinen Valokuvakeskus
5.11. - 23.11. Selkiasema, PROTO ry:n kutsunäyttely
26.11. - 14.12. Metamorfooseja, Jyrki Poussu
17.12. - 23.12. Perinteinen joulumyyntinäyttely, OTS 63 ry ja PROTO ry

Muu näyttelytoiminta:

Näyttely Helsingin Rantakasarmin Galleriassa Suomenlinnassa 1.8. – 28.8. 2008
Näyttely Oskari Jauhiaisen museolla syyskuussa 2008

2009

Galleria 5:ssä:

7.1. - 25.1. Liisa Kilpeläinen: Akvarelleja ja grafiikkaa
28.1. - 15.2. Linnea ja Silja Kejonen: Muoto. Luokka. Kuvia
18.2. - 8.3. Johanna Pihlajamaa: ORBICULAR COLOURS
11.3. - 29.3. Pirjo Nykänen: Mustikkametsän tuolta puolen
1.4. - 19.4. Elina Sipilä ja Kaisu Sirviö: Kiven jälki
22.4. - 10.5. Maria Huhmarniemi ja Liisa Karintaus: Silmukassa
13.5. - 31.5. PROTOn kutsunäyttely: Merja Ranki: Veistoksia
3.6. - 18.6. Ilona Kivijärvi: INTUITIO. Auki joka päivä
26.6. - 19.7. Nuoren taiteilijan stipendi Hanna Schroderus
22.7. - 9.8. Tarja Lanu, Anitta Ruotsalainen, Paula Salmela: Veistäjä keskellä
15.8. - 13.9. Vihreät kulttuuripäivät: Vihreä valo
16.9. - 4.10. Tiina Osara: Monimutkaista
7.10. - 25.10. Kaisahelena Haapala - Savuoja: Maalauksia
28.10. - 15.11. Silja Ahola, Marja Purto, Outi Särkikoski: Grafiikkaa ja veistoksia
18.11. - 6.12. PROTOn kutsunäyttely: Keraamikko Päivi Rintaniemi. Valtion muotoilupalkittu 2008
9.12. - 23.12. NON Everything

Muu näyttelytoiminta:

Kuukauden taiteilijanäyttelyt Cafe PSK Kaupunnissa
Nature Morte –näyttely Oskari Jauhiaisen museossa Kiimingissä
Vihreä Valo –näyttelyn maakuntakiertue Pudasjärvellä, Oulaisissa ja Nivalassa
OTS:n edustusjoukkueen näyttely Galleria Nefretissä Turussa 15.7. – 2.8. 2009

2010

Galleria 5:ssä:

7.1. - 24.1. Antti Nieminen: Veistoksia
27.1. - 14.2. Jonna Finnilä, Terhi Saalasti: Eläimistä ja ei
17.2. - 7.3. Rosa Pisilä: Musta aurinko
10.3. - 28.3. YLLÄTYS -Oulun taiteilijaseuran yhteisnäyttely

ARToulu 2012 Valvegalleriassa 2012. Kuva: Nina Patrikka

31.3. - 18.4. PROTOn kutsunäyttely: HIBERNATE- ryhmä: Helena Lehtinen, Eija Mustonen, Tarja Tuupanen
21.4. - 9.5. Kati Leinonen: Valoja ja kuvia
12.5. - 30.5. Raimo Törhönen: All You Need is Love
3.6. - 20.6. Kaisa Luukkonen: Sweet Bunnies and Rotten Eggs
23.6. - 8.8. Hildegard- projekt
18.8. - 5.9. Päivi Pussila: Alavilla mailla
8.9. - 26.9. PROTOn kutsunäyttely: Aivan! -muotoilustudio
29.9. - 17.10. Rauli Körkkö, Hannu Lukin
20.10. - 7.11. Pasi Räbinä
10.11. - 28.11. Anni Kuula
4.12. - 30.12. PROTOn kutsunäyttely: Vuoden protolainen Leena Isotalo –korutaidenäyttely

2011

Galleria 5:ssä:

5.1. - 23.1. Nuoren taiteilijan stipendi: Jenni Yppärilä - Optimi koti
26.1. - 13.2. Eija Hirvonen - ROBERT Säkeitä
16.2. - 6.3. Kadonnut polku, Sampo Kaikkosen maalauksia
9.3. - 27.3. Miina Äkkijyrkkä -kevättä rinnassa. Piirustuksia, grafiikkaa ja veistoksia
30.3. - 17.4. Jorma Styngin maalauksia ja veistoksia - Rakkaimmat 2
20.4. - 8.5. PROTOn kutsunäyttely, lasimuotoilija Anu Penttinen -LASIN MAASTO -TERRAIN OF GLASS
11.5. - 29.5. Minna Mäkelä: Breathtaking Views
1.6. - 19.6. Raine Körkkö - Jaakko Heikkinen: AT THE MOMENT
22.6. - 10.7. Anja Kurikka, Palapeili
20.7. - 7.8. Kristiina Haataja
10.8. - 28.8. Konstverket - Taidevirasto ry
31.8. - 18.9. Erkki Salmela: Pronssi- ja haapaveistoksia
21.9. - 9.10. PROTOn kutsunäyttely: Laura Laine -piirustuksia
12.10. - 30.10. Heidi Stålnacke: Metsä sisälläni
2.11. - 20.11. Sampsa Sarparanta: Suru tahtoo sua
23.11. - 11.12. Hannu Leimu: MADE IN HONG KONG
16.12. - 18.12. OTS:in ja PROTOn joulumyyntinäyttely

Muu näyttelytoiminta:

Vaihtonäyttely Joensuun Galleria Ahjossa 23.2. – 16.3. 2011
Joensuun taiteilijaseuran vaihtonäyttety Oulun Valvegalleriassa 2.2. – 27.2. 2011
Seitsemän –näyttely Valvegalleriassa 9.12. – 30.12. 2011
Näyttely Oskari Jauhiaisen museossa 31.8. – 24.9. 2011
Stipendinäyttely Haukiputaalla 22.11. – 18.12. 2011
OTS:n edustusjoukkueen Oudot tavat –näyttely Galleria Myötätuulessa 1.9. -22.10. 2011
OTS:n edustusjoukkueen Oudot tavat –näyttely Kanneltalon Galleriassa 11.12. 2010 – 7.1. 2011

HISTORIIKKI

Oulun taiteilijaseura -63 ry

ISBN 978-952-93-3235-9 (nid.)
ISBN 978-952-93-3236-6 (PDF)
ISBN 978-952-93-3237-3 (EPUB)